

Avaluació dels Programes de Qualificació Professional Inicial (PQPI)

Informe final

Octubre de 2013

Equip de Treball: Jaume Blasco i David Casado (Coord.)
Federico Todeschini
Lluís Ferrer
Carolina Costa

Resum executiu

Què són els PQPI?

Finançats pel SOC i portats a terme amb la col·laboració d'altres organismes, com ara el Departament d'Ensenyament, ajuntaments o entitats de formació, els PQPI són programes dirigits a joves aturats que no han obtingut el graduat en ESO. De fet, els PQPI finançats pel SOC són, en realitat, un paquet de dos programes diferents, que comparteixen nom, objectius i població diana, però amb diferències de gestió, organització i funcionament: d'una banda, els anomenats PQPI subvencionats (en endavant, PQPI-S) i, de l'altra, els PQPI- Formació i Aprenentatge Professional (en endavant, FIAP) que gestiona el Departament d'Ensenyament. Ambdós programes pretenen aconseguir que aquells joves que hi participen retornin al sistema educatiu, i obtinguin després el GESO o un títol del CFGM, tot i que en alguns casos la simple inserció laboral posterior dels participants ja es considera un èxit. Ambdós tipus de programes, d'un any de durada, contempen la realització tant d'activitats de formació com de pràctiques a empreses, amb la intenció que els alumnes adquireixin hàbits laborals i recuperin l'interès per l'adquisició de coneixements. Durant els cursos 2008-2009 i 2009-2010, el número total de participants va superar els 6.300 entre els dos anys i el pressupost conjunt els 26,4 milions d'euros.

Objectius de l'avaluació

El present informe té com a objectiu abordar l'avaluació dels PQPI-S i FIAP en una doble vessant. En primer lloc, després de 3 anys de funcionament del programa, és un bon moment per analitzar diverses qüestions relatives a la seva **implementació**: com se suposa que han de funcionar, quina cobertura ofereixen, quines característiques tenen les persones que els reben, etc. D'altra banda, en un moment en que la crisi econòmica exigeix portar a terme programes públics cost-efectius, resulta especialment adequat valorar si els **impactes** que s'esperen, com ara el retorn al sistema educatiu per part dels seus beneficiaris, s'estan assolint o no.

Mètodes

L'avaluació dels PQPI-S i FIAP s'ha portat a terme mitjançant dues aproximacions analítiques que es complementen entre si: 1) una **anàlisi qualitativa**, amb entrevistes a informants clau d'ambdós programes (gestors, educadors, beneficiaris, etc.), que pretenen copsar la visió d'aquestes persones sobre el funcionament en la pràctica d'aquests programes; i 2) mitjançant l'explotació de les bases de dades disponibles, una **anàlisi quantitativa** que explora tant algunes qüestions relacionades amb la implementació del programa (grau de cobertura, característiques dels beneficiaris, etc.) com les relatives als seus impactes educatius i laborals. Aquests impactes s'han avaluat durant els 3 anys posteriors a l'acabament dels programes.

Conclusions i recomanacions

Organització, gestió i finançament

- Les principals modalitats de PQPI, que inclouen els PQPI-Subvencionats (PQPI-S), els PQPI-FIAP i PQPI-PTT, no tant sols comparteixen formalment la consideració d'ensenyament reglat des de l'aprovació de la LEC, sinó que els agents que els porten a terme en descriuen els objectius estratègics de forma clarament coincident.
- Tanmateix, per raons d'índole diversa, les tres tipologies de programes s'organitzen, es gestionen i es financen mitjançant mecanismes força diferents. Aquestes diferències, si més no en el cas dels PQPI-S i els PQPI-FIAP, que són els programes tractats en aquesta avaluació, tenen conseqüències substantives: afecten el grau de cobertura territorial que ofereixen uns i altres, la selecció de participants, el moment d'inici de les activitats, etc.

Recomanacions

- **Repensar l'estructura global del PQPI i valorar la conveniència de continuar oferint un mateix programa amb tres tipus de configuracions alternatives.**

- **Caldria tendir a fusionar la gestió i el finançament dels PQPI en un sol programa, amb la participació dels agents que escaigui (SOC, Departament d'Ensenyament i corporacions locals). Aquest nou programa podria orientar-se en la direcció que apunten les conclusions i recomanacions que segueixen.**

La cobertura dels programes

- L'anomenada cobertura d'un programa admet dos nivells d'anàlisi igualment importants. D'una banda, la cobertura poblacional té a veure amb el percentatge que representa, per al conjunt de Catalunya, la població atesa pel programa respecte la població diana que, en el cas dels PQPI-S i PQPI-FIAP, inclou tots els joves aturats sense títol d'ESO. En aquest sentit, la cobertura poblacional dels PQPI-S se situa, segons l'any, entre el 4,5% i el 5%, i entre el 2% i el 3% en el cas dels PQPI-FIAP.
- L'existència d'aquests desequilibris territorials, que s'observen tant en els PQPI-S com en els PQPI-FIAP, té a veure amb el rol que els anomenats factors d'oferta juguen en el procés. Pel que fa als PQPI-FIAP, segons declaren alguns dels entrevistats, el mapa actual de cobertures reflexa amb força fidelitat el desplegament territorial que tenien els antics PGS, ja que molts d'ells varen ser reconvertits en PQPI-FIAP. Al seu torn, amb relació als PQPI-S, el desplegament territorial dels programes consta d'una primera fase en què el SOC valora indicadors territorials de potencial necessitat (% de persones sense títol d'ESO), però el repartiment final ve determinat fonamentalment per la selecció dels projectes presentats d'acord amb la seva qualitat. Així doncs, ja sigui per inèrcia històrica (PQPI-FIAP) o pel major pes que s'atorga a la qualitat dels projectes (PQPI-S), les variables d'oferta acaben dominant les variables de necessitat, a la vista dels resultats obtinguts pel que fa a les cobertures municipals d'ambdós programes.

Recomanacions

- S'ha de planificar l'oferta conjunta de PQPI-S, PQPI-FIAP i PQPI-PTT mitjançant un procediment que permeti generar cobertures territorials més equilibrades que les actuals. Tanmateix, és una qüestió oberta a discussió l'establiment de quina ha de ser la unitat territorial rellevant, que podria variar en funció de la grandària municipal.
- Aquesta planificació territorial sensible als factors de necessitat exigeix, però, el desenvolupament d'un sistema d'informació municipal que contingui, entre altres, les taxes d'atur juvenil i les de fracàs escolar. A tal efecte, n'hi hauria prou amb vincular el Padró Municipal amb les bases de dades del Departament d'Empresa i Ocupació (SICASS, BD d'Inserció Inserció del SOC i Registres de la SS) i del Departament d'Ensenyament, quelcom que tècnicament no implica grans dificultats.
- Finalment, proposem eliminar el mecanisme de concurrència competitiva que actualment s'utilitza en el cas dels PQPI-S i substituir-lo per l'establiment de convenis amb centres prèviament acreditats. Aquesta nova modalitat permetria preservar la qualitat de l'oferta, evitant els efectes negatius sobre l'equilibri territorial que genera l'actual sistema. De fet, aquest procés d'acreditació ex-ante i la regulació mitjançant convenis de l'activitat, podria realitzar-se mitjançant un procediment únic que regís tant pels centres educatius (PQPI-FIAP) com per als centres formatius (PQPI-S).

Selecció de participants

- Quan parlem del procés de selecció dels participants no ens estem referint als criteris d'accés als programes, que òbviament es compleixen perquè així ho estipula la normativa, sinó a tot allò que influeix sobre qui acaba participant i qui no, com ara la mateixa predisposició dels joves, els criteris dels responsables del curs, etc. En aquest sentit, segons han posat de relleu tant l'anàlisi qualitativa com la quantitativa, semblen existir indicis d'un cert descremat de la demanda (*creaming*) per part dels centres que imparteixen PQPI-S. Així, segons alguns dels entrevistats, en la selecció d'alumnes que fan els centres que imparteixen aquest programa es tenen en compte

aspectes tals com el centre educatiu d'origen, el fet de ser immigrant, etc. L'anàlisi quantitativa, per la seva banda, corrobora una de les explicacions que els entrevistats mencionen per explicar aquest descremat: l'intent de maximitzar els ingressos per part dels centres, ja que el finançament que reben depèn del nombre d'alumnes que acaben completant el curs. En concret, les taxes d'abandonament dels PQPI-S són 20 punts percentuals inferiors a les dels PQPI-FIAP, on el finançament depèn del volum de la matrícula inicial, per la qual cosa cal pensar que, efectivament, hi ha un cert descremat per part dels centres que imparteixen PQPI-S.

- Tanmateix, malgrat tenir efectes qüestionables des del punt de vista de l'equitat, aquest presumpte descremat pot tenir avantatges des del punt de vista de l'eficiència, ja que únicament els alumnes amb una certa probabilitat d'acabar el curs l'acaben fent.

Recomanacions

- **El gran repte passa per dissenyar un esquema d'incentius que permeti conciliar equitat i eficiència: d'una banda, proporcionar el programa a tothom que reuneixi els requisits d'entrada i, d'altra banda, maximitzar la probabilitat que els alumnes participants completin el curs. En aquest sentit, recomanem estudiar el desenvolupament d'un esquema que remunerar als centres d'acord al perfil de l'alumnat atès, atorgant un major finançament per als alumnes més "complicats", i simultàniament introduir un sistema de bonus ex-post vinculat al grau d'èxit aconseguit pels centres (retorn al sistema educatiu i/o inserció laboral). L'esquema no tant sols hauria d'utilitzar-se amb els PQPI-S, sinó que podria fer-se extensiu als PQPI-FIAP i PQPI-PTT, amb línia amb el que suggeríem a l'inici de crear un programa únic.**

Efectivitat dels programes

- Un primer aspecte a destacar és que tant els PQPI-S com els PQPI-FIAP són efectius fomentant el retorn al sistema educatiu. Així doncs, tant pel que fa a la ESO com als CFGM, els dos programes aconsegueixen impactes positius en termes de matriculació. Tanmateix, la translació d'aquesta major matriculació en majors taxes de graduació només es produeix en el cas de la ESO, i de forma més intensa entre

aquells que participen en PQPI-FIAP, però els impactes són inexistents pel que fa a la obtenció d'un títol en algun CFGM. En definitiva, sembla que les mesures d'incentivació al retorn educatiu que ambdós programes oferien, com ara el mòdul C per a la ESO o la flexibilització de les proves d'accés en el cas dels CFGM, acaben resultant efectives. Però en termes d'èxit real, un cop desapareixen els incentius, la majoria de joves que reprenen els estudis no són capaços de graduar-se.

- En qualsevol cas, val a dir que existeixen diferències importants entre els dos programes analitzats. D'una banda, els FIAP sembla que són més reeixits a l'hora de fomentar el retorn al sistema educatiu per a completar la ESO, mentre que els PQPI-S tenen impactes superiors pel que fa a la matriculació en CFGM. És probable que aquesta situació tingui a veure amb el fet que els IES són els encarregats de proveir els PQPI-FIAP, la qual cosa probablement asseguri un trànsit més fluid cap a la obtenció de la ESO, mentre que els centres formatius proveïdors de PQPI-S els hi resulta més natural apostar per els CFGM. D'altra banda, un altre aspecte a destacar és la diferència que existeix entre els impactes educatius per als joves que varen iniciar el programa i els que efectivament l'acaben, especialment acusada en el cas del FIAP. Així, en el cas d'aquest darrer programa, els impactes sobre les taxes de matriculació i graduació de la ESO es dupliquen quan considerem únicament els joves que varen completar la totalitat del programa. En aquest sentit, l'explicació més plausible es trobi en l'elevat abandonament que es produeix en el FIAP (superior al 40%), fruit d'un procés de selecció dels participants que, com veurem en el proper capítol, es molt més laxa que en el cas dels PQPI-S. Per aquest mateix motiu, en la mesura que els candidats menys motivats són descartats abans de començar el programa, les discrepàncies entre els impactes sobre els participants inicials i finals són molt menys acusades en el cas dels PQPI-S.
- D'altra banda, pel que fa als outcomes laborals, els resultats mostren que ambdós programes resulten inefectius quan considerem el conjunt de participants inicials, però que, en canvi, apareixen efectes positius uns dos anys després d'acabats els programes quan considerem únicament aquells joves que els varen completar íntegrament. De nou, aquesta pauta és més accentuada en el cas dels FIAP, la qual cosa corrobora que el procés de "selecció" en el cas d'aquest programa es produeix per "abandonament", i que els qui completen el programa veuen millorar tant els seus outcomes laborals com educatius.

- Finalment, tant per als PQPI-S com per als FIAP, l'anàlisi desagregada dels impactes palesa que els impactes educatius positius que s'observen es concentren en els joves d'entre 16 i 18 anys, ja que per a la resta de grups d'edat considerats els efectes són nuls o, fins i tot, negatius. De fet, en el cas dels PQPI-S, aquesta pauta també s'observa per als outcomes laborals, ja que els (modestos) impactes positius que es detecten només es produeixen entre els participants més joves.

Perspectives de futur: experimentar i avaluar

- En els apartats anteriors hem suggerit alguns canvis en la configuració dels PQPI-S i PQPI-FIAP que poden contribuir a millorar el funcionament d'aquest tipus de programes, com ara la planificació de l'oferta basada en necessitats o l'establiment de convenis amb els centres proveïdors que incorporin sistemes de finançament que evitin el descremat de la demanda i estimulin la obtenció de bons resultats. Així mateix, tal com revela l'experiència comparada, hi ha alguns exemples de programes orientats a joves aturats amb baixa formació que han resultat força efectius a l'hora de facilitar-ne la inserció laboral.
- Tanmateix, si es vol estar realment segur que alguns d'aquests nous programes o els possibles re-dissenys dels ja existents resulten efectius, el millor que podem fer és portar a terme avaluacions d'impacte de cadascun d'ells. En aquest sentit, caldria tenir en compte els elements següents:

Recomanacions

- **Introduir l'avaluació des de l'inici del disseny de les innovacions i dotar-les d'un caràcter prospectiu. Les avaluacions que aporten evidències més rigoroses sobre els impactes d'una política acostumen a ser aquelles que es planifiquen ex-ante, és a dir, abans que s'implementi la nova política.**
- **Optar per proves pilot amb caràcter experimental. El disseny més robust per avaluar l'impacte d'una política es portar a terme un experiment on s'aleatoritza qui rep i qui no rep la intervenció que s'estigui avaluant. La idea de recórrer a experiències pilot no resulta aliena a la realitat del nostre país. Tanmateix, la gran novetat seria triar els territoris que participaran en el pilot seguint un criteri aleatori. Així mateix, en tots**

aquells casos en què el nombre d'individus elegibles que demanden participar en el programa supera el nombre de places disponibles (quelcom força habitual en el cas de les PAO), l'aleatorització de la participació resulta un mecanisme èticament inqüestionable, que, a més, facilita portar a terme una avaluació rigorosa de l'impacte real del programa pilot en qüestió.

Índex

1. Introducció	1
2. Descripció del programa	4
2.1 Objecte i objectius del programa	4
2.2 El sentit del programa	5
2.3 Estructuració general del programa	7
3. Avaluació de l'impacte dels PQPI	10
3.1 Introducció	10
3.2 La mesura de l'impacte: <i>matching</i>	11
3.3 Participants, outcomes analitzats i desagregació dels impactes	11
3.4 Evolució dels outcomes laborals i educatius dels participants	15
3.5 Els impactes dels PQPI-S	17
3.6 Els impactes dels PQPI-FIAP	25
3.7 Síntesi i interpretació dels resultats	31
3.8 Limitacions de l'anàlisi	32
4. La implementació dels PQPI	34
4.1 La cobertura del programa	34
4.2 Selecció i accés dels participants	36
4.3 Desenvolupament organitzatiu	51
4.4 Resultats percebuts	59
5. Conclusions i recomanacions	67
6. Bibliografia	73
7. Annexos	
Annex A. Metodologia d'avaluació	
Annex B. Avaluació d'impacte: resultats detallats	

Índex de taules

Taula 1: Outcomes analitzats i desagregació dels impactes.....	14
Taula 2: Impactes laborals dels PQPI-S.....	18
Taula 3: Impactes educatius dels PQPI-S.....	23
Taula 4: Impactes laborals dels PQPI-S.....	25
Taula 5: Impactes educatius dels PQPI-FIAP.....	29
Taula 6: Cobertura del PQPI-S i PQPI-FIAP, per Servei Territorial del SOC. Curs 2008-2009.....	35
Taula 7: Comparació de les característiques entre participants i no participants.....	39

Índex de gràfics

Gràfic 1: Participació laboral mensual dels participants (PQPI-S i FIAP), després de l'acabament dels programes.....	15
Gràfic 2: Outcomes educatius dels participants (PQPI-S i FIAP), després de l'acabament dels programes: percentatges acumulats entre els cursos 2009-10 i 2012-13*.....	16
Gràfic 3: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials.....	19
Gràfic 4: Participació laboral mensual (%): impacte participants que acaben.....	19
Gràfic 5: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials, homes.....	20
Gràfic 6: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials, dones.....	20
Gràfic 7: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials, 16-18 anys.....	21
Gràfic 8: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials, 19-21 anys.....	21
Gràfic 9: Matriculació i graduació ESO (% acumulat*): participants inicials.....	24
Gràfic 10: Matriculació i graduació CFGM (% acumulat): participants inicials.....	24
Gràfic 11: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials.....	26
Gràfic 12: Participació laboral mensual (%): impacte participants que acaben.....	26
Gràfic 13: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials, 16-18 anys.....	27
Gràfic 14: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials, 19-21 anys.....	27
Gràfic 15: Matriculació i graduació ESO (% acumulat*): participants inicials.....	29
Gràfic 16: Matriculació i graduació CFGM (% acumulat): participants inicials.....	30
Gràfic 17: Determinants de la participació en els PQPI-S, curs 2008-2009.....	44
Gràfic 18: Determinants de la participació en els PQPI-FIAP, curs 2008-2009.....	45

1. Introducció

L'actual crisi econòmica està colpejant amb especial duresa els joves. Així, de forma similar a la resta de països del nostre entorn, la taxa d'atur juvenil duplica la de la població adulta, amb l'agreujant que els nivells de desocupació d'Espanya i Catalunya es troben entre els més alts de la Unió Europea. En particular, segons les xifres de l'Enquesta de Població Activa (EPA) del segon trimestre de 2013, la taxa d'atur a Catalunya dels joves d'entre 16 i 24 anys se situava en el 53,8% mentre que la de la població d'entre 25 i 54 anys era del 20,8%. Tanmateix, dins del col·lectiu juvenil, la situació resulta encara més dramàtica per aquells joves que varen abandonar prematurament el sistema educatiu, sense obtenir cap títol més enllà de la ESO, que en el cas de Catalunya representaven l'any 2012 un 24,9% de la població d'entre 18 i 24 anys, un dels pitjors registres d'entre els països del nostre entorn (UE27: 12,8%). Així, amb la brutal contracció de la oferta de llocs de treball de baixa qualificació, els joves amb baix nivell formatiu han vist esvair-se completament les seves possibilitats d'inserció laboral.

Redreçar els problemes anteriors és una tasca complexa i requereix actuar sobre diferents fronts i amb horitzons temporals diversos: d'una banda, per tal d'aconseguir millores a més llarg termini, sembla prioritari intentar reduir els índex de fracàs escolar actuals i, en l'àmbit laboral, acabar amb un mercat dualitzat en el qual els joves s'emporten la pitjor part, especialment en temps de crisi. D'altra banda, mentre no arribin aquestes millores, és evident que cal intentar millorar, ara i aquí, les perspectives laborals dels joves actualment aturats.

En aquest darrer sentit, el Servei d'Ocupació de Catalunya impulsa, en el marc de la seva oferta de polítiques actives, un conjunt de programes dirigits a joves aturats que, fruit del seu baix nivell formatiu, tenen especialment complicat accedir al mercat de treball. Aquests programes es poden classificar en dos grans grups. Els primers són els programes de transició escola-treball on, a més de l'objectiu de formar professionalment els joves per tal que puguin integrar-se al mercat laboral, hi ha la intenció clara que aquests disposin, també, de l'oportunitat de reincorporar-se al sistema educatiu, ja sigui obtenint el graduat de l'educació secundària obligatòria (ESO) o accedint a la formació professional de grau mig. Els dos principals programes d'aquest tipus són els Programes

de Qualificació Professional Inicial subvencionats (en endavant, PQPI-S) i el Projecte de Formació i d'Aprenentatge Professional (en endavant, PQPI-FIAP) que, com veurem posteriorment, es poden considerar variants d'un únic programa. El segon grup de programes ha estat tradicionalment més directament enfocat a la inserció laboral (Escoles Taller i Cases d'Oficis), tot i que en les seves versions més actuals (Noves cases per a nous oficis i Programa Suma't) prioritzen igualment l'objectiu de l'obtenció d'algun tipus de titulació oficial (ESO, CFGM, etc.).

En un context com l'actual, caracteritzat per les elevades taxes d'atur juvenil esmentades anteriorment i una escassetat creixent de recursos públics per fer-hi front, l'avaluació de l'efectivitat d'aquest conjunt de programes per a joves esdevé crítica. Així doncs, en el marc d'un conveni amb el SOC i amb la col·laboració del Departament d'Ensenyament, Ivàlua ha portat a terme sengles avaluacions dels programes esmentats: una relativa als Programes de Qualificació Professional Inicial, tant dels PQPI-S com dels PQPI-FIAP, i l'altra sobre els programes Suma't i Noves Cases per a Nous Oficis. La primera d'aquestes avaluacions constitueix l'objecte del present informe¹.

L'avaluació dels PQPI-S i els PQPI-FIAP s'ha portat a terme mitjançant dues aproximacions analítiques complementàries: una **anàlisi qualitativa**, amb entrevistes a informants clau d'ambdós programes (gestors, educadors, beneficiaris, etc.), que pretén copsar la visió d'aquestes persones sobre el seu funcionament en la pràctica; i una **anàlisi quantitativa** de les bases de dades disponibles, que explora tant qüestions relacionades amb la implementació dels PQPI (grau de cobertura, característiques dels beneficiaris, etc.) com relatives als seus impactes educatius i laborals. Finalment, pel que fa a l'abast temporal de les diverses dimensions de l'avaluació, l'anàlisi de la implementació compren les edicions dels PQPI corresponents als cursos 2008-2009, 2009-2010 i 2010-2011; al seu torn, respecte a l'avaluació dels impactes, l'edició dels PQPI analitzada és la del curs 2008-2009, ja que d'aquesta manera es maximitzava la finestra temporal sobre la qual avaluar l'existència d'efectes laborals i educatius (2009-2013).

¹ L'avaluació dels programes Noves Cases per a Nous Oficis i Suma't ha donat lloc a un altre informe, el qual també pot consultar-se tant a la web d'Ivàlua com a la del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC). En aquell informe també pot consultar-se la revisió que s'ha dut a terme sobre l'efectivitat de programes de segona oportunitat a nivell internacional.

L'informe s'estructura de la següent manera. Després d'un capítol inicial de descripció dels programes, els capítols que segueixen contenen el detall de les avaluacions d'impacte i implementació abans esmentades. Finalment, el darrer capítol aporta, a més de les conclusions generals de l'avaluació, un conjunt de recomanacions que pretenen contribuir a millorar el funcionament futur dels PQPI-S i els PQPI-FIAP.

2.Descripció del programa

2.1 Objecte i objectius del programa

Els programes de qualificació professional inicial (PQPI) s'adrecen als joves de 16 a 25 anys que finalitzen el seu recorregut escolar sense haver obtingut el títol de graduat en educació secundària obligatòria (ESO). Els PQPI tenen una duració d'un any acadèmic, l'oferta s'estructura en àmbits i perfils professionals (per ex. auxiliar de jardineria, auxiliar de fusteria metàl·lica i PVC, auxiliar en activitats d'oficina i en serveis administratius generals), i es desenvolupen amb el doble objectiu de proporcionar als alumnes un nivell bàsic de qualificació professional que els faciliti la incorporació al mercat de treball i, al mateix temps, donar-los l'opció de recuperar i continuar l'itinerari de formació acadèmica, ja sigui per via de l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria o per la via d'accés a la formació professional de grau mitjà.

Sobre la base dels antics programes de garantia social (PGS), els PQPI neixen amb la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, la qual encomana a les administracions educatives l'organització de programes de qualificació professional inicial destinats a l'alumnat més gran de 16 anys que no hagi obtingut el títol de graduat d'ESO, amb els següents objectius: 1) assoliment per part dels alumnes de competències professionals corresponents a les qualificacions de nivell 1 del catàleg nacional de qualificacions professionals, 2) possibilitar als alumnes una inserció sociolaboral satisfactòria, i 3) ampliar les competències bàsiques dels alumnes a fi de permetre'ls prosseguir estudis en els diferents ensenyaments. Igualment, la Llei determina que els PQPI han d'incloure els següents tres tipus de mòduls:

- A) Mòduls formatius específics, referits a les unitats de competència corresponents a les qualificacions de nivell 1 del catàleg nacional de qualificacions professionals.
- B) Mòduls formatius de caràcter general, que ampliïn les competències bàsiques i afavoreixin la transició des del sistema educatiu al món laboral.
- C) Mòduls de caràcter voluntari, que condueixin a l'obtenció del títol de graduat en Educació Secundària Obligatòria (ESO) i que es poden cursar de forma simultània, o amb posterioritat, als mòduls obligatoris A i B.

2.2 El sentit del programa

A Catalunya, la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, incorpora els PQPI dins la categoria d'ensenyaments gratuïts i universals, i el Decret 140/2009 de 8 de setembre, en regula el seu desenvolupament. En el preàmbul d'aquest decret, s'identifica el problema que dóna raó de ser als PQPI:

“Durant l'etapa d'educació secundària obligatòria està previst aplicar un conjunt de mesures d'atenció a la diversitat així com programes de diversificació curricular per tal que tot l'alumnat pugui assolir els objectius previstos. Tot i així, en finalitzar aquesta etapa, cal oferir recursos per millorar les competències i habilitats del jovent que s'ha d'incorporar a la vida adulta sense haver assolit els objectius de l'etapa”. Concretament, el curs 2007-2008, prop d'una quarta part de l'alumnat català de 15 anys acabava l'ESO sense obtenir el graduat²

Igualment, el decret emfasitza l'heterogeneïtat de la població diana i la necessitat que el programa hi doni resposta amb un disseny i implementació flexible:

“Els Programes de Qualificació Professional Inicial s'adrecen a aquest col·lectiu de joves que, tot i que tenen en comú no haver acreditat l'educació secundària obligatòria, presenten diversitat d'òrgens, d'entorns familiars i socials, de capacitats i de nivells formatius, així com diferents expectatives laborals i formatives (...). Els PQPI han d'atendre aquesta diversitat amb plantejaments flexibles, que permetin adaptar-se i respondre a les necessitats i als interessos de cada grup i de cada jove., amb una oferta diversa pel que fa a l'organització i al desenvolupament del currículum formatiu dels programes i amb una atenció individualitzada a cada jove”.

D'acord amb la teoria del programa esbossada al decret, existeix un nombre de joves considerable que acaben l'ESO sense haver assolit els objectius de l'etapa, amb la qual

² La taxa bruta de graduació en ESO era, al final del curs 2007-2008, del 76,3% a Catalunya i del 71,5% al conjunt de l'estat. Aquesta taxa mostra la relació entre el número de graduats en ESO independentment de la seva edat, respecte el total de la població en l'edat teòrica (15 anys) de començament del darrer curs de l'ESO (Font: Instituto de Evaluación. Sistema estatal de indicadores de la educación, 2011).

cosa no obtenen el títol de graduat. La situació d'aquests joves és problemàtica, ja que la manca de qualificacions fa molt difícil que es puguin incorporar al mercat laboral, i en no disposar del graduat de l'ESO, tampoc poden continuar la formació reglada. A fi de redreçar aquesta situació, els PQPI ofereixen a aquests joves una opció de formació, diferenciada de la secundària obligatòria en dues característiques principals: d'una banda, una atenció en el procés formatiu més individualitzada, amb grups reduïts (un mínim de 10 joves i un màxim de 15), un pes elevat de l'acció tutorial i orientadora per part dels docents, i una adaptació flexible a les característiques i necessitats de cada jove; i de l'altra, uns continguts menys teòrics, estructurats en diferents especialitats que el jove pot triar, directament relacionats amb el món laboral i amb l'oportunitat d'una primera experiència laboral mitjançant pràctiques en empreses. La durada dels mòduls obligatoris d'un PQPI és d'un curs escolar i comprèn un mínim de 800 hores i un màxim de 1.100. La formació en centres de treball té una durada compresa entre 150 i un màxim de 250 hores. L'avaluació de l'alumne inclou tant la qualificació final dels mòduls formatius com el resultat de la formació en centres de treball (apte o no apte). La superació del PQPI requereix que la qualificació final sigui igual o superior a 5 i que la valoració de la formació en centres de treball sigui apte. L'alumnat que no superi l'avaluació pot continuar la formació i cursar els mòduls no superats com a màxim durant un altre curs acadèmic.

Sobre la base d'aquest disseny, s'espera que la taxa de retenció i graduació dels PQPI sigui elevada, i que en finalitzar el PQPI els joves 1) "desenvolupin i consolidin la maduresa personal (...) mitjançant l'assoliment d'actituds, habilitats i capacitats que els permetin participar com a ciutadans responsables"; 2) adquireixin un títol i les corresponents competències professionals, que els permeti "una inserció social i laboral satisfactòria", i 3) optin per prosseguir el seu itinerari formatiu. En aquest sentit, els PQPI ofereixen diverses oportunitats. En primer lloc, superar el PQPI suposa una oportunitat addicional per accedir als ensenyaments de formació professional de grau mitjà. De forma general, qualsevol jove major de 17 anys que no disposi del graduat en educació secundària obligatòria té l'opció d'accedir a la formació professional inicial (CFGM) mitjançant una prova d'accés específica. Això no obstant, els graduats de PQPI parteixen de tot un seguit d'avantatges: 1) de forma general, es pressuposa que han ampliat les seves competències bàsiques, la qual cosa els hauria de facilitar la superació de la prova; 2) estan exempts, amb caràcter general, de la part científic-tècnica de la prova; 3) se'ls

reconeix la qualificació global del PQPI en el càlcul de la nota final de la prova; 4) n'estan totalment exempts si la qualificació global del PQPI ha estat igual o superior a 8. En segon lloc, els PQPI obren la porta a obtenir el títol de graduat en ESO per la via de cursar i aprovar el mòdul C voluntari. Finalment, el títol d'un PQPI dóna lloc a l'assoliment del nivell 1 de l'estructura del catàleg de qualificacions professionals, amb la qual cosa constitueix un primer capital formatiu vers l'obtenció de certificats de professionalitat 2 i 3.³

En darrera instància, els objectius estratègics dels PQPI són l'assoliment d'un major nivell formatiu i una millor adaptació, integració i promoció en el món laboral de la que s'hagués esdevingut en absència del programa. Resulta destacable, tanmateix, que els diferents documents explicatius i normatives que regulen els PQPI no estableixen una prioritat entre aquests dos objectius. En aquest sentit, el programa no s'ubica clarament, almenys sobre la base dels seus fonaments teòrics, ni en el marc de l'estratègia "work first" ni en la d'acumulació de capital humà que solen orientar les polítiques actives d'ocupació.

2.3 Estructuració general del programa

La implementació i gestió dels PQPI resulta particularment complexa, en tant que el programa s'estructura en quatre subprogrames diferents:

- Els PQPI que es desenvolupen en el marc del Pla de Transició al Treball (PQPI-PTT). En aquest cas, correspon al Departament d'Ensenyament finançar, planificar i gestionar els PQPI conjuntament amb les administracions locals (ajuntaments, agrupacions d'ajuntaments, consells comarcals i diputacions).
- Els PQPI – Formació i Aprenentatge Professional (PQPI- FIAP). En aquest cas, el Departament d'Ensenyament desenvolupa els PQPI en el marc d'un conveni amb el Servei d'Ocupació de Catalunya, que és qui hi aporta el finançament. Atès que aquest finançament prové majoritàriament del Fons Social Europeu, requereix l'acompliment

³ Els certificats de professionalitat, expedits pel SOC, acrediten les competències professionals de la persona, amb independència d'allà on s'hagin adquirit (experiència professional o formació, reglada o no reglada). El reconeixement de competències s'estableix d'acord amb el Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals (més informació a

http://www.oficinadetreball.cat/socweb/opencms/socweb_ca/ciutadans/Certificats_professionalitat.html)

de certs requisits, com ara que un percentatge mínim d'alumnes s'hagin registrat prèviament al SOC com a treballadors en atur.

- Els PQPI públicament subvencionats (PQPI-S). En aquest cas, és el Servei d'Ocupació de Catalunya l'encarregat de publicar anualment una convocatòria de subvencions en règim de concurrència competitiva a la qual s'hi poden presentar centres i entitats de formació inscrits en el Registre de centres i entitats de formació del Servei d'Ocupació de Catalunya i que hagin estat autoritzats per impartir un Programa de Qualificació Professional Inicial per part del Departament d'Ensenyament (és a dir, les entitats han de superar un doble procés d'acreditació per poder optar a les subvencions). Les entitats beneficiàries poden ser tant privades com administracions públiques d'àmbit local, i els criteris d'atorgament de les subvencions són l'adequació dels PQPI presentats a les necessitats del mercat de treball en el territori, la capacitat i qualitat de les entitats sol·licitants per fer accions formatives i la valoració tècnica de la metodologia proposada. Igualment, l'Ordre TRE/37/2010, de 28 de juny, que estableix les bases de concessió de subvenció dels PQPI, condiona la quantitat de la subvenció al nombre d'alumnes que finalitzin l'acció formativa, això entès com els casos que hagin assistit almenys a un 75% del total de l'acció formativa. La convocatòria prescriu que els PQPI subvencionats han de ser gratuïts i que l'import de la subvenció concedida no pot superar, aïlladament o amb concurrència amb altres subvencions, el cost de l'activitat formativa. L'organització i gestió de cadascun dels cursos subvencionats és autònoma.
- Els PQPI no subvencionats (PQPI-NS). Aquests són gestionats i implementats, de forma autònoma, per entitats privades o administracions locals, prèvia autorització per part del Departament d'Ensenyament, per bé que sense subvenció del SOC. Aquest és l'únic cas en què els PQPI no són gratuïts.

Resulta destacable que la normativa que regula el PQPI no sigui gens explícita quant al procés i criteris que han de guiar la selecció de candidats, en cas que existeixi un excés de demanda. Només en el cas de la convocatòria de subvencions del SOC del 2011 (EMO/2055/2011 de 8 d'agost) s'especifica que les entitats beneficiàries, abans d'iniciar el procés de selecció d'alumnes, ho hauran de comunicar a l'Oficina de Treball de referència, amb qui s'hauran de coordinar per tal d'establir els criteris de selecció.

Igualment, determina que, entre les persones que compleixin els requisits establerts, es donarà prioritat a 1) aquells candidats que hagin estat derivats des d'un procés d'orientació de l'Oficina de Treball; i/o 2) estiguin en atur i hagin esgotat el període com a beneficiàries de prestacions per desocupació de nivell contributiu o no tinguin dret a altres subsidis, o bé els hagin esgotat també; i/o 3) les persones que no hagin realitzat cap altra acció formativa al llarg de l'any.

En qualsevol cas, tot i que existeixen diverses modalitats de PQPI, el focus d'aquesta avaluació es situa en els PQPI-S i els PQPI-FIAP i, més concretament, en les edicions corresponents als cursos 2008-2009 i 2009-2010. Durant aquell període, el número de participants dels dos programes va superar els 6.300 entre els dos anys i el pressupost conjunt els 26,4 milions d'euros.

3. Avaluació de l'impacte dels PQPI

3.1 Introducció

El propòsit d'aquest capítol és desentrellar els possibles impactes laborals i educatius dels PQPI-S i PQPI-FIAP. En concret, les preguntes d'avaluació que aquí es plantegen són:

- La participació en aquests programes augmenta la probabilitat que els joves aturats trobin posteriorment una feina?
- Quin és l'impacte d'aquests programes sobre la probabilitat de retornar posteriorment al sistema educatiu dels joves que hi participen?
- Tenen aquests programes un impacte diferencial, tant en termes d'inserció laboral com de retorn al sistema educatiu, segons el tipus de beneficiari (nois o noies, grups d'edat, etc.)?

Tanmateix, abans d'entrar a explicar els detalls de l'anàlisi portada a terme, convé entendre què implica mesurar l'impacte d'un programa. El repte consisteix a esbrinar en quina mesura s'han produït canvis entre els participants en els outcomes d'interès, com ara la inserció laboral o el retorn al sistema educatiu, atribuïbles causalment al programa. En altres paraules, es tracta de comparar la inserció laboral dels participants en el programa amb la que ells mateixos haurien assolit en cas de no haver-hi participat (l'anomenat "contrafactual"). Tanmateix, atès que uns mateixos joves no poden participar i no participar simultàniament al programa, aquesta relació causal s'infereix, a la pràctica, comparant els outcomes d'un conjunt de participants (el grup de tractament) amb els d'un altre grup de no participants que té característiques molt similars (el grup de comparació o de control). En el cas que ens ocupa, com és habitual en l'avaluació de polítiques actives d'ocupació, hem basat les nostres estimacions d'impacte en l'aplicació d'una tècnica coneguda com a *matching*, els detalls de la qual s'expliquen molt succintament en l'apartat següent⁴.

⁴ Els lectors interessats en aprofundir en aquestes qüestions poden consultar la Guia "Avaluar l'impacte de les Polítiques Actives d'Ocupació" (Casado i Todeschini, 2013), publicada recentment per Ivàlua en el marc d'un altre encàrrec del SOC.

3.2 La mesura de l'impacte: *matching*

La tècnica del *matching* tracta d'estimar l'impacte d'un programa sobre els seus participants mitjançant la definició, a posteriori i amb l'ajut de l'estadística, d'un grup de comparació de no participants que s'assembli el més possible als beneficiaris del programa que es pretén avaluar. Per fer-ho, el mètode busca, per a cadascun dels participants, una parella o "match" que sigui el més semblant possible en totes aquelles variables (personals, familiars i d'entorn) que poden influir tant en la decisió de participar en el programa com en els *outcomes* d'interès.

En el nostre cas, a l'hora d'emparellar els participants d'ambdós programes amb joves aturats no participants, les característiques que hem pogut tenir en compte a efectes de garantir la semblança entre uns i altres són les contingudes a la base de dades del SICAS⁵, que inclouen factors sociodemogràfics bàsics (sexe, any de naixement, edat, nacionalitat, població de residència i nivell formatiu), preferències i disposició a treballar (restriccions de jornada, disposició a treballar fora del municipi o comarca, número d'ocupacions diferents demanades i tipus d'ocupació demanada), història d'atur (data d'inici del període d'atur actual), i altres atributs rellevants per a l'ocupació (percepció de la prestació d'atur, coneixement d'idiomes, declaració de discapacitats, etc.). També hem pogut disposar d'informació sobre l'experiència laboral prèvia a l'inici del programa, mesurada a partir dels talls trimestral de la Seguretat Social i les contractacions mensuals de Contrata.

3.3 Participants, *outcomes* analitzats i desagregació dels impactes

L'avaluació d'impacte s'ha portat a terme exclusivament sobre la convocatòria 2008-2009 dels dos programes. L'elecció es justifica pel fet que prenent l'edició més antiga sobre la qual disposàvem d'informació, maximitzàvem la finestra temporal sobre la qual estimar els efectes laborals i educatius d'ambdues modalitats de PQPI. Així doncs, l'avaluació

⁵ Els detalls de les fonts d'informació emprades per a l'avaluació d'impacte poden consultar-se a l'annex A que acompanya el present informe. Així mateix, en els punts 3.4. i 3.5 poden consultar-se les variables que s'han emprat per a l'emperament mitjançant la tècnica del *matching*.

d'impacte s'ha realitzat sobre els 2.401 que varen començar el programa PQPI-S el curs 2008-2009 i els 1.220 que varen prendre part en algun PQPI-FIAP aquell mateix curs.

Els outcomes sobre els quals hem calculat l'existència de diferències post-tractament entre participants i no participants són els que es mostren a la taula 1 i abasten outcomes laborals i educatius. En concret, pel que fa als primers, hem construït a partir de les dades de contractació mensual (Contrata) tres indicadors: 1) la participació laboral mensual, que mesura simplement si la persona ha treballat o no durant cadascun dels mesos compresos entre el moment en que els dos programes varen finalitzar (octubre de 2009) i el mes d'abril de 2013; 2) el número acumulat de mesos treballats, el qual es construeix sumant els valors de l'anterior indicador al llarg de la finestra temporal esmentada; i 3) el número màxim de mesos treballats consecutivament, que novament es construeix a partir del primer indicador. Al seu torn, pel que fa als outcomes educatius, hem mesurat a partir de les bases de dades del Departament d'Ensenyament els tres indicadors següents per als diversos cursos compresos entre el 2009-10 i el 2012-13: 1) estar matriculat a un centre educatiu per tal d'obtenir el GES, 2) estar matriculat per tal de completar un CFGM, 3) haver-se tret efectivament el graduat en ESO, i 4) haver-se graduat d'un CFGM; en aquests darrers dos casos, el darrer curs sobre el qual es disposa d'informació és el 2011-12, ja que en el moment d'escriure aquestes línies el Departament d'Ensenyament no disposava encara de les dades de graduació corresponents al curs 2012-2013.

Igualment, la taula 1 mostra els diferents subgrups de participants per als quals s'ha pogut contrastar l'existència del que s'anomenen impactes heterogenis. En particular, hem analitzat possibles efectes diferenciats segons el sexe dels participants i la seva edat. Val a dir que, en el cas dels PQP-FIAP, la desagregació de l'anàlisi és menys exhaustiu per les pròpies característiques del programa: d'una banda, el límit d'edat es situava en els 21 anys i, de l'altra, el percentatge de noies que hi estaven matriculades és tan baix que, malauradament, no resulta possible desagregar-ne els impactes.

Finalment, convé aclarir que l'estimació dels impactes s'ha realitzat considerant dues modalitats de participació en els programes. La primera abasta tots aquells joves que inicien el programa, mentre que la segona només considera que algú ha participat si conclou la totalitat del programa. En el primer cas, l'impacte que s'estima s'anomena en anglès *intention to treat*, ja que els participants sobre el que s'avalua l'efectivitat del programa inclou a tothom que el va començar, sense que importi si posteriorment alguns

l'abandonen. En canvi, quan s'utilitza la segona definició de participació, l'estimador d'impacte s'anomena *on the treated*, ja que el que es mesura és l'efecte del programa sobre aquells que el completen. És important destacar que ambdós tipus d'impacte aporten informació rellevant sobre el programa. En concret, no n'hi ha prou en fixar-se únicament en l'impacte sobre aquells que acaben el programa, que acostuma a ser l'habitual, per la senzilla raó que l'objectiu que perseguia la intervenció era millorar a tots aquells que el varen iniciar.

Taula 1: Outcomes analitzats i desagregació dels impactes

	Laborals (Novembre 2009- abril 2013)			Educatius (del curs 2009-2010 al 2012-2013)			
	Participació laboral	Mesos treballats acumulats	Mesos treballats consecutius	Matrícula ESO	Matrícula CFGM	Graduació ESO	Graduació CFGM
Tothom	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓
Homes vs dones	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
16-18 anys	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓
19-21 anys	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓
22 anys o més	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Nota. "✓✓" considerat per a l'avaluació tant de PQPI-S com de FIAP; "✓" considerat només per a l'avaluació de PQPI-S.

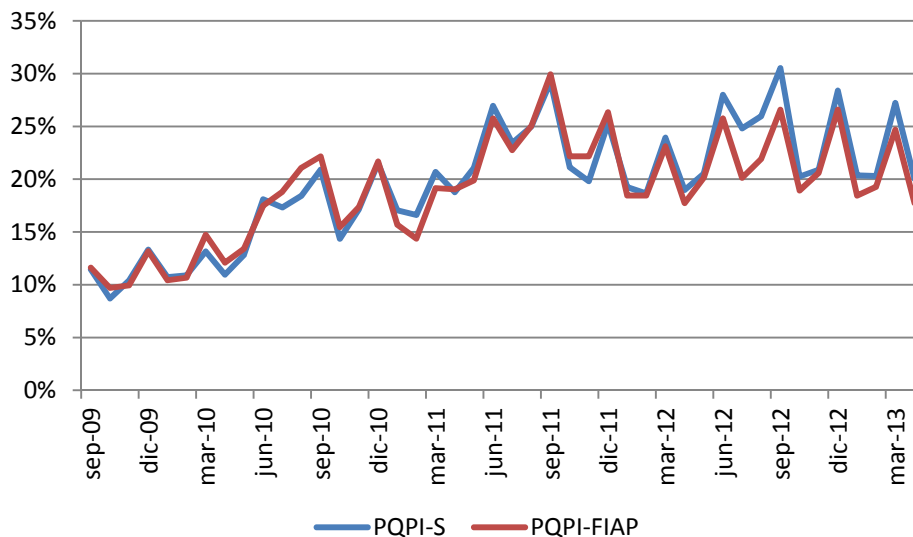

3.4 Evolució dels outcomes laborals i educatius dels participants

L'objectiu de la nostra anàlisi consisteix a esbrinar els impactes de les dues modalitats de PQPI considerades sobre els outcomes laborals i educatius d'interès. Això passa, com ja hem esmentat, per calcular quina part de l'evolució dels outcomes que experimenten els participants és atribuïble causalment a l'existència dels programes. Tanmateix, abans de mostrar els resultats de l'avaluació dels impactes, i per tal d'ajudar a la interpretació de la magnitud dels efectes detectats, resulta útil mostrar l'evolució dels outcomes d'interès per al conjunt de joves participants (això és, sense comparar-los amb els outcomes que haguéssim observat si no hi haguessin participat).

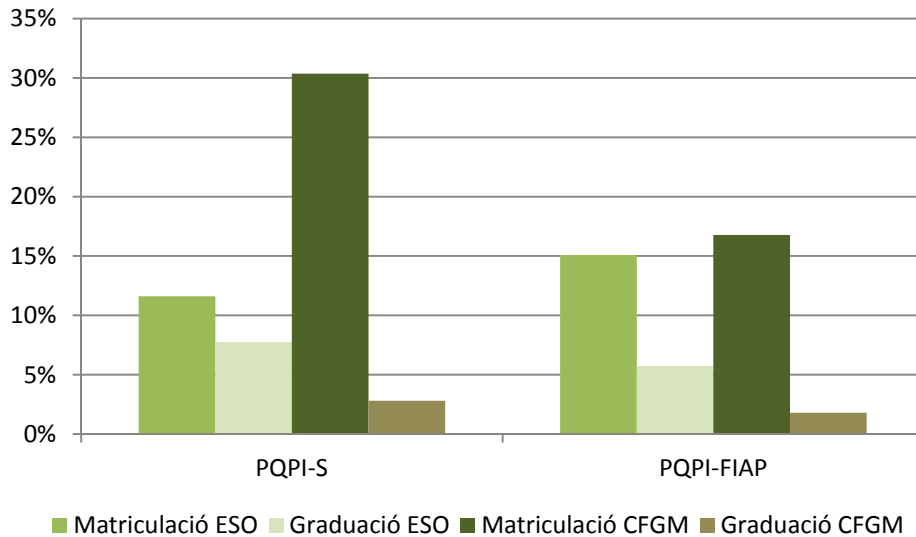
A tal efecte, el gràfic 1 mostra l'evolució de les taxes d'inserció laboral mensuals des de la finalització d'ambdós programes (setembre de 2009) fins al darrer mes sobre el que disposem d'informació (abril 2013). Les dades posen de relleu les enormes dificultats que els joves sense formació tenen per trobar una feina: d'una banda, les taxes d'inserció laboral no superen el 30% en els millors mesos de la sèrie i, de l'altra, la precarietat de l'encaix laboral queda palesat per un comportament fortament estacional, que reflexa la temporalitat dels contractes subscrits pels pocs joves que aconseguen una feina.

Gràfic 1: Participació laboral mensual dels participants (PQPI-S i FIAP), després de l'acabament dels programes

Gràfic 2: Outcomes educatius dels participants (PQPI-S i FIAP), després de l'acabament dels programes: percentatges acumulats entre els cursos 2009-10 i 2012-13*

* Les taxes de graduació acumulades només abasten fins el curs 2011-2012.

En qualsevol cas, com ja hem esmentat anteriorment, cap dels resultats anteriors poden interpretar-se com una mesura vàlida dels impactes dels dos programes analitzats. Les properes seccions presenten els resultats obtinguts després de construir sengles grups de comparació, mitjançant la tècnica del matching, amb el propòsit d'estimar els impactes laborals i educatius de cadascuna de les dues modalitats de PQPI considerades.

3.5 Els impactes dels PQPI-S

3.5.1 Els impactes laborals

La taula 2 conté els resultats corresponents a l'avaluació dels impactes laborals dels PQPI-S. En particular, per al conjunt de desagregacions previstes i per cadascun dels outcomes analitzats, la taula ens indica si el programa té un impacte positiu estadísticament significatiu (“+”), cap efecte (“0”) o un impacte negatiu estadísticament significatiu (“-“). En algunes ocasions, si per alguns períodes els efectes son significatius i per d'altres no, la nomenclatura que s'empra combina el “0” amb els signes “+” o “-“ segons convingui (per exemple, “0 +” indica que l'efecte és nul per certs períodes i per d'altres positiu). Tanmateix, per poder copsar el detall dels resultats més importants, els gràfics 3-8 contenen els efectes sobre la participació laboral mensual per als principals col·lectius analitzats⁶. En particular, els gràfics mostren el punt mig i l'interval de confiança de l'efecte que suposa participar en el programa respecte no fer-ho, mesurat en punts percentuals de diferència (per exemple, un 10,1 significa que els participants tenen una participació laboral 10,1 punts per sobre dels no participants). L'efecte resulta estadísticament significatiu quan el punt màxim i mínim de l'interval de confiança estan tots dos per sobre (impacte positiu) o per sota (impacte negatiu) de l'eix d'ordenades, mentre que si cap d'ells creua l'eix, l'impacte del programa es considera nul.

Així doncs, segons els resultats que es mostren a la taula i als gràfics esmentats, es constata el següent pel que fa als impactes laborals dels PQPI-S:

- El programa té impactes negatius sobre la participació laboral mensual d'aquells que l'inicien, fonamentalment durant els primers mesos després de la finalització del programa (lock-in effect), que es converteixen en impactes nuls a mida que el temps avança (gràfic 3). De fet, si prenem en consideració la totalitat del període analitzat, els impactes acumulats són sempre negatius (mesos acumulats treballant i número màxim de mesos treballats consecutivament).

⁶ L'annex B que acompanya el present document conté la totalitat dels resultats continguts, així com un índex interactiu que permet una ràpida localització de cadascun d'ells.

- En canvi, pel que fa a les dones i als participants més joves (16-18 anys), es registren impactes positius pel que fa a les taxes de participació laboral mensuals durant el darrer any d'observació (gràfics 4 i 5), tot i que en cap cas aconsegueixen revertir el lock-in effect dels primers mesos, ja que els impactes en termes acumulats són sempre nuls quan es considera la totalitat del període d'anàlisi.
- Finalment, pel que fa als impactes per aquells joves que completen la totalitat del programa, els efectes sobre la participació laboral mensual són positius durant els darrers mesos del període d'anàlisi (gràfic 2), però, de nou, no són prou importants com per a revertir el lock-in effect quan es considera la totalitat del període d'anàlisi.

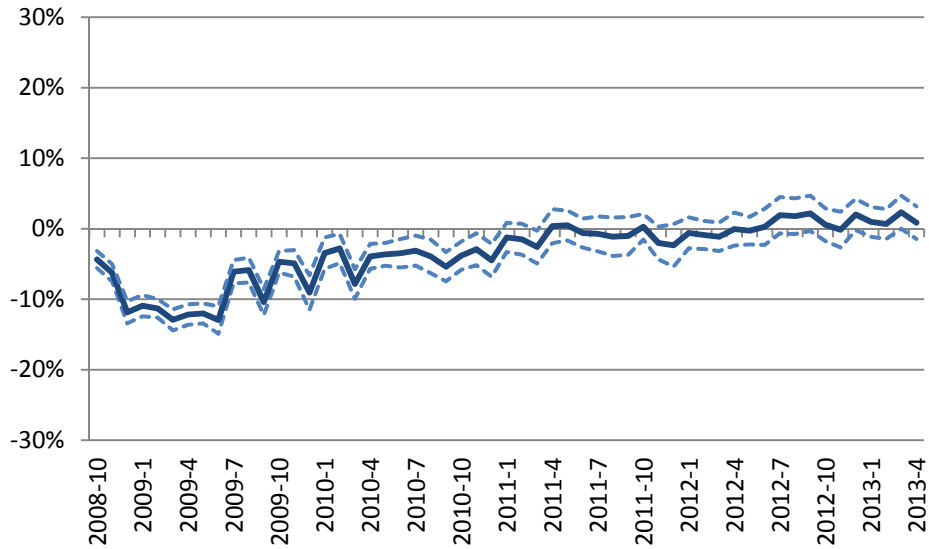
Taula 2: Impactes laborals dels PQPI-S

	Outcomes laborals (Novembre 2009- abril 2013)		
	Participació laboral	Mesos treballats acumulats	Mesos treballats consecutius
Participants inicials (ITT)	0	-	-
Homes	-/0	-	-
Dones	0/+	0	0
16-18 anys	0/+	0	0
19-21 anys	-/0	0	0
22 anys o més	-/0	0	0
Participants finals (ATT)	0/+	0	0

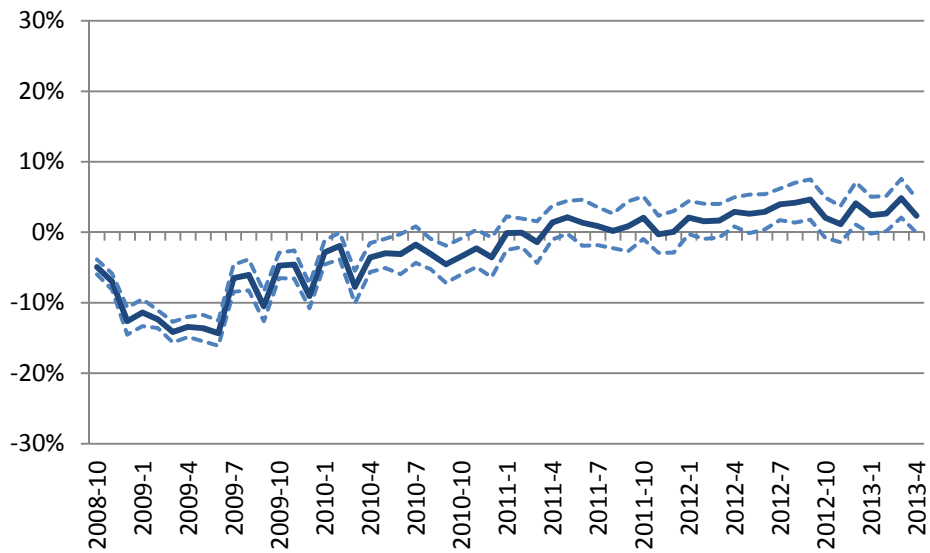
* ITT correspon a l'impacte sobre els participants inicials (per l'acrònim en anglès d'*intention to treat*), mentre que ATT recull l'impacte sobre els participants que varen finalitzar el programa (per l'acrònim en anglès d'*average treatment on the treated*).

Gràfic 3: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials

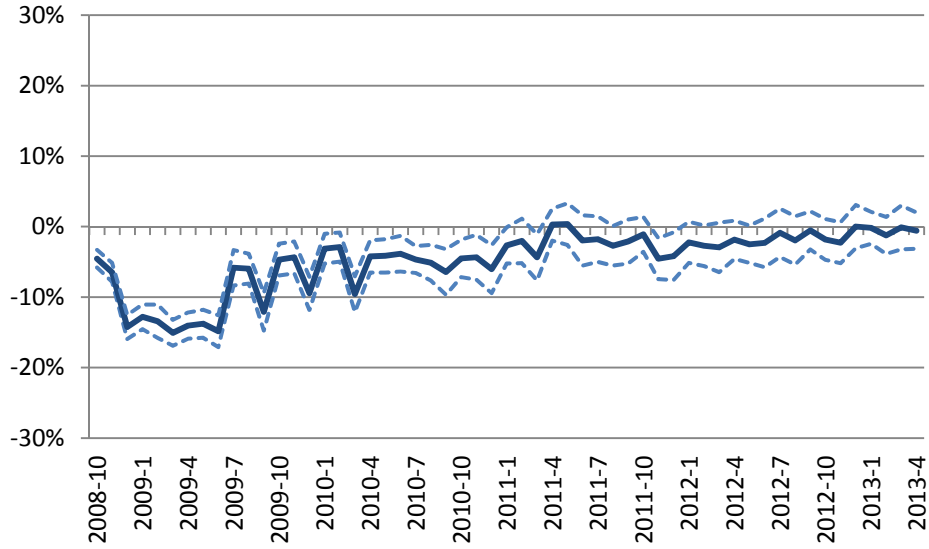

Gràfic 4: Participació laboral mensual (%): impacte participants que acaben

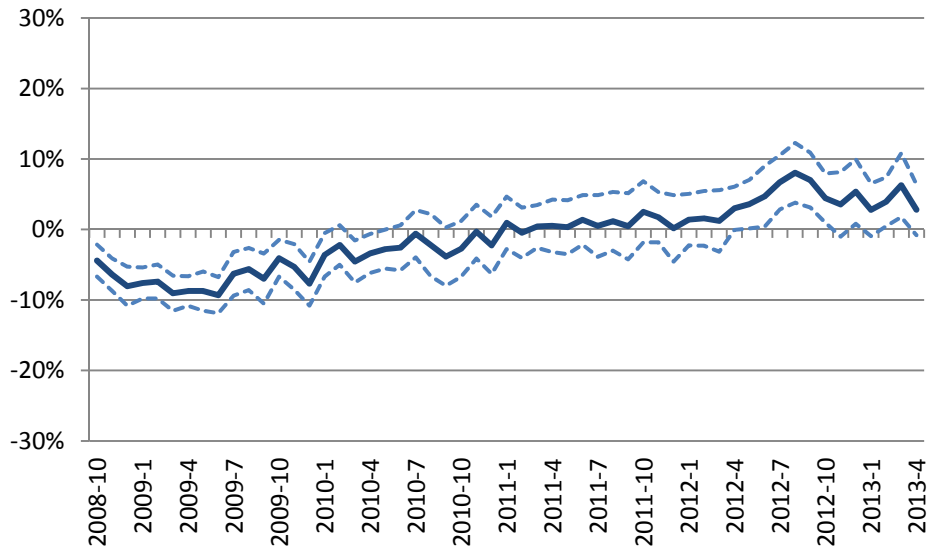

Gràfic 5: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials, homes

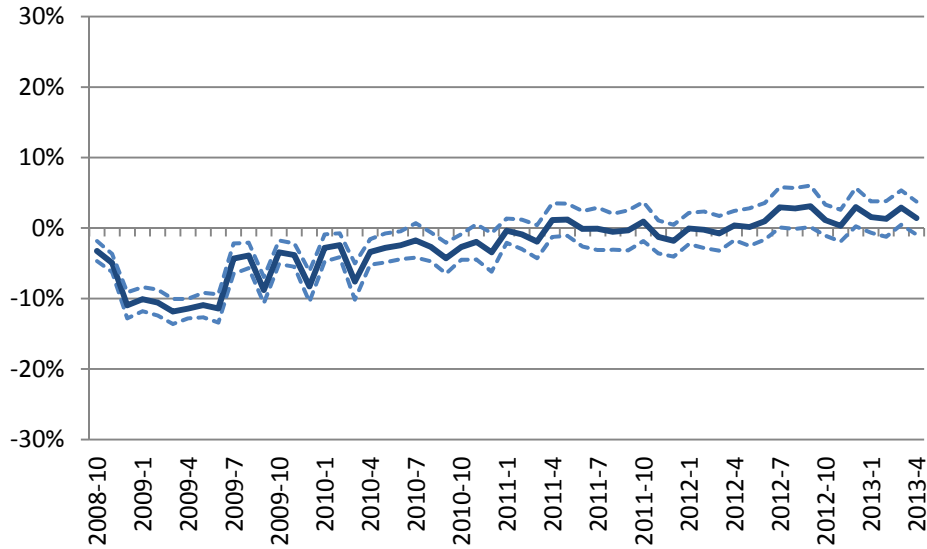

Gràfic 6: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials, dones

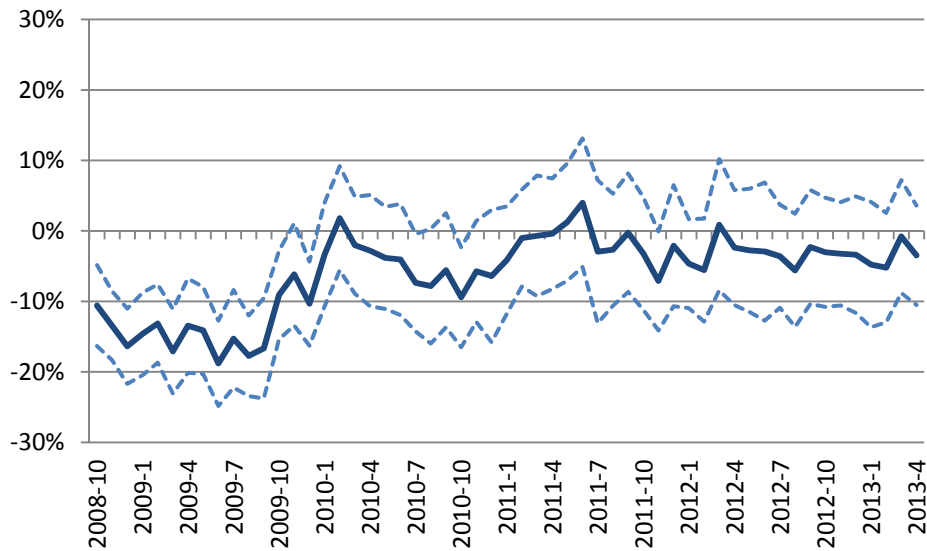

Gràfic 7: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials, 16-18 anys

Gràfic 8: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials, 19-21 anys

3.5.2 Els impactes educatius

La taula 3 conté els resultats complets de les estimacions dels impactes educatius dels PQPI-S. Tanmateix, per poder copsar el detall dels resultats més importants, els gràfics 9 i 10 contenen la magnitud dels impactes estimats per als principals col·lectius analitzats.

A la vista d'aquests resultats es pot afirmar que:

- El programa té efectes positius sobre la represa dels estudis per a la consecució del títol d'ESO, tant en termes de matriculació com de graduació efectiva, tot i que la magnitud dels impactes és força modesta (2-3 punts percentuals) en tots dos casos (gràfic 9).
- També s'observen impactes positius força importants, de fins a 20 punts percentuals respecte del grup de comparació, pel que fa a la matriculació en els CFGM. Tanmateix, aquestes majors matriculacions no es tradueixen en unes majors taxes de graduació, ja que no es detecten efectes positius en cap dels casos analitzats (gràfic 10).
- La totalitat dels impactes educatius esmentats tenen el seu origen en els joves d'entre 16 i 18 anys, ja que per als joves d'entre 19 i 21 anys la majoria d'efectes són nuls (excepte la matriculació en CFGM), i fins i tot arriben a ser negatius en el cas dels joves de 22 anys o més.
- Finalment, respecte aquells que només inicien el programa, el fet d'haver-lo acabat no té cap impacte diferencial sobre els outcomes educatius més enllà dels ja comentats. Igualment, pel que fa a l'anàlisi desagregada de nois i noies, els impactes no presenten tampoc diferències destacables.

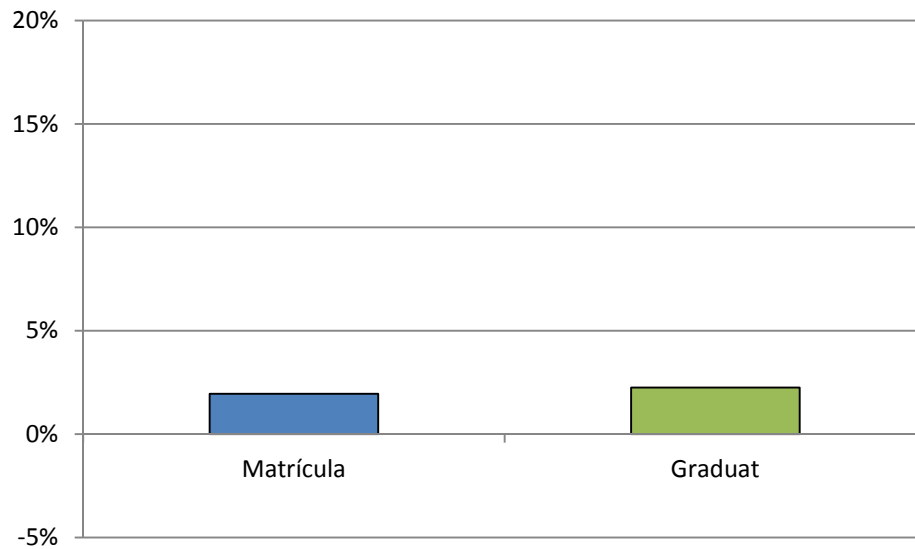
Taula 3: Impactes educatius dels PQPI-S

	Educatius (del curs 2009-2010 al 2012-2013)			
	Matrícula ESO	Graduació ESO	Matrícula CFGM	Graduació CFGM
Participants inicials (ITT)	+	+	+	0
Homes	+	+	+	0
Dones	0	0	+	0
16-18 anys	0	+	+	0
19-21 anys	0	0	+	0
22 anys o més	-	-	0	0
Participants finals (ATT)	0	+	+	0

* ITT correspon a l'impacte sobre els participants inicials (per l'acrònim en anglès d'*intention to treat*), mentre que ATT recull l'impacte sobre els participants que varen finalitzar el programa (per l'acrònim en anglès d'*average treatment on the treated*).

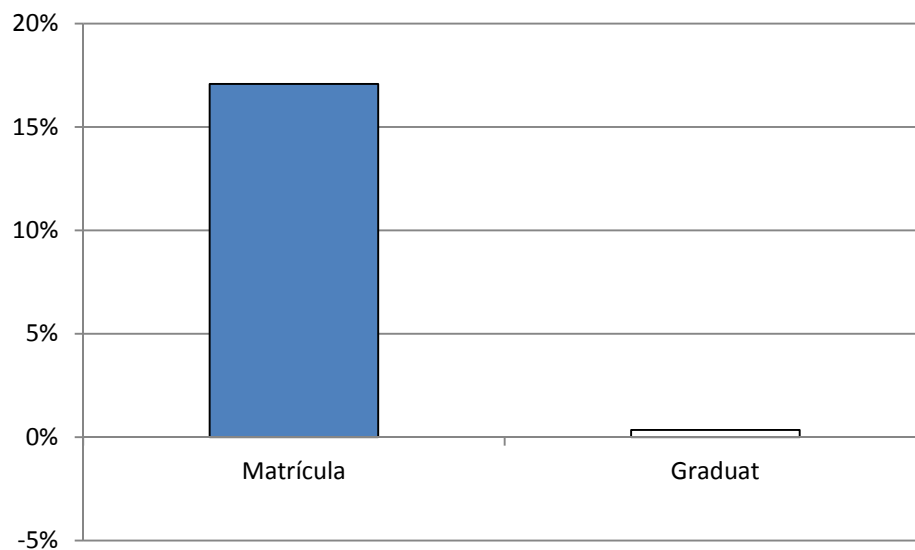

Gràfic 9: Matriculació i graduació ESO (% acumulat*): participants inicials

* Cursos 2009-2010 a 2012-2013 (2011-2012, pel que fa a la graduació)

Gràfic 10: Matriculació i graduació CFGM (% acumulat): participants inicials

* Cursos 2009-2010 a 2012-2013 (2011-2012, pel que fa a la graduació)

3.6 Els impactes dels PQPI-FIAP

3.6.1 Els impactes laborals

La taula 4 conté els resultats complets de les estimacions dels impactes laborals dels PQPI-FIAP. Al seu torn, ben igual que en el cas anterior, els gràfics 9 a 14 mostren els impactes del programa en termes de participació laboral mensual per als principals col·lectius analitzats⁷. En síntesi, d'acord amb els resultats obtinguts, podem afirmar que:

- El programa no té efectes en termes d'inserció laboral per als joves que l'inicien, sense que l'anàlisi desagregada per grups d'edat reveli cap diferència respecte aquesta pauta general d'impactes nuls.
- En canvi, quan l'anàlisi es realitza considerant únicament els participants que completen la totalitat del programa, apareixen efectes positius durant la pràctica totalitat dels mesos compresos entre l'abril de 2011 i l'abril de 2013, que malgrat tot no arriben a contrarestar el lock-in effect dels primers mesos (els outcomes “mesos treballats acumulats” i “mesos treballats consecutius” tenen signe positiu, però l'impacte no és estadísticament significatiu).

Taula 4: Impactes laborals dels PQPI-FIAP

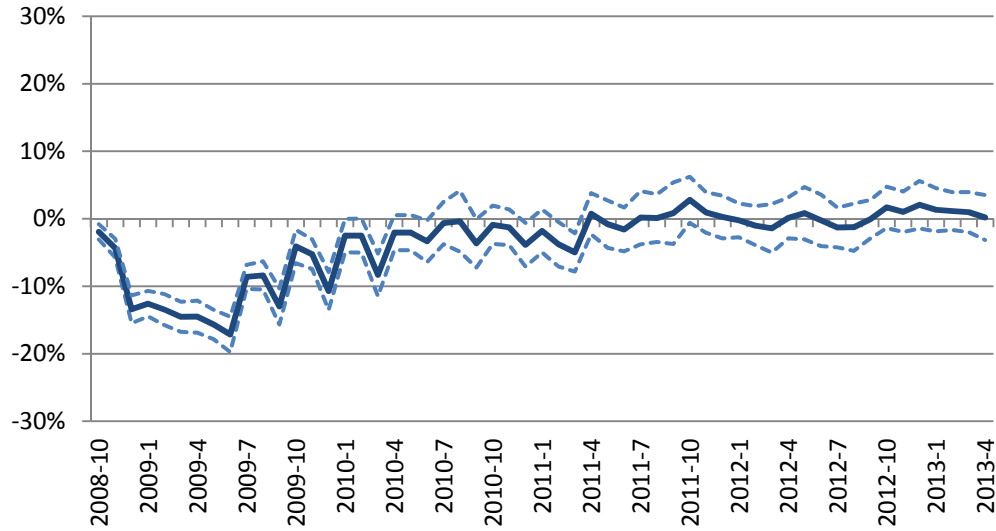
	Outcomes laborals (Novembre 2009- abril 2013)		
	Participació laboral	Mesos treballats acumulats	Mesos treballats consecutius
Participants inicials (ITT)	0	0	0
16-18 anys	0	0	0
19-21 anys	0	0	0
Participants finals (ATT)	0/+	0	0

* ITT correspon a l'impacte sobre els participants inicials (per l'acrònim en anglès d'*intention to treat*), mentre que ATT recull l'impacte sobre els participants que varen finalitzar el programa (per l'acrònim en anglès d'*average treatment on the treated*).

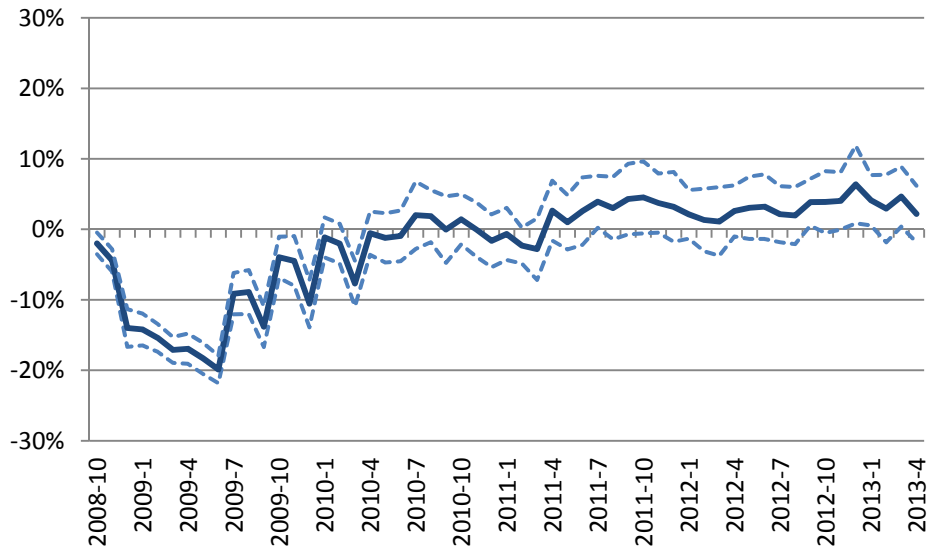
⁷ Vegeu el detall dels resultats en els gràfics continguts a l'annex B. Cal notar que no s'han desagregat els resultats d'acord al sexe dels participants, ja que el 95% dels joves que han pres part en un PQPI-FIAP són nois.

Gràfic 11: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials

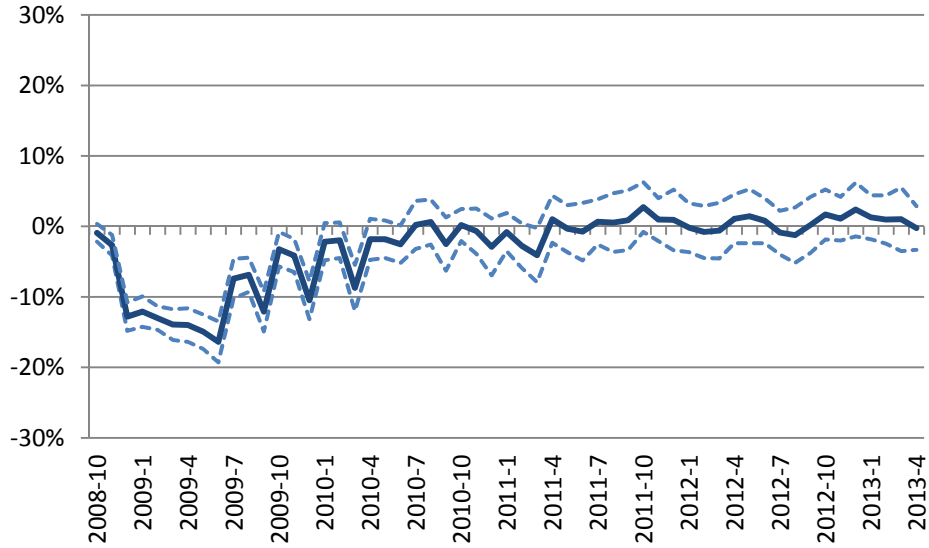

Gràfic 12: Participació laboral mensual (%): impacte participants que acaben

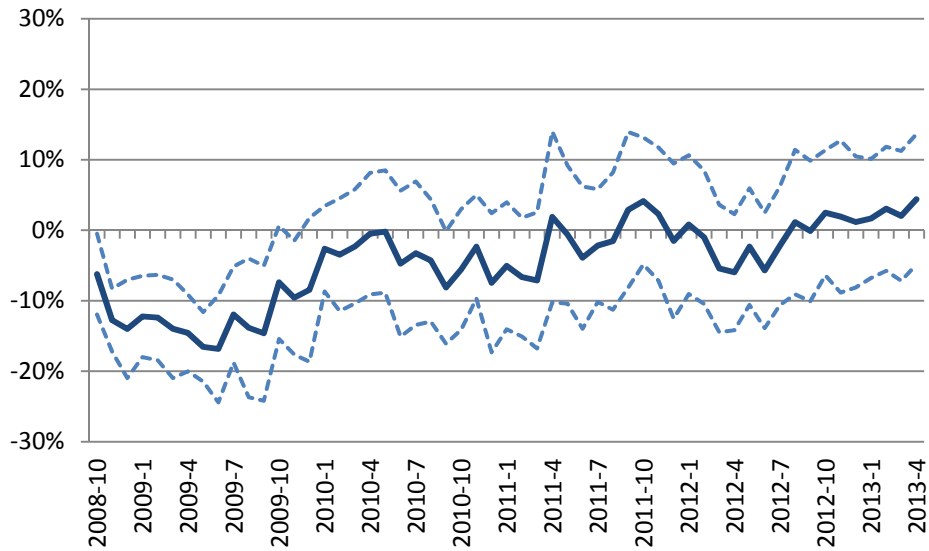

Gràfic 13: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials, 16-18 anys

Gràfic 14: Participació laboral mensual (%): impacte participants inicials, 19-21 anys

3.6.2 Els impactes educatius

La taula 5 conté els resultats complets de les estimacions dels impactes educatius dels PQPI-FIAP. Tanmateix, per poder copsar el detall dels resultats més importants, els gràfics 15-17 contenen la magnitud dels impactes estimats per als principals col·lectius analitzats. A la vista d'aquests resultats es pot afirmar que:

- El programa té efectes positius sobre aquells que l'inicien tant en termes de matriculació com de graduació de la ESO, d'unes magnituds superiors a les detectades en el cas dels PQPI-S. Així mateix, aquests impactes es concentren exclusivament en els joves d'entre 16 i 18 anys, ja que per als majors de 18 anys els efectes són nuls.
- D'altra banda, pel que fa als CFGM, es repeteix la mateixa tendència observada en els PQPI-S: d'una banda, la participació en un FIAP té impactes positius sobre les taxes de matriculació, tot i que d'una magnitud menor que els PQPI-S; i, d'altra banda, aquestes majors taxes de matriculació tampoc no es tradueixen en unes majors taxes de graduació.
- Finalment, quan ens concentrem en aquells joves que acaben el programa, la magnitud dels efectes detectats pel que fa a la ESO augmenten molt notablement (gràfic 17): així, respecte el grup de comparació, els participants dels PQPI-FIAP veuen incrementar les seves possibilitats de matriculació de la ESO en 10 punts percentuals (p.p.), i en 5 p.p. les d'obtenir el títol. No obstant això, pel que fa als CFGM, tampoc els que varen completar tot el programa aconseguen graduar-se més que el grup de comparació, malgrat l'impacte positiu que sí s'observa en les matriculacions.

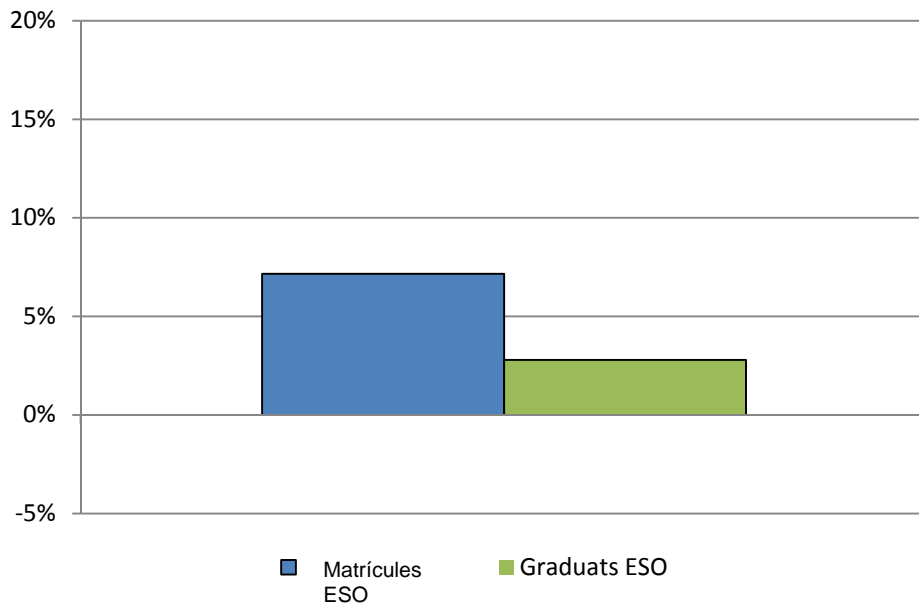

Taula 5: Impactes educatius dels PQPI-FIAP

	Educatius (del curs 2009-2010 al 2012-2013)			
	Matrícula ESO	Graduació ESO	Matrícula CFGM	Graduació CFGM
Participants inicials (ITT)	+	+	+	0
16-18 anys	+	+	+	0
19-21 anys	0	0	+	0
Participants finals (ATT)	+	+	+	0

* ITT correspon a l'impacte sobre els participants inicials (per l'acrònim en anglès *d'intention to treat*), mentre que ATT recull l'impacte sobre els participants que varen finalitzar el programa (per l'acrònim en anglès *d'average treatment on the treated*).

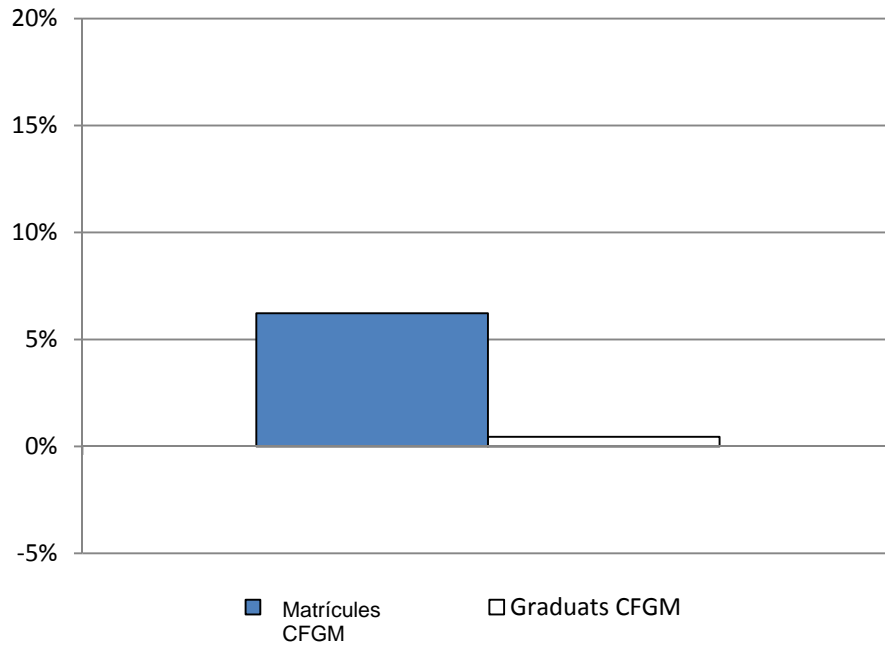
Gràfic 15: Matriculació i graduació ESO (% acumulat*): participants inicials

* Cursos 2009-2010 a 2012-2013 (2011-2012, pel que fa a la graduació)

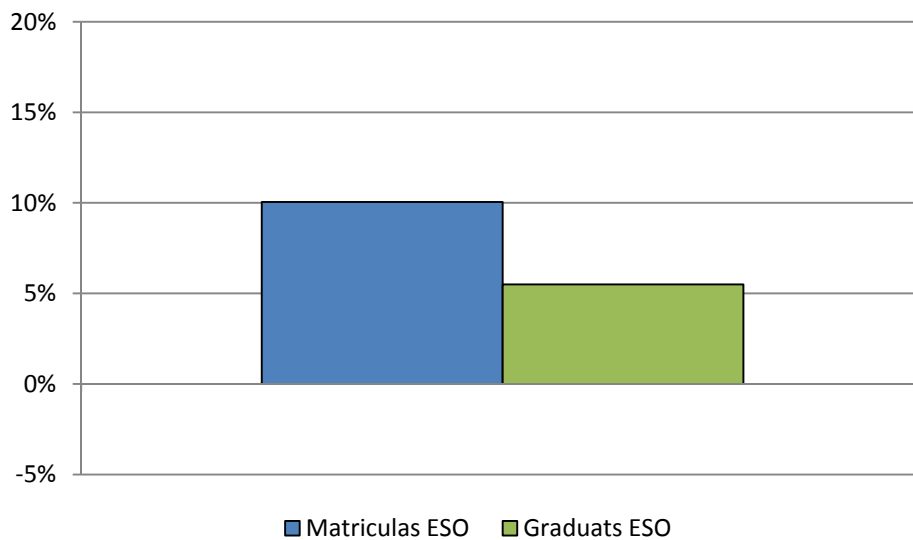

Gràfic 16: Matriculació i graduació CFGM (% acumulat): participants inicials

* Cursos 2009-2010 a 2012-2013 (2011-2012, pel que fa a la graduació)

Gràfic 17: Matriculació i graduació ESO (% acumulat*): participants que acaben

* Cursos 2009-2010 a 2012-2013 (2011-2012, pel que fa a la graduació)

3.7 Síntesi i interpretació dels resultats

Un primer aspecte a destacar és que tant els PQPI-S com els PQPI-FIAP són efectius fomentant el retorn al sistema educatiu. Així doncs, tant pel que fa a la ESO com als CFGM, els dos programes aconseguen impactes positius en termes de matriculació. Tanmateix, la translació d'aquesta major matriculació en majors taxes de graduació només es produeix en el cas de la ESO, i de forma més intensa entre aquells que participen en PQPI-FIAP, però els impactes són inexistents pel que fa a la obtenció d'un títol en algun CFGM. En definitiva, sembla que les mesures d'incentivació al retorn educatiu que ambdós programes oferien, com ara el mòdul C per a la ESO o la flexibilització de les proves d'accés en el cas dels CFGM, acaben resultant efectives. Però en termes d'èxit real, un cop desapareixen els incentius, la majoria de joves que reprenen els estudis no són capaços de graduar-se.

En qualsevol cas, sense deixar encara els outcomes educatius, val a dir que existeixen diferències importants entre els dos programes analitzats. D'una banda, els FIAP sembla que són més reeixits a l'hora de fomentar el retorn al sistema educatiu per a completar la ESO, mentre que els PQPI-S tenen impactes superiors pel que fa a la matriculació en CFGM. És probable que aquesta situació tingui a veure amb el fet que els IES són els encarregats de proveir els PQPI-FIAP, la qual cosa probablement asseguri un trànsit més fluid cap a la obtenció de la ESO, mentre que els centres formatius proveïdors de PQPI-S els hi resulta més natural apostar per els CFGM. D'altra banda, un altre aspecte a destacar és la diferència que existeix entre els impactes educatius per als joves que varen iniciar el programa i els que efectivament l'acaben, especialment acusada en el cas del FIAP. Així, en el cas d'aquest darrer programa, els impactes sobre les taxes de matriculació i graduació de la ESO es dupliquen quan considerem únicament els joves que varen completar la totalitat del programa. En aquest sentit, l'explicació més plausible es trobi en l'elevat abandonament que es produeix en el FIAP (superior al 40%), fruit d'un procés de selecció dels participants que, com veurem en el proper capítol, es molt més laxa que en el cas dels PQPI-S. Per aquest mateix motiu, en la mesura que els candidats menys motivats són descartats abans de començar el programa, les discrepàncies entre els impactes sobre els participants inicials i finals són molt menys acusades en el cas dels PQPI-S.

D'altra banda, centrant-nos ara en els outcomes laborals, els resultats mostren que ambdós programes resulten inefectius quan considerem el conjunt de participants inicials, però que, en canvi, apareixen efectes positius uns dos anys després d'acabats els programes quan considerem únicament aquells joves que els varen completar íntegrament. De nou, ben igual que en el cas dels outcomes educatius, aquesta pauta és més accentuada en el cas dels FIAP, la qual cosa corrobora que el procés de "selecció" en el cas d'aquest programa es produeix per "abandonament", i que els qui completen el programa veuen millorar tant els seus outcomes laborals com educatius.

Finalment, tant per als PQPI-S com per als FIAP, l'anàlisi desagregada dels impactes palesa que els impactes educatius positius que s'observen es concentren en els joves d'entre 16 i 18 anys, ja que per a la resta de grups d'edat considerats els efectes son nuls o, fins i tot, negatius. De fet, en el cas dels PQPI-S, aquesta pauta també s'observa per als outcomes laborals, ja que els (modestos) impactes positius que es detecten només es produeixen entre els participants més joves. Es probable que la inefectivitat de tots dos programes entre els joves de més edat tingui a veure amb el biaix de retorn al sistema educatiu que impregna ambdues intervencions, un objectiu poc realista entre persones que varen abandonar les aules potser ja fa massa temps.

3.8 Limitacions de l'anàlisi

La validesa de les estimacions d'impacte obtingudes depèn bàsicament del grau de similitud que existeixi entre els participants en els programes i el conjunt de joves aturats amb els quals els hem comparat. En aquest sentit, com ja hem comentat prèviament, la qüestió crucial és que ambdós grups siguin idèntics en tot allò que pugui influir sobre els outcomes d'interès, com ara la inserció laboral, ja que en cas contrari estarem interpretant com a "impacte del programa" el que no és sinó el reflex de que participants i no participants tenen característiques diferents ("biaix de selecció").

En el nostre cas, atès que les bases de dades disponibles contenen una informació molt rica sobre els aturats (atributs sociodemogràfics, experiència laboral prèvia, etc.), tenim motius per pensar que els impactes estimats mitjançant la tècnica del matching resulten plausibles. Tanmateix, no tots els factors que poden influir sobre els outcomes d'interès, com ara la motivació o les càrregues familiars, apareixen recollides a les bases de dades emprades i, per tant, sempre existeix la possibilitat que participants i no participants difereixin en aquestes dimensions "inobservables". No obstant això, el que sí podem fer

és simular quin “pes” haurien de tenir aquests factors no observables com per a que els impactes detectats mitjançant la tècnica del matching esdevinguin no significatius. En el marc del nostre estudi, aquesta magnitud es raonablement baixa, la qual cosa ens fa tenir confiança sobre la validesa dels resultats obtinguts⁸.

Una altra limitació dels resultats obtinguts té a veure amb l'horitzó temporal sobre el qual hem estimat els impactes. En aquest sentit, el període màxim de temps considerat ha estat de 42 mesos després de la finalització dels programes en el cas dels outcomes laborals, i de 4 cursos acadèmics en el dels educatius. Tanmateix, pot pensar-se legítimament que potser aquests finestres resulten insuficients per detectar els efectes d'aquesta mena de programes, i que els impactes resultarien positius si es disposés d'un horitzó més ampli. En aquest sentit, la millor alternativa passa per actualitzar les estimacions d'impacte d'aquí un cert temps i examinar si els efectes a més llarg termini difereixen dels que ara s'han detectat.

⁸ Els resultats del test estadístic que permet valorar la importància d'un hipotètic biaix de selecció per inobservables poden consultar-se als apartats 3.4 i 3.5 de l'annex A que acompanya a l'informe.

4. La implementació dels PQPI

El propòsit d'aquest capítol és analitzar el procés d'implementació dels PQPI, tant en la modalitat PQPI-S com PQPI-FIAP. En concret, combinant tant l'anàlisi quantitativa de les bases de dades disponibles com els resultats de l'anàlisi qualitativa realitzada, els detalls de les qual poden consultar-se a l'annex A, el capítol aborda els següents aspectes:

- La cobertura dels programes, tant des d'una perspectiva poblacional com territorial,
- L'accés als programes i el procés de selecció dels participants,
- Els detalls del desenvolupament organitzatiu, i
- Els resultats percebuts

4.1 La cobertura del programa

El grau de cobertura d'un programa es defineix com la ràtio entre el número total de participants i el número total de persones que se'n podrien beneficiar, això es, el total de persones que pateixen la problemàtica a la qual el programa pretén fer front (població diana). En el cas dels PQPI-S i PQPI-FIAP, una aproximació al càlcul de la població diana de referència passa per considerar totes les persones que estan registrades a les Oficines de Treball com a demandants d'ocupació, tenen entre 16 i 24 anys i no disposen del graduat d'ESO. Sobre la base d'aquest mètode d'estimació, la **Error! No s'ha trobat l'origen de la referència**.6 mostra l'estimació de la cobertura dels dos subprogrames, per al curs 2008-2009⁹.

La cobertura conjunta dels PQPI-S i PQPI-FIAP és lleugerament inferior al 10% de la població que compleix el triple requisit d'estar registrada a l'atur, tenir l'edat exigida i no haver obtingut el títol d'ESO. Cal tenir en compte, tanmateix, que aquesta estimació té dues limitacions. D'una banda, caldria afegir al numerador els participants dels PQPI-PTT, per tenir una estimació del total de participants del programa. De l'altra, cal tenir en compte que els joves sense experiència laboral rarament es registren a les Oficina de Treball. Si consideréssim al denominador tots els joves d'entre 16 i 21 (o 24 anys, segons

⁹ Vegeu a l'Annex B les taules corresponents als cursos 2009-2010 i 2010-2011.

el subprograma) sense títol d'ESO que no estan inscrits a les oficines del SOC, les xifres de cobertura serien, possiblement, substancialment més baixes que les reportades a la **Error! No s'ha trobat l'origen de la referència.6.**

D'altra banda, esdevé interessant analitzar la possible existència de diferències territorials en el grau de cobertura d'ambdues modalitats dels PQPI, més concretament la presència de desequilibris en funció dels diferents serveis territorials del SOC. D'acord amb les dades presentades en la mateixa taula 1, s'observa com als Serveis Territorials de Girona i de Lleida el nivell de cobertura és força inferior al valor mitjà (en concret se situa en la meitat de la mitjana), tot i presentar ambdós territoris un índex d'atur similar al de la resta. Alhora, destacariem que el grau de cobertura dels PQPI-S és superior al grau de cobertura dels PQPI-FIAP a tots els serveis territorials excepte al de Lleida i al de les Terres de l'Ebre.

Taula 6: Cobertura del PQPI-S i PQPI-FIAP, per Servei Territorial del SOC. Curs 2008-2009

Servei Territorial	Població entre 16 i 24 anys (A)	Població diana (B) ⁽¹⁾	Índex d'atur (C)=(A)/(B)	Total Participants (D)	Cobertura (E)=(C)/(B)	Participants		Cobertura	
						PQPI-S (F)	PQPI-FIAP (G)	PQPI-S (H)=(F)/(B)	PQPI-FIAP (I)=(G)/(B)
Baix Llobregat	132.660	5.465	4,1%	551	10,1%	404	147	7,4%	2,7%
BCN-Ciutat	141.487	3.496	2,5%	540	15,4%	375	165	10,7%	4,7%
Girona	72.642	3.573	4,9%	146	4,1%	73	73	2,0%	2,0%
Lleida	41.307	1.687	4,1%	70	4,1%	29	41	1,7%	2,4%
Tarragona	61.406	3.025	4,9%	311	10,3%	210	119	6,9%	3,9%
Terres de l'Ebre	18.211	761	4,2%	87	11,4%	19	50	2,5%	6,6%
Vallès Occidental	103.965	4.763	4,6%	478	10,0%	351	127	7,4%	2,7%
Vallès Oriental	128.513	5.636	4,4%	604	10,7%	457	147	8,1%	2,6%
Catalunya	700.191	28.406	4,1%	2.787	9,8%	1.918	869	6,8%	3,1%

⁽¹⁾ La població diana (B) es correspon amb els joves entre 16 i 24 anys que no han acabat l'ESO i que estan registrats a l'atur.

Nota. El nombre de participants als PQPI-S i PQPI-FIAP aquí considerat és lleugerament menor al que figura a les memòries del SOC. Això s'explica atenent a la definició del tall temporal en què s'opera el creuament entre les bases de dades del SIPAO i les del SICASS.

4.2 Selecció i accés dels participants

Una qüestió crucial a l'hora d'avaluar qualsevol programa que tingui per objectiu proporcionar un determinat servei a una població diana, com ara els PQPI-S i PQPI-FIAP, consisteix a establir quins factors determinen, a la pràctica, que unes persones hi accedeixin i d'altres no. Fins i tot quan existeixen criteris d'accés regulats normativament, resulta fonamental contrastar empíricament si aquests criteris es compleixen, així com detectar altres factors que estiguin influint sobre el procés d'accés al programa. En el cas que ens ocupa, possibles discrepàncies entre els criteris "teòrics" d'accés al programa i la manera com aquest acaba operant a la pràctica poden tenir a veure amb: primer, la participació en programes no obligatoris no només depèn de la voluntat de les administracions públiques de proveir-los a una determinada població diana, sinó també de la disposició dels potencials beneficiaris a participar-hi; segon, malgrat que un programa tingui explicitats criteris d'accés, són els responsables i treballadors que l'implementen els qui acaben modulant la demanda en la pràctica i, per tant, poden valorar altres factors a més dels que estipula la normativa.

En el cas dels PQPI, la normativa estableix que la població diana del programa està constituïda per majors de 16 anys fins a un màxim de 21 anys en el cas dels PQPI-FIAP, i de 25 en els PQPI-S, que no hagin obtingut el títol d'ESO, i que s'hagin inscrit a l'Oficina de Treball com a demandants d'ocupació (tot i que això ho poden fer amb posterioritat a la decisió de participar en el programa). Per contra, no defineix els criteris per prioritzar candidats en el cas que existeixi un excés de demanda. A quin tipus de jove estan arribant, a la pràctica els PQPI? Quines característiques personals influeixen en la participació, ja sigui perquè predisposen els joves a voler prendre part en un PQPI, o perquè són presos en consideració pels responsables del programa a l'hora de seleccionar candidats?

1.2.1 Semblances i diferències entre participants i no participants en els PQPI

La **Error! No s'ha trobat l'origen de la referència.**⁷ compara les característiques dels participants en PQPI-S i PQPI-FIAP, en cadascun dels tres anys analitzats (2008, 2009 i 2010), amb les dels joves registrats al SOC, sense el títol d'ESO, i que no hi varen participar. Les primeres quatre columnes mostren la distribució de freqüències de les variables sociodemogràfiques per als quatre grups de joves següents: 1) participants en

el PQPI-S amb independència de l'any de participació, 2) no participants en PQPI-S en cap dels anys considerats, 3) participants en el PQPI-FIAP amb independència de l'any de participació, i 4) no participants en PQPI-FIAP en cap dels anys considerats. Les altres sis columnes contenen el resultat del test de diferència de mitjanes: si la diferència resulta estadísticament significativa a favor dels participants (això és, la característica en qüestió té una incidència superior entre els estudiants dels PQPI que entre els que no ho són) hi apareix un signe "+"; si la diferència resulta estadísticament significativa a favor dels no participants hi apareix un signe "-"; i una cel·la buida indica que la diferència no resulta estadísticament significativa.

Els principals resultats a destacar són:

- Els participants en PQPI-S (respecte la resta de joves aturats del mateix rang d'edat i sense ESO que no hi participen) presenten:
 1. Una menor proporció d'homes i d'immigrants extra-comunitaris, una major proporció de persones d'entre 16 i 19 anys
 2. Una major freqüència de joves amb baixa ocupabilitat, sense cap tipus d'experiència laboral prèvia i, si la tenen, amb un menor número de trimestres treballats,
 3. Un percentatge més elevat d'aturats de curta durada (menys de 3 mesos),
 4. Un menor domini de català i anglès
 5. Una menor flexibilitat a l'hora d'acceptar una feina, ja que és superior el percentatge d'aquells que demanden una sola ocupació, com dels que només acceptarien treballar a la seva mateixa província
 6. Una major proporció d'habitants en municipis de més de 150.000 habitants, de la província de Barcelona i, especialment, del Baix Llobregat i de Barcelona ciutat.
- En els cas dels PQPI-FIAP, el perfil dels participants és força similar al dels participants en els PQPI-S, amb algunes excepcions. Respecte la resta de joves aturats del mateix rang d'edat i sense ESO que no participen en el programa, els inscrits en els PQPI-FIAP presenten:
 1. Un percentatge de nois molt superior
 2. Una freqüència d'immigrants extra-comunitaris més alta

3. Un percentatge de la demarcació de Tarragona més elevat

Taula 7: Comparació de les característiques entre participants i no participants

	PQPI-S		PQPI-FIAP		PQPI-S			PQPI-FIAP		
	No Participants	Participants	No Participants	Participants	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Sexe										
Home	63,8%	60,5%	64,6%	93,7%	-	-		+	+	+
Ocupabilitat ⁽¹⁾										
Subsidi RAI	0,4%	0,1%	0,3%	0,0%	-	-		-	-	
Molt Baixa	2,1%	0,9%	1,7%	0,8%	-	-			-	
Baixa	41,4%	68,6%	44,3%	65,8%	+	+		+	+	
Mitja	41,7%	26,0%	41,1%	28,7%	-	-		-	-	
Alta	14,4%	4,4%	12,7%	4,8%	-	-		-	-	
Discapacitat	1,1%	1,6%	1,2%	0,6%	+					-
Nacionalitat										
Espanyol	62,1%	72,4%	67,1%	58,1%	+	+	+	-	-	
Comunitari	5,8%	2,1%	3,7%	1,8%	-	-	-	-	-	-
Extra-comunitari	32,1%	25,5%	29,2%	40,2%	-	-	-	+	+	+
Edat										
16-18	21,6%	88,8%	38,2%	89,9%	+	+	+	+	+	+
19-21	34,7%	9,3%	61,8%	10,1%	-	-	-	-	-	-
22-24	43,7%	1,9%			-	-	-			
Antiguitat a l'atur										
0 - 3 mesos	62,0%	79,8%	65,9%	87,4%	+	+	+	+	+	+
4 - 12 mesos	31,6%	18,5%	29,3%	11,3%	-	-	-	-	-	-
>12 mesos	6,4%	1,7%	4,8%	1,3%	-	-	-		-	-

Comparació de les característiques entre participants i no participants (Cont.)

	PQPI-S		PQPI-FIAP		PQPI-S			PQPI-FIAP		
	No Participants	Participants	No Participants	Participants	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Ocupacions demandades										
1	34,6%	76,6%	39,9%	78,3%	+	+	+	+	+	+
2	19,3%	8,7%	18,0%	8,1%	-	-	-	-	-	-
3	15,6%	6,1%	14,6%	5,0%	-	-	-	-	-	-
4	12,1%	3,4%	10,9%	3,2%	-	-	-	-	-	-
5	9,1%	2,7%	8,4%	3,0%	-	-	-	-	-	-
6	9,3%	2,6%	8,2%	2,4%	-	-	-	-	-	-
Població										
<=1.000	1,2%	1,1%	1,2%	1,3%						
de 1.001 a 5.000	6,3%	4,9%	6,4%	7,3%	-		-			
de 5.001 a 20.000	17,7%	16,8%	17,1%	14,9%				-		
de 20.001 a 75.000	29,7%	23,9%	29,3%	26,1%	-	-	-	-	-	
de 75.001 a 150.000	18,4%	17,2%	18,1%	19,1%	-	-				
< 150.000	26,7%	36,1%	27,9%	31,4%	+	+	+	+	+	
Jornada										
Jornada Parcial	0,9%	2,2%	1,2%	1,2%	+	+	+			
Jornada Completa	1,2%	1,7%	1,5%	2,0%		+	+		+	
Indiferent	97,9%	96,1%	97,2%	96,7%	-	-	-		-	
Llengua										
Català	13,5%	11,0%	14,0%	7,7%		-	-	-	-	-
Angles	67,0%	58,4%	68,6%	55,2%	-	-	-	-	-	-
Treball										
Experiència prèvia	70,1%	10,4%	56,4%	10,5%	-	-	-	-	-	-
# Trim. treballats prèviament	6,58	0,41	4,20	0,34	-	-	-	-	-	-

Comparació de les característiques entre participants i no participants (Cont.)

	PQPI-S		PQPI-FIAP		PQPI-S			PQPI-FIAP		
	No Participants	Participants	No Participants	Participants	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Província										
Barcelona	66,5%	81,3%	67,4%	69,2%	+	+	+		+	
Girona	13,6%	3,8%	13,2%	8,1%	-	-	-	-	-	-
Lleida	6,4%	2,4%	5,8%	5,2%	-	-	-			
Tarragona	13,6%	12,6%	13,5%	17,5%				+	+	
Servei Territorial										
Baix Llobregat	19,2%	22,0%	19,4%	17,5%		+	+			
BCN Ciutat	11,7%	17,2%	11,9%	18,3%	+	+	+	+	+	+
Girona	12,2%	3,4%	11,7%	6,6%	-	-	-	-	-	-
Lleida	6,4%	2,4%	5,8%	5,2%	-	-	-			
Tarragona	11,1%	10,9%	11,0%	12,8%				+		
Terres de l'Ebre	2,5%	1,6%	2,5%	4,7%	-	-	-	+	+	
Vallès Occidental	16,1%	18,5%	16,7%	17,1%		+	+	-		+
Vallès Oriental	19,5%	23,6%	19,4%	16,3%	+	+	+		-	-
Àmbit Demanda										
Dins de la Província	88,1%	92,7%	88,4%	88,8%	+	+	+			

⁽¹⁾ El nivell d'ocupabilitat és una variable sintètica que comprèn tres mesures diferents: antiguitat de la demanda d'ocupació, àmbit territorial de la recerca d'ocupació i nombre d'ocupacions demandades (per a més detalls, veure Toharía et al., 2006). El nivell d'ocupabilitat no es troba disponible per a l'any 2010. Per aquest motiu, les mitjanes de cada categoria (per a participants i no participants) es basen en informació corresponent als anys 2008 i 2009.

Nota. “+” indica diferència positiva entre participants i no participants significativa al 5%. “-” indica diferència negativa entre participants i no participants significativa al 5%. Casella en blanc indica diferència no significativa al 5%.

1.2.2 Els determinants de la participació en els PQPI

Els resultats de la taula anterior proporcionen una informació valuosa sobre les característiques dels beneficiaris dels uns i els altres programes, però estan sotmesos a una limitació important: no permeten descartar que les associacions detectades siguin espúries, això és, que hi hagi una tercera variable que expliqui la relació que s'observa entre el fet de participar en els programes i una determinada característica personal: en el cas del PQPI-FIAP, per exemple, l'associació detectada entre ser immigrant i participar en el programa pot no ser deguda a la condició de ser immigrant en si mateixa, sinó al fet que la majoria de participants són homes i, alhora, la majoria d'immigrants també ho són. És per això que s'ha estimat un model lògit, el qual permet calcular de manera simultània l'associació neta (no mitjançada per terceres variables) entre cadascuna de les variables analitzades i el fet de participar o no en un i altre tipus de programa.

Els resultats dels diversos lògits estimats es mostren als gràfics 17 i 18, corresponents a l'any 2008 (els gràfics corresponents a 2009 i 2010 es troben a l'Annex B). Els valors que hi apareixen representen l'efecte mitjà que té modificar el valor de cadascuna de les variables sobre la probabilitat que una persona sigui participant. Per exemple, si ens fixem en els determinants de la participació en el PQPI-S (gràfic 17), un valor de -4,5 de la variable "més de 12 mesos a l'atur" significa que, de mitjana, un jove aturat de llarga durada té una probabilitat 4,5 punts percentuals més petita de participar en un PQPI que una altra persona, igual en la resta de característiques, però que "porta menys de 3 mesos a l'atur" (categoria de referència)¹⁰. El color vermell de les barres mostra que l'efecte mitjà és estadísticament significatiu, en oposició al color blanc, que representa efectes mitjans no significatius.

Els principals resultats a destacar pel que fa a la participació en el PQPI-S (**Error! No s'ha trobat l'origen de la referència.17**, i gràfics 1 i 3 de l'Annex A) són els següents:

- La probabilitat de participar en aquest programa disminueix amb l'edat dels individus, l'existència d'una experiència laboral prèvia i també pel fet de ser home o immigrant, tot i que la magnitud d'aquets dos darrers efectes és notablement inferior a la dels dos primers.

¹⁰ L'efecte mitjà de cada variable s'ha d'entendre sempre respecte la categoria de referència, que és la que no apareix al gràfic (per exemple, l'efecte mitjà de ser *extra-comunitari* s'ha d'entendre respecte el fet de ser *espanyol*, a igualtat de totes les altres característiques).

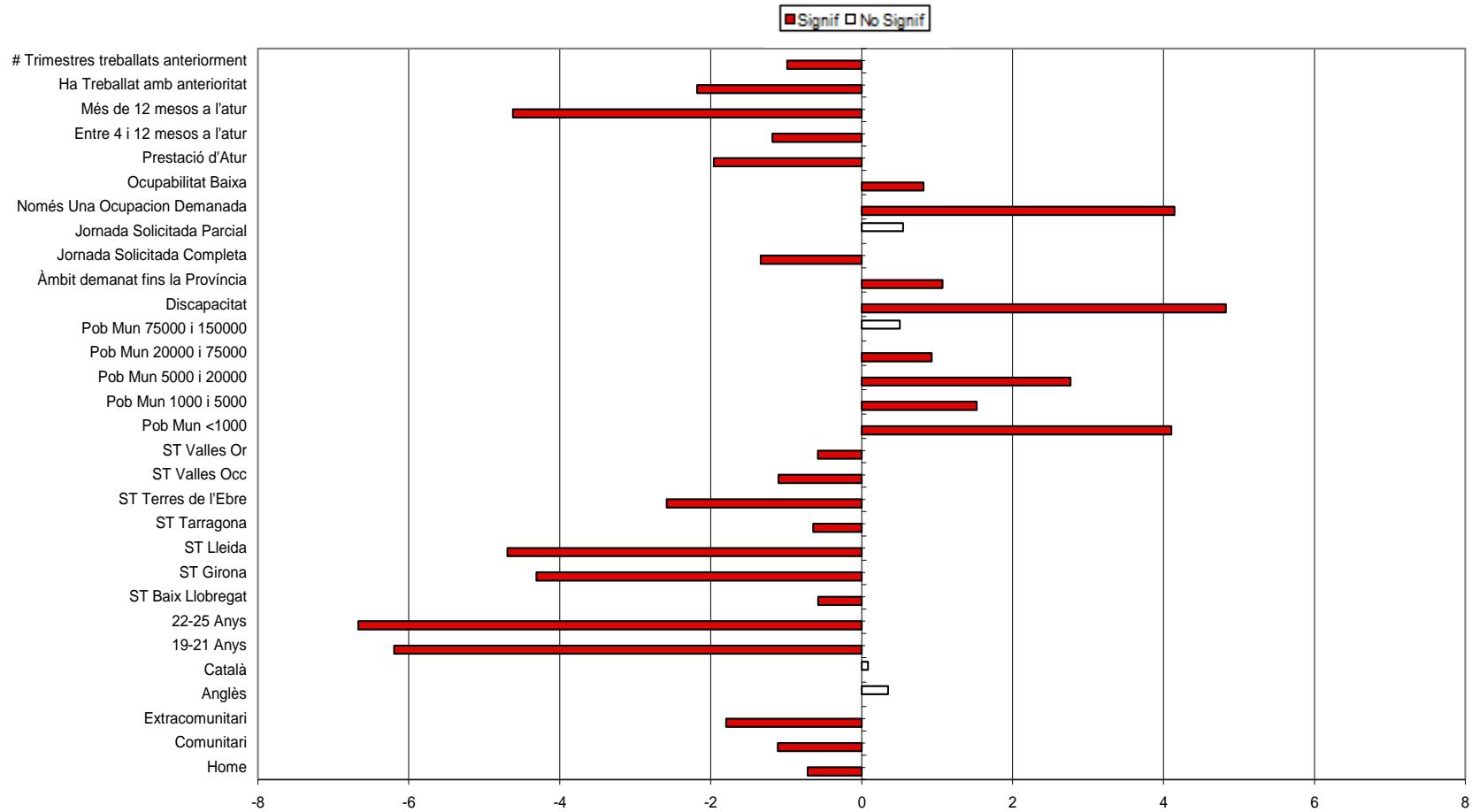
- La probabilitat de participar augmenta 4,4 punts percentuals en els joves que tan sols demanden un sol tipus d'ocupació.
- Pel que fa a l'efecte de les variables de caràcter territorial, tots els joves de fora de la ciutat de Barcelona tenen, a igualtat en la resta de característiques, probabilitats menors de participar en un PQPI, especialment en els municipis corresponents als Serveis Territorials de Girona i Lleida. Igualment, a igualtat en la resta de característiques, els joves que viuen en municipis de més de 150.000 habitants tenen probabilitats més baixes de participar en aquest tipus de programes que els joves de ciutats menys poblades i, fins i tot, de pobles petits (menys de 1.000 habitants).
- Finalment, si es comparen els resultats dels diversos anys analitzats, es constata que la influència dels diversos factors s'ha mostrat força estable al llarg del temps, amb algunes excepcions: d'una banda, la influència de l'edat s'ha intensificat amb el pas del temps, de tal manera que els joves de més de 19 anys tenen probabilitats més baixes de participació l'any 2010 que el 2008; de l'altra, la majoria de factors territorials deixen de tenir efecte amb el pas del temps, amb les excepcions dels ST de Girona i Lleida, la qual cosa pot interpretar-se com un indicatiu d'una tendència a distribuir més homogèniament l'oferta del programa en el territori.

En relació amb els determinants de la participació en els PQPI-FIAP (**Error! No s'ha trobat l'origen de la referència.**¹⁸ i gràfics 2 i 4 de l'Annex A), destaquen els resultats següents:

- L'edat i l'experiència laboral fan disminuir la probabilitat de participació, ben igual que en el cas dels PQPI-S, però, contràriament, el fet de ser home augmenta la probabilitat de cursar un PQPI-FIAP. El fet de ser immigrant no té cap efecte.
- La influència negativa de l'edat sobre la probabilitat de participació també s'intensifica amb el pas del temps, tot i que una magnitud menor que en el cas dels PQPI-S. Per contra, lluny d'esvair-se, les influències dels factors territorials amb el decurs dels anys, els seus efectes es mantenen constants, i a la menor probabilitat dels joves residents a les demarcacions Girona i Lleida, s'hi afegixen els del Baix Llobregat.

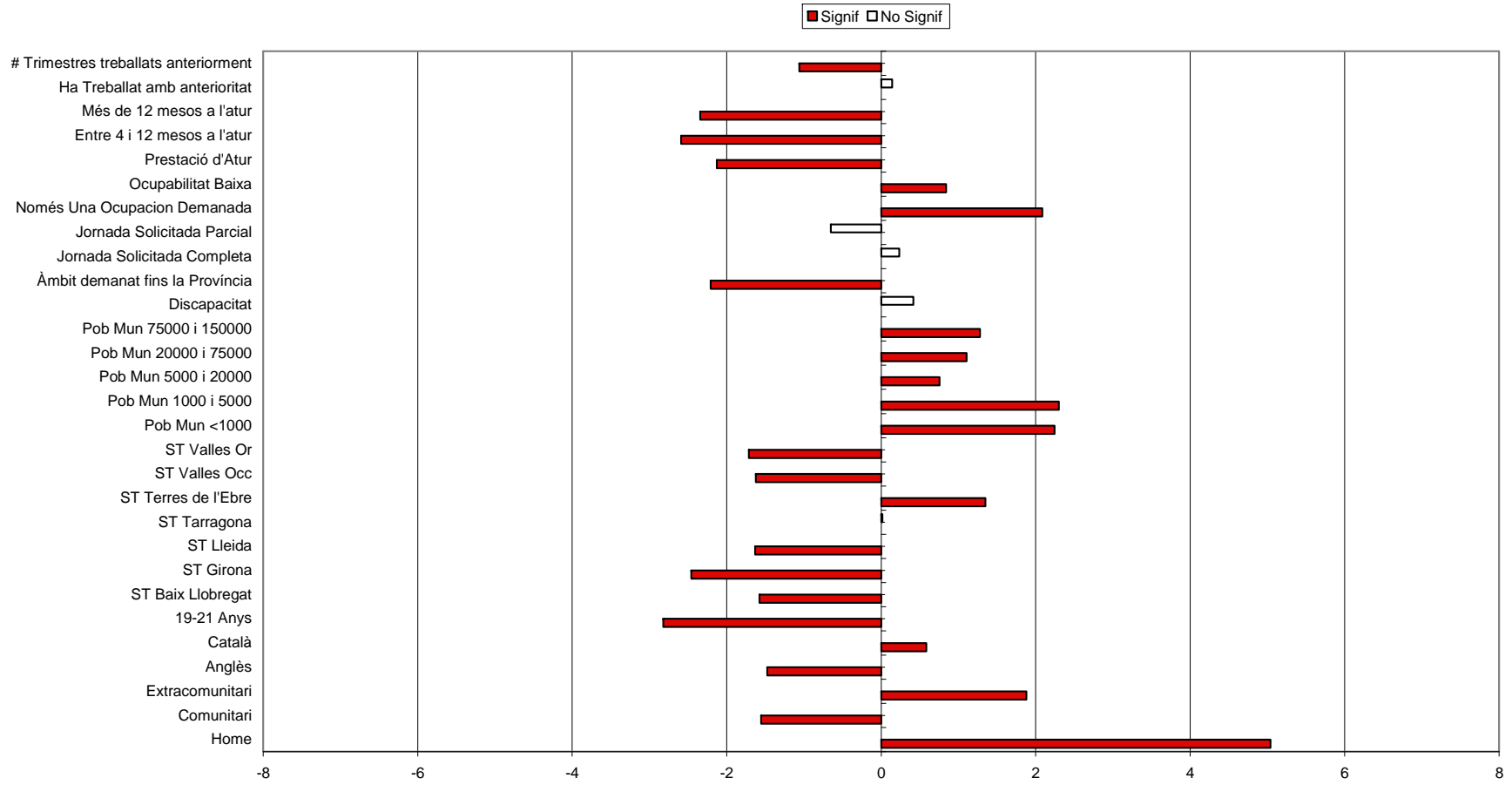
Gràfic 18: Determinants de la participació en els PQPI-S, curs 2008-2009

Nota: Valors en punts percentuals

Gràfic 19: Determinants de la participació en els PQPI-FIAP, curs 2008-2009

Nota: Valors en punts percentuals

1.2.3 Percepcions sobre l'accés als PQPI

Quin és el motiu d'aquestes diferències entre participants i no participants, i entre els participants dels PQPI-S i els dels PQPI-FIAP? Hi ha altres criteris no registrats a les bases de dades que tinguin influència en l'accés als PQPI?

Referències generals

En termes generals, les derivacions als PQPI se solen realitzar des dels ajuntaments i, fonamentalment, des dels mateixos centres en què alumne finalitza l'educació obligatòria sense acreditar l'ESO. D'acord amb l'opinió dels entrevistats, especialment dels docents dels PQPI, la concepció del que constitueix un "perfil adequat per al PQPI" per part dels derivants és encara poc clara, i massa sovint es percep el programa com un "calaix de sastre".

"La tipologia dels alumnes que ens arriben és massa dispar, ja sigui per edat, motivació, responsabilitat o coneixements previs. Això complica l'aprofitament del temps." (C9)

D'acord amb aquests informants, això dona lloc a un alumnat excessivament heterogeni que inclou dos perfils d'alumnes que no haurien de ser derivats als PQPI. En un extrem, s'hi troben alumnes sense els mínims de motivació i preparació prèvia per poder aprofitar adequadament la formació.

"Hi ha alguns perfils que entren però que no haurien d'estar en un PQPI, ja que els hi caldria una formació prèvia, com ara alguns nois amb necessitats educatives específiques; nois amb baix nivell que no poden seguir els mòduls ordinaris, perquè no saben llegir o escriure prou bé com per seguir els continguts formatius, o nouvinguts que haurien de fer un curs previ de català..."(C10)

"Sembla que els PQPI han de servir per tot, i això no és així. Hi ha situacions en què el PQPI no hi arriba i s'haurien de valorar. Amb aquests alumnes més difícils fracassem, no aconseguim que passin als CFGM... però aquest programa acaba sent un calaix de sastre, on hi cap tothom i sobretot aquells amb els que no se sap on ficar-los. (B2)

En l'altre extrem, s'atenen alumnes que tindrien opcions de repetir curs i superar l'ESO i són derivats precipitadament a un PQPI. Ens trobem, aleshores, amb arguments com:

“Haurien de saber: ‘la Maria és perfil PQPI i el Joan no’. Aquesta tasca hauria d’estar molt ben feta. Has de portar al PQPI a aquell nano que pugui tenir èxit en el recurs. Per això s’ha de fer una feina prèvia important a nivell de coordinadors de l’ESO. El que no pot ser és que un noi que mai ha repetit l’ESO, l’enviïn directament a fer un PQPI. Abans se li ha de donar la possibilitat de repetir... senzillament, perquè des de l’ESO tindrà més possibilitats” (B3)

“S’ intenta reconduir el col·lectiu. Això costa bastant. Parlant clar, en comptes de fer que estiguin al carrer aixafant bancs i faroles, els tenim unes hores intentant-los fer persones. Aquest és el resum de la situació que hi ha.” (B5)

Els criteris d’accés als PQPI-FIAP

En el cas dels PQPI-FIAP, el Departament d’Ensenyament estipula uns criteris per puntuar els candidats: es realitza una entrevista amb cadascun dels interessats, i s’omple un qüestionari pautat i estandarditzat. Aquests qüestionaris passen a les meses d’escolarització de cada territori, que fan la intermediació entre la oferta i la demanda, i finalment s’escullen els candidats, amb el beneplàcit del centre educatiu que els acollirà, que té l’última paraula. Segons expressen els informants consultats, la selecció cerca prioritzar els candidats que pateixen situacions de risc d’exclusió social, però que alhora expressin motivació suficient per participar en el PQPI. Això no obstant, els entrevistats coincideixen a assenyalar que el procés de selecció per part del Departament no sol ser gaire influent, ja que els candidats tendeixen a descartar-se ells mateixos abans del procés de matrícula, talment que acaben accedint al PQPI pràcticament tots els candidats que ho desitgen:

“En principi hi sol haver dos sol·licituds per plaça; el que passa és que després hi ha els que s’havien preinscrit però al final han aprovat l’ESO, els que s’han apuntat a alguna altra cosa, els que al final no els hi interessa... i acaben entrant pràcticament tots els que volen entrar.” (C6)

Igualment, els entrevistats emfasitzen que el perfil propi dels qui finalment es matriculen als PQPI-FIAP el conformen joves en què el fracàs a l’ESO concorre amb altres circumstàncies personals o socials especials que dificulten avançar en el sistema educatiu, si bé ha d’existir un mínim de motivació:

“Molts s’estaven al carrer, tenien problemes de conducta o fins i tot tenen problemes judicials [...] Parlem d’un o dos nois que tenen formalment reconegudes necessitats educatives especials, però d’un tipus o un altre necessitats especials les tenen gairebé tots ells. N’hi ha molt pocs que arribin

“nets”, sense cap altre problema que no haver-se tret l'ESO. I entre aquests, valorem que el jove tingui ganes d'aprendre, ganes de fer coses. Ganes d'aprendre un ofici o de continuar estudiant”.

“És un programa que va adreçat a nois que porten algun tipus de motxilla. A una minoria el que li passa és que no ha aprofitat l'ESO perquè ha fet el burro, però aquests rai, perquè són fàcils de reconduir. La majoria té una motxilla al darrera amb problemes greus: de comportament, familiars... hi ha nois que Déu n'hi do! Per a aquests darrers, el PQPI és el darrer recurs que els reenganxa, perquè s'adapta millor a les seves circumstàncies personals.” (B6)

Aquest perfil “social” dels participants dels PQPI-FIAP explica la preponderància de joves immigrants, d'entorns urbans i amb un menor coneixement de català (respecte el conjunt de joves sense el títol d'ESO del mateix rang d'edat registrats a l'atur) detectada a l'anàlisi quantitativa. Juntament amb el tipus d'oferta dels PQPI-FIAP (vinculada a oficis tradicionalment masculins) permet també explicar la major presència de nois.

Els criteris de finançament dels PQPI-S

En el cas dels PQPI-S, la selecció queda, generalment, al criteri de cada centre que ha rebut la subvenció per impartir les classes i, per tant, els requisits són més oberts i depenen dels incentius i sensibilitat de cada centre. En aquest cas, la tendència a cercar “motxilles no excessivament pesades” (això és, triar els millors entre els candidats) és més evident.

“A més, des de les entitats es tendeixen a seleccionar els alumnes ‘més fàcils’, amb més possibilitats d'èxit, els que han arribat més lluny a l'ESO, els que no han repetit...” (B3)

Les respostes dels entrevistats són clares respecte al principal criteri de selecció per als PQPI-S. A banda de la insistència en l'aspecte motivacional, es menciona amb freqüència tot un seguit de característiques associades a les probabilitats d'èxit dels alumnes elegibles: a) que arribin directament de l'ESO (per tant, que tinguin 16 anys i no hagin estat gaire temps sense fer res); b) que disposin d'un suport clar dels pares (una família predisposada a ajudar); c) que hagin repetit el menys possible; d) que no tinguin un passat “conflictiu”; e) que siguin del mateix territori on s'ubica el centre. A banda d'aquests criteris, es planteja l'argument d'intentar no superar un màxim del 25% d'immigrants per grup.

Les estratègies de selecció per tal d'aconseguir identificar aquests perfils són diverses. És habitual l'ús de proves d'accés, i fins i tot s'ha mencionat la recerca d'antecedents penals dels candidats en col·laboració amb la policia municipal. En altres casos, s'estableixen col·laboracions amb els serveis socials primaris per fer "diagnòstics socials" del conjunt de possibles candidats.

Entre els motius que empenyen els responsables dels centres subvencionats a seguir aquesta estratègia de *creaming*, això és, a seleccionar els perfils amb una major probabilitat d'èxit, destaca la fórmula de finançament contemplada a la convocatòria de subvencions. Mentre que ens els PQPI-FIAP, el Departament d'Ensenyament paga per la totalitat dels alumnes que comencen el curs, sense penalitzar aquells casos en què s'hagin produït baixes, en els centres amb PQPI subvencionats es paga únicament pels alumnes que hagin finalitzat la formació (això és, que hagin tingut una assistència del 75% o superior) o bé aquells que una vegada superat el primer 25% de l'acció formativa, hagin causat baixa per col·locació, amb independència del seu percentatge d'assistència. Aquest aspecte sembla influir de manera significativa en la selecció d'alumnes allà on existeix més demanda que oferta.

"Nosaltres quan falten els alumnes també ho patim econòmicament en primera persona i llavors el que ens plantejem en el moment de la selecció: si algun noi està malament o presenta algun problema de salut que el pugui fer faltar, millor no agafar-lo". (C3)

"El que passa és que aquí tens el handicap [que] si perds nois, no cobres. No val explicar les realitats humanes per les quals els has perdut." (C2)

A més, l'any 2011, l'endarreriment que es produí en la publicació i resolució de la convocatòria de subvencions sembla haver influït sobre els criteris de selecció d'alumnes. Davant la incertesa respecte la concessió de la subvenció, els centres amb més demanda han tendit a pre-seleccionar els alumnes amb majors possibilitats de pagar el curs en cas que es denegés la subvenció al PQPI:

"També s'autodescarten aquells que no poden pagar les places. Hi ha per tant una selecció 'natural' en certa mesura. Hi ha casos en què ja han començat els cursos però que encara no saben si obtindran la subvenció. Això fa que els facin pagar, per si de cas, i això és una mala pràctica, ja que influeix en el tipus de candidat que se selecciona i va en contra de la igualtat d'oportunitats"(B1)

“Entenc que els centres no es volen arriscar a no rebre finalment la subvenció. El que dic és que hi ha perdedors en aquest procés, i són els alumnes amb menys recursos.”(B1)

Això no obstant, el criteri de selecció de les entitats beneficiàries de subvencions no sembla ser uniforme, i diversos entrevistats han expressat criteris similars que els PQPI-FIAP per equilibrar la selecció entre els alumnes que més necessiten una “segona” oportunitat i els que tenen més aptituds per aprofitar-la.

“És una selecció molt difícil perquè el punt de partida és molt baix i saps que el que quedi fora perd un dels seus darrers trens.”(C3)

Més enllà de criteris d'accés i finançament...

La diferència en l'estructura d'incentius dels PQPI-S i els PQPI-FIAP no és l'únic motiu que explica la diferència en els perfils dels participants entre els dos subprogrames. Les diferents especialitats formatives semblen atreure, igualment, alumnes de diferents característiques. En aquest sentit, l'oferta dels PQPI-FIAP es concentra més en el sector secundari i en la construcció, en relació amb els PQPI-S, que s'orienten més al sector serveis, la qual cosa contribueix a explicar la major prevalença d'homes i d'immigrants entre els participants dels PQPI-FIAP:

“El FIAP té uns perfils més durs (pintura, electricitat...) i els subvencionats són més tous (comerç, perruqueria, administratiu...). Perquè... qui vol ser pintor? En general, nois que no saben la llengua, o nois amb una formació molt bàsica.”
(B3)

Finalment, quant a la major proporció en ambdós programes de joves de 16 i 17 anys, amb menor experiència laboral, menys temps registrats a l'atur i una menor flexibilitat quant a la cerca de feina, els responsables n'addueixen els mateixos motius. D'una banda moltes derivacions es realitzen directament des dels centres on l'alumne cursava l'ESO, alhora que existeix una voluntat expressa per part dels gestors del programa de prioritzar els perfils més joves:

“Oficialment el límit superior d'edat dels PQPI és als 21, però hi ha un abisme entre un noi de 16 i un de 21. Fa uns dies va arribar una noia demanant per entrar al curs. Jo li vaig dir 'deixa el teu currículum, i si hi ha una baixa et

truquem'. Però quan em va dir que tenia 21 anys, li vaig dir 'bé, és una mica més difícil que et truquem, perquè si arriba algú de 17, mira, passarà per davant'. Els recursos que pot trobar una persona de 21 anys són més diversos, i per tant s'ha de prioritzar als més joves." (C2)

"Respecte al perfil, és molt oportú i molt més rendible incorporar-los just quan estan suspent el curs, no després. Connectem "en calent": ha suspès, però continua. A més, hi ha pocs recursos, i pensem que per als nois de més de 18 anys hi ha altres opcions" (B1)

D'altra banda, la majoria de joves es registren a l'atur expressament per a poder cursar el PQPI, amb la qual cosa el temps passat a l'atur i la motivació per poder trobar una feina aviat són presumiblement inferiors que els dels joves no participants que han decidit, per iniciativa pròpia, registrar-se a l'Oficina de Treball com a demandants d'ocupació.

4.3 Desenvolupament organitzatiu

En aquest punt fem referència a un conjunt d'elements que ajuden a caracteritzar la realitat del desplegament operatiu dels PQPI. Tots ells representen punts d'atenció que han emergit com a especialment rellevants en el marc del treball de camp qualitatiu realitzat

4.3.1 Reconeixement i valorització

L'Article 5 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació (en endavant, LEC), inclou els PQPI dins la categoria d'ensenyaments gratuïts i universals, i els incorpora al marc de la formació reglada atorgant-los una funció de baula dins el sistema educatiu (entre el fracàs a l'ESO i els CFGM). I val a dir que els professors i tutors dels PQPI entrevistats, així com la majoria dels tècnics de les administracions consultats, tendeixen a reconèixer la pertinència dels PQPI com a recurs específic i adequat per oferir una oportunitat de continuïtat al sistema educatiu o de preparació per al mercat laboral per a l'important contingent d'alumnes que completa l'ESO sense haver-se graduat.

"Per mi, els PQPI són absolutament necessaris. Als anys 90 es parlava del 'tronc comú', donant per descomptat que tothom havia de passar per la mateixa estructura d'estudis, i tenir uns coneixements mínims. Avui en dia s'ha vist que això és utòpic. Els alumnes són diferents i hi ha fracàs escolar, per tant hem de donar sortida a aquests nois." (B2)

"Nosaltres creiem que és un molt bon recurs, en som uns grans defensors....A més és un camí a mida, perquè a les activitats de formació ocupacional, amb gent de 40 o 60 anys, no hi pots posar un noi de 16 amb una dinàmica personal

complicada. I d'altra banda, no li pots dir que vagi al mercat laboral, perquè no té res per poder trobar una feina. Els cal una cosa a part, i aquesta cosa és el PQPI. (B6)

En el cas concret dels PQPI-S, els entrevistats fan referència a les debilitats en la implantació del programa que deriven de la manca de predicibilitat de les dates de començament dels cursos, pendents cada any de la publicació i resolució de la convocatòria de subvencions (i que al 2011 s'ha retardat en varies setmanes).

“Aquest és un recurs que s'ha de normalitzar. Ha de ser igual per a qualsevol noi, tant si és un PQPI públic com un de subvencionat, perquè l'important és que és un PQPI. Si el fet d'arribar al novembre sense començar les classes s'hagués donat al batxillerat, tindríem la televisió aquí fa temps, però dels PQPI ningú no s'ha assabentat, només els pocs que ho estan patint. Si volem que això sigui una formació reglada normal, li hem de donar l'estructura que li correspon.” (B3)

“Normalment, aquests PQPI començaven uns 10 dies més tard que els FIAP o PTT, però aquest any encara no hi ha convocatòria, quan els PQPI d'ensenyament (FIAP i PTT) ja han començat fa setmanes... fa que comencin a semblar PQPI de segona categoria.” (B6)

Tot plegat, hi ha en joc les opcions de normalització del programa, quelcom que depèn, entre d'altres coses, del marge obert a la programació de continguts i a la planificació de necessitats docents:

“El que passa és que el programa demana seriositat i compromís als nois, quan el mateix programa no en té prou per arribar a saber quina és l'oferta formativa.” (C3)

“També se'ns fa molt complicada la contractació del personal docent pels cursos, ja que publiquen la resolució molt tard i no pots tenir els professionals docents en el congelador fins que surtin quins seran els cursos subvencionats. Estem esperant 4 mesos i quan surten s'ha de resoldre en dues setmanes. Això fa que no puguem establir un equip docent estable any rere any. Per fer una tasca docent amb aquest col·lectiu cal una relació molt fluida i forta entre les persones de l'equip docent. Això no es pot fer si has d'anar canviant la plantilla a cada convocatòria”. (C3)

4.3.2 Coordinació de subprogrames

Segons ha quedat descrit pàgines enrere, el programa dels PQPI s'articula en diferents subprogrames o modalitats d'actuació: PQPI-PTT (el Departament d'Ensenyament gestiona i finança); PQPI-FIAP (el Departament d'Ensenyament gestiona, el SOC

finança); PQPI-S (gestió autònoma, el SOC finança); PQPI-NS (gestió autònoma sense finançament públic), Val a dir, en tot cas, que aquesta distinció programàtica obeeix a raons més funcionals i orgàniques que no pas substantives.

Més en concret, en el cas dels PQPI-FIAP i PQPI-S, les funcions de gestió, seguiment i avaluació del programa es troben repartides entre diferents administracions (Generalitat i administració local), diferents àmbits de l'administració (Ensenyament, i Empresa i Ocupació), i diferents nivells de l'administració de la Generalitat (serveis centrals, serveis territorials, instituts de secundària i Oficines de Treball). Tot plegat, a parer dels nostres entrevistats, no és estrany que acabin emergint complicacions, més o menys puntuals, en determinats processos de gestió.

“Nosaltres diem ‘venim a supervisar la part subvencionada, que és aquesta cosa una miqueta pròpia d'aquest programa’. Després fem el certificat sobre les hores subvencionades, tot i que l'alumnat hagi fet moltes més hores que no estaven subvencionades. Però jo el que he de fer és supervisar aquella part del PQPI que ha estat subvencionada.” (B1)

“Quan ve un pare, li dones la informació esbiaixada, perquè tu li dones la informació del Departament d'Ensenyament. Li dius ‘d'això s n'estic segur, i això no ho sé ben bé’. Perquè no saps què farà el SOC. I li dius això a gent que ja ve molt rebotada del sistema educatiu, que està angoixada. Els has de fer fàcils les coses, els has de donar tota la informació, i això no és així avui en dia.” (B3)

En el cas concret dels PQPI-S l'existència de solapaments en la gestió sembla fer-se més evidents, fins al punt que bona part de les persones entrevistades reclamen l'establiment d'un sistema de “finestreta única” que centralitzi bona part de les tasques d'administració del recurs, principalment en l'àmbit de gestió de l'accés dels alumnes i de la seva avaluació.

“La gestió del programa és molt complicada. El Departament d'Empresa i Ocupació és un tren. El Departament d'Ensenyament és un altre tren en direcció contrària. I nosaltres som al mig de tots dos. Hi hauria d'haver una finestreta única per nosaltres, que a fi de comptes som proveïdors de serveis d'un únic programa. Pensa que nosaltres hem de fer dues matrícules, dues convocatòries diferents, dues avaluacions diferents, anomenen diferent a la formació, i dos aplicatius de gestió diferents. Fer-ho tot per duplicat és una feina excessiva...”(C3)

“En principi, Ensenyament fa més èmfasi en la part pedagògica, i assessoren els centres en aquest sentit, mentre que el SOC es fixa més en què

l'establiment, el personal, etc. compleixi la normativa. Però hi ha solapaments: aquest doble procés d'homologació per poder-se presentar a les subvencions es podria fer més fàcil." (B6)

En el context crític que emergeix d'aquest conjunt de disfuncions organitzatives, una part important dels entrevistats veuen en el subprograma PQPI-PTT un model operatiu més coherent i eficient; coherent també des d'un punt de vista substantiu, atès el posicionament dels PQPI com a recurs propi del sistema educatiu.

"Portem una gestió duplicada, cal tot això? Un cicle formatiu és un itinerari professional i està portat totalment per Ensenyament, tot i ser professionalitzador, no ho porta el SOC. Jo no entenc aquesta estructura, em sembla que estem posant pals a les rodes a un col·lectiu que ja és difícil i amb el que cap agilitzar molt les coses. Això seria el més important, posar els recursos necessaris i reconduir la gestió només en una administració." (B3)

"Els FIAP i PQPI subvencionats són illes, i els PTT són una xarxa ben comunicada. Si tenen un model que funciona [els PTT] perquè no el copiem per la resta de PQPI? No passa res per copiar el que funciona bé." (C10)

"[Demano] més coordinació pedagògica amb el Departament d'Ensenyament, ja que la poca que tenim és de caire laboral amb el SOC, i ara el nostre perfil és de nois que volen seguir estudiant i reenganxar-se als cicles de grau mitjà". (C10) FIAP.

4.3.3 Continguts formatius i adequació a les necessitats de la població diana

Una qüestió cabdal en la implementació dels PQPI rau en l'adaptació de l'oferta formativa a la distribució i preferències de la població diana, així com a la demanda del mercat laboral. Com veiem tot seguit, l'adaptabilitat substantiva de l'oferta dels diferents programes depèn en bona mesura de la caracterització dels seus respectius processos d'implementació operativa.

En el cas del PQPI-FIAP, per exemple, l'oferta sembla estar molt influïda per certes dinàmiques històriques, essent la capacitat d'adaptació a canvis en la demanda relativament baixa. D'acord amb els entrevistats, una mostra clara d'aquesta manca d'adaptabilitat es troba en la poca sensibilitat de la seva definició d'especialitats a la crisi de determinats sectors, com ara el de la construcció.

"Al FIAP hi ha especialitats que tenen poca sortida laboral actualment, molt relacionades amb la construcció (paleta, manteniment, pintura...). En aquestes especialitats avui en dia costa omplir els cursos." (A5)

"Hauríem de ser una mica més flexibles amb l'oferta formativa. Nosaltres oferim fusteria, alumini, ... activitats pròpies d'un sector en crisi." (C6)

“No sé si en un futur ens plantejarem implantar noves especialitats però ara mateix les especialitats són les que són i han de ser així, per la història dels FIAP.” (A6)

En el cas dels PQPI-S, les seves possibilitats d'adaptabilitat substantiva es troben condicionades per la mateixa estructura de la convocatòria anual de subvencions. En efecte, les convocatòries parteixen d'una distribució de recursos ex-ante entre demarcacions (Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona i Terres de l'Ebre). Les propostes presentades són valorades, en el marc dels serveis territorials, per part de comissions mixtes formades per personal tècnic del SOC i d'Ensenyament.

En el pla formal, els criteris d'atorgament de les subvencions vigents són els previstos a l'article 12 de l'Ordre TRE/371/2010, de 28 de juny. Un d'aquests criteris apunta, justament, a “l'adequació de les accions sol·licitades a les necessitats del mercat de treball en el territori i la qualificació professional dels diferents col·lectius destinataris” (ref.). Juntament amb aquest principi, el mateix article 12 estableix, com a criteris de rellevància: 1) “Experiència de l'entitat en l'execució de Programa de garantia social o Programa de qualificació professional inicial des del 2006 fins al 2010, d'algun programa subvencionat o no pel Servei d'Ocupació de Catalunya”; 2) “Inserció laboral i educativa dels alumnes participants a la convocatòria del Programa de qualificació professional inicial 2009-2010 als sis mesos de la finalització dels cursos”.

Doncs bé, a parer dels tècnics dels serveis territorials consultats, a l'hora de prioritzar les entitats elegibles, la consideració d'aquests dos darrers criteris –experiència de l'entitat, i resultats aconseguits el curs anterior– acostuma a tenir més pes que la consideració del principi d'adequació de les accions formatives planificades a les realitats, necessitats i oportunitats pròpies del territori.

Altres qüestions relatives a la selecció dels projectes de PQPI-S elegibles en dificulten també la racionalització de l'oferta, l'adaptació a les necessitats del mercat laboral, i la diversificació per especialitzacions. De les entrevistes realitzades n'extraïem dos exemples. En primer lloc, és habitual que una mateixa entitat sol·liciti finançament per a més d'un PQPI-S. En aquests casos, el procediment de selecció estableix com a objecte de valoració el conjunt de la proposta. Succeeix aleshores que...

“(…) has de donar la puntuació al conjunt de la proposta, no a cada PQPI concret. De vegades et trobes en situacions que dius aquesta entitat estaria bé que fes aquest PQPI, però no aquest altre. O que comenci només amb un, i llavors veurem, i això no ho pots fer. Això dificulta mantenir una oferta equilibrada.” (B6)

En segon lloc, s’aprecia una certa tendència a proposar cursos que requereixen menors costos d’organització, la qual cosa limita la definició estratègica del perfil d’oferta formativa adient per al territori. En efecte,

“Al final la gent tendeix a demanar aquelles que són més fàcils d’implantar, que tenen un menor cost de muntatge i manteniment. El resultat és que ens quedem amb un ventall de poques especialitats per territori.” (B5)

La distància entre diversitat d’opcions formatives i necessitats/oportunitats locals que pot acabar resultant d’aquests processos –inèrcies històriques en el cas dels PQPI-FIAP, limitacions derivades de la convocatòria d’ajuts en el cas dels PQPI-S–, acaba tenint especial incidència en els municipis petits. En altres paraules, d’acord amb diversos entrevistats, la diversitat formativa tendeix a concentrar-se excessivament en municipis mitjans o grans. Això genera desigualtats d’accés a la formació d’arrel territorial.

“Una altra cosa és que les especialitats són limitades, i llavors costa molt que els nois de ciutats relativament petites puguin escollir especialitat. De vegades tens un curs amb un perfil molt masculinitzat i llavors es queden totes les noies fora, i no tens cap opció per a elles.” (B3)

“...intentem que els cursos no estiguin tan centralitzats. Intentem apropar el més possible el recurs als nois, a ciutats petites. Si han de viatjar a altres llocs aquests nois els perdem, perquè tenen pocs recursos econòmics,... Fins i tot, els petits municipis fidelitzen més, perquè tothom es coneix, hi ha un treball més proper. A la gran ciutat, la cosa queda més diluïda i pot haver més moviment. Per això dic que és molt important que el recurs s’apropi el més possible al territori.” (B3)

En relació amb els PQPI-S, per exemple, des dels petits municipis es demana que els criteris de la convocatòria de concurrència competitiva s’ajustin a les especificitats territorials. En aquest sentit, afirmen que els requisits, sobretot els relatius al nombre d’hores de pràctiques i el nombre d’alumnes mínim per curs, haurien de ser diferents segons la grandària del municipi.

“A les convocatòries els hi manca una realitat territorial, no és el mateix Girona capital que Ripoll, la població no és la mateixa i és molt més difícil arribar al volum d’usuaris mínim per fer un curs. Però la necessitat de disposar de PQPI és la mateixa.” (C5)

“Un element negatiu és l’exigència de 200 hores de pràctica. D’una banda és excessiu i redueix massa la durada del curs, i de l’altra es fa complicat trobar

14/15 empreses, sobre tot tenint en compte la situació econòmica i que això és un poble petit rodejat de pobles petits.”(C9)

4.3.4 Dues peces clau del programa

Ens referim en aquest punt a dos elements que, tant els documents programàtics oficials dels PQPI com les persones entrevistades, situen com a principals claus de volta del seu procés d'implementació i de les seves oportunitats d'impacte: les tutories i les pràctiques laborals.

Tutories

Segons es reconeix en el mateix decret que regula la implantació i desenvolupament dels PQPI (Decret 140/2009 de 8 de setembre), “la tutoria pren una importància cabdal. El/la tutor/a és el referent que ha d'assegurar l'atenció i el seguiment individualitzat durant el curs, l'orientació acadèmica i professional i l'acompanyament cap a la inserció laboral o formativa. També és el referent pel que fa al seguiment del progrés formatiu del/de la jove al llarg del programa”. A la pràctica, tutors, monitors i professors, en efecte, estan d'acord que es tracta d'un instrument determinant de les possibilitats d'èxit del programa. I tant els uns com els altres acostumen alhora a indicar la necessitat que el programa, el seu disseny i desplegament pràctic, apuntali de forma més clara la figura de les tutories. És sobretot recurrent la demanda de: 1) més recolzament a tècniques de resolució de conflictes i adaptades a persones amb necessitats especials, i 2) segons el perfil d'alumne, grups més petits. Tot plegat comptant amb el perfil social i actitudinal de bona part dels alumnes atesos. Per exemple:

“Formalment només n'hi ha un que tingui necessitats educatives especials, però a la pràctica, necessitats especials en tenen gairebé tots [...] Els cal una atenció molt personalitzada i 15 en són masses [...] La meua crítica és que no hi ha un enfocament cap a les necessitats de recursos pedagògics del professorat de PQPI. Ens falta formació en dinàmiques de grup, resoldre conflictes a l'aula, com tractar alumnat amb necessitats especials o l'alumnat conflictiu” (C7)

“S'hauria de valorar més la feina que es fa de tutoria amb els alumnes, és molt important i depèn de la bona voluntat dels professors i tutors. No està contemplada en els pressupostos i ho hauria d'estar... Són col·lectius de risc, i això no s'està contemplant.” (C5)

L'apuntament de la figura del tutor/a sembla certament rellevant, tenint a més present que les seves funcions, a la pràctica, sovint acaben estenent-se més enllà de l'estricta marc d'aplicació del PQPI.

“De vegades truquen als centres nois, 6 mesos o 1 any després d'acabat el PQPI, i pregunten què poden fer ara, i els centres els hi acaben fent una altra tutoria per telèfon. Potser han acabat la feina que estaven fent o han deixat els estudis, i tenen la confiança amb la persona del centre per demanar-li consell. I ells responen: ‘doncs ves a l'Escola d'Adults que... o prepara't la prova d'accés’”.(A6)

Les pràctiques

En efecte, s'entén que el recurs de les pràctiques dels alumnes en centres de treball és essencial de cara a afavorir l'aprenentatge i mobilització de les competències de perfil professional treballades en els mòduls formatius. No obstant això, a la pràctica, s'evidencia que per als centres de formació no sempre es fàcil trobar empreses disposades a acollir alumnes en pràctiques durant el període estipulat (200 hores, concentrades al llarg de 2 ó 3 mesos). En determinades circumstàncies els centres aconseguen fidelitzar certes empreses, especialment quan els centres de formació porten molt temps en funcionament i s'hi han establert relacions de confiança. En general, però, els entrevistats refereixen una rotació considerable en l'estoc d'empreses que accepten alumnes dels PQPI en pràctiques:

“Els empresaris diuen ‘home, hem acomiadat a un munt de gent, com vols que agafem a un noi en pràctiques?’. No hi ha feina. Els dos últims anys, el tema de pràctiques costa bastant més.” (B5)

L'encaix de l'alumne a l'empresa és molt rellevant per mantenir la confiança de l'empresari (“Quan una pràctica es negativa, has perdut l'empresari (C5)”). En ocasions, des dels centres de formació arriben a dissenyar-se estratègies per tal d'evitar que els alumnes més conflictius acabin fent aquesta part del curs.

“Fem una selecció molt acurada dels alumnes que enviem a les empreses i només enviem aquells que sabem que ens respondran i no ens faran caure una empresa de la borsa de pràctiques. També esperem a final de curs a fer les

pràctiques, quan els alumnes més conflictius ja han caigut del curs per manca d'assistència.” (C7)

En aquest sentit, han estat freqüents les demandes de més suport a la Generalitat per tal de trobar noves empreses, per exemple, a través de l'establiment d'un sistema d'incentius de reconeixement i/o de tipus econòmic.

“Una cosa que també fem és reconèixer la tasca que fan les empreses que participen en el PQPI i les posem a la nostra web. Però creiem que això no és suficient en els temps actuals i potser caldria pensar formes millors de reconèixer les empreses, el seu compromís social, fins i tot de manera econòmica.” (C7)

“A nosaltres avui en dia ens costa molts d'esforços mantenir les empreses a nivell local. Són poques les que repeteixen en vàries convocatòries. Crec que estaria bé que fessin un registre global de les empreses que estan en el programa i es gratifiqués l'antiguitat. Ara això no passa i a cada convocatòria hem d'aixecar la majoria de llocs de pràctiques de nou”. (C3)

Mentre que en els PQPI-FIAP el Departament d'Ensenyament s'encarrega de dur a terme els convenis de pràctiques i el procés de recerca d'empreses, en els PQPI-S aquestes esdevenen tasques principalment a càrrec dels mateixos centres formatius, no detectant-se referents clars del SOC o del Departament d'Ensenyament per resoldre dificultats en aquest sentit.

4.4 Resultats percebuts

Segons ha estat ja descrit amb anterioritat, els PQPI, establerts com recurs específic posicionat en el marc reglat del sistema educatiu, tenen com a finalitats formals tant el reingrés en la trajectòria educativa normalitzada (a través de l'obtenció del títol d'ESO i de la preparació per a les proves d'accés als CFGM), com la qualificació per a la inserció laboral immediata. En aquest apartat, recollim les percepcions de les persones entrevistades al voltant dels resultats que els PQPI aconsegueixen en relació amb cadascun d'aquests punts de transició. Efectivament, cal aquí parlar de “resultats o efectes percebuts” (per quant es reconstrueixen testimonis personals), en cap cas d'impactes objectivables.

4.4.1 Del PQPI al títol d'ESO, mitjançant la superació Mòdul C

El mòdul formatiu C està plantejat per a què, de forma opcional, els alumnes del PQPI tinguin l'opció d'arribar a obtenir el títol d'ESO. Segons hem descrit amb anterioritat, aquest mòdul es cursa en paral·lel a la resta de mòduls obligatoris (A i B) i pràctiques laborals, generalment a les Escoles d'Adults i de forma bé presencial o en línia.

D'acord amb la majoria dels entrevistats, l'opció de cursar el mòdul C durant el mateix any del PQPI és, a la pràctica, poc realista. D'acord amb aquests testimonis, gran part dels alumnes que ho han provat no han obtingut bons resultats.

“El mòdul C es fa a les Escoles d'Adults, a l'institut no es dona aquesta possibilitat. A veure, jo no recomano aquesta opció. S'ha de ser realista. Aquests nanos no venen amb hàbits d'estudi, ni de disciplina d'horaris... Són absentistes de l'ESO... Si ho fan tot simultàniament, no duren ni un mes al PQPI.” (C8)

Per contra, l'ús i l'èxit del mòdul C és més habitual en l'any posterior al PQPI, un cop els alumnes tenen més temps i/o han recuperat certa confiança respecte les seves capacitats per als estudis.

Com a apunt final, val a dir que alguns entrevistats assenyalen que les escoles d'adults tenen un format i estructura de formació tradicional molt semblant a l'ESO, si més no en les classes presencials, que no té gaire acceptació per part del alumnes del perfil del PQPI.

“Amb les escoles d'adults ha estat un fracàs. El calçador del mòdul C no funciona. Són nois que necessiten un acompanyament molt personalitzat, no els va bé una escola d'adults.”. (C2)

“Aquests nanos no acaben d'encaixar a l'Escola d'Adults, no funcionen amb el mètode tradicional de classe magistral. Fem filigranes autèntiques per arribar a ells, per a què t'atenguin, per a què ho trobin interessant. Llavors sí que pots tenir resultats, sinó no. A l'Escola d'Adults s'apunten alguns, però molts ho deixen.” (C8)

4.4.2 Del PQPI als CFGM

D'acord amb les persones entrevistades, bona part de les tasques i esforços que es realitzen des dels PQPI s'adrecen a aconseguir que l'alumne es prepari, es presenti i superi les proves d'accés als cicles formatius de grau mitjà. Els esforços del tercer

trimestre als PQPI estan bàsicament dedicats a aquest objectiu, segons expliquen els professors dels centres. Aquesta és, per tant, l'aposta pràctica principal dels PQPI...

“La majoria dels alumnes es reconduïxen. Reconduïr no vol dir que s'insereixin laboralment, sinó que es tornen a enganxar al sistema educatiu.” (C3)

Segons ells mateixos expressen, els alumnes que fan les proves d'accés dels cicles formatius han entès que la formació a mig termini és el mecanisme més efectiu cap a trobar feina i emancipar-se. En alguns casos, ja han començat el PQPI conscienciats sobre la necessitat de seguir endavant amb els estudis:

“Em deien ‘el grau mig és més que la ESO’, i llavors vaig pensar que m'aniria millor per a treballar.”(D2)

“Jo tenia al cap que per poder treballar tenia que treure'm això. El PQPI era per conscienciar-nos del grau mig, però jo el que havia de fer era treure'm el grau mig. La idea des del principi era entrar al grau mig.” (D2)

Alguns dels professors i tutors entrevistats valoren positivament el possible trànsit dels alumnes dels PQPI cap a la formació professional de grau mig, sobretot en tant que s'observen clares línies de continuïtat entre l'una i l'altra oferta formativa (quant a estructura de continguts i metodologies didàctiques).

“En general se'n surten bé. L'any passat qui va guanyar el premi extraordinari que dona l'Escola del Treball venia d'un PQPI, és el nostre major orgull. Però en general se'n surten quasi bé tots. No ho deixen en major proporció que la resta, i de fet estan una mica millor preparats per les especificitats del cicle formatiu que els que venen de l'ESO, especialment en la part pràctica.” (C6)

4.4.3 Del PQPI a la feina

Tot i que els esforços s'adrecen a afavorir la continuïtat formativa, no tots els graduats dels PQPI escullen aquesta opció. De fet, d'acord amb les persones entrevistades, l'opció de seguiment d'un itinerari formatiu s'ha fet forta sobretot en els darrers anys, a conseqüència del descens de demanda del mercat laboral.

“A un 50% els hi costa una mica que canviïn el xip per tornar a la formació, i a als altres no costa gens. Amb la crisi econòmica les preferències dels nois han canviat molt, estan més disposats a tornar al sistema educatiu.” (C5)

No obstant això, alguns alumnes continuen orientant-se directament cap al mercat laboral. Les estratègies dels centres formadors, en aquests casos, es concentren en oferir un suport mínim per la recerca de feina.

4.4.4 L'abandonament del PQPI

Segons els entrevistats, la majoria d'alumnes que comencen un PQPI aconsegueixen superar-lo. Les expulsions són poc freqüents i es deuen, en la majoria de casos, a comportaments molt greus (violència, delictes, drogues...) o a la manca de compliment del nombre mínim d'assistències per poder acreditar els cursos.

“No hi ha gaire de matrícula viva. Tenen molta mà esquerra per intentar que no abandoni. Hi ha un esforç per part de les entitats.” (B4)

Pel que fa a les raons que poden explicar els casos d'abandonament, les persones entrevistades n'esmenten de distinta índole. Les més freqüentment referenciades han estat:

- Condicions que concorren en els casos d'alumnes amb problemes personals, familiars o socials greus:

“El perfil de nens que queden despenjats solen tenir problemàtiques socials darrera d'ells, de vegades greus, com ara associades a la justícia o amb famílies molt desestructurades.” (C5).

“No té res a veure amb les capacitats cognitives, hi ha nanos que tenen capacitats cognitives molt baixes i que, en canvi, tenen el suport dels pares. Aquests poden sortir-se'n. Per contra, hi ha nanos amb capacitats cognitives significatives però amb un entorn social i familiar molt dolent. A aquests els resulta molt més difícil.” (C5)

- Manca de disposicions i actituds escolars adequades, individuals i/o col·lectives, que duen a problemes d'adaptació i seguiment dels cursos:

“Un xaval que arribat a meitat de curs encara no has aconseguit que arribi a l'hora o que segueixi mínimament les pautes que se li posen, l'has perdut, aquest nano no arribarà a les pràctiques, i si hi arriba, les deixarà. (C2)

“Del profesorado no me puedo quejar, eran todos súper-simpáticos. En cambio, el grupo de alumnos era devastador. Había mucha gente muy follonera... Algunos asistían a las clases, otros no. Pero a toda esa gente la echaron. Y entonces se quedaron 4 o 5 alumnos y ya no cogieron más. Creo que el problema eran los alumnos de la clase, no eran apropiados para esa clase, la liaban.”(D4)

- Priorització d'estratègies clarament laborals, que no valoren la formació:

“Es dona més entre famílies immigrants, però no només. Són famílies amb un nivell cultural molt pobre, més desestructurades, que no es plantegen una altra cosa que la filla o el fill treballin; perquè si no troben feina, es queden tots penjats... Són temes ja de serveis socials.” (C2)

“La idea cuando entré era aprender un oficio. Quería trabajar directamente, hacer prácticas y ponerme a trabajar, pero no llegué a eso, lo dejé antes. Era el cansancio habitual. Iba de 8 a 2 al PQPI i de 3.30 a 8.30 en la Escuela de Adultos. Era de un lado a otro, y llegué un momento en que reventé” (D4)
- Superació de les proves d'accés als CFGM, abans d'acabar el PQPI.

“Les proves d'accés als cicles formatius es fan al maig, quan encara no s'ha acabat el PQPI. Per tant, això provoca que alguns alumnes que fan les proves i les aproven, deixin el curs a últim moment. Però si després no acaben el cicle formatiu, es queden sense cap títol.” (B2)
- Organització dels cursos en horari de tarda.

“Jo cada vegada estic més convençut que els cursos per les tardes no tenen èxit, és una de les causes que no funcionin. Ha de ser horari escolar, perquè si comences a les 3.30, acabes molt tard (cap a les 9), i hi pot haver dificultats de desplaçaments. És un problema d'espais, no hi ha aules pels matins, i sempre s'han fet per la tarda.” (B5)

Segui com sigui, es produeixi l'abandonament per una causa o per una altra, la majoria de persones entrevistades fan referència al risc que aquest suposa per a un perfil de joves amb un rang d'oportunitats educatives i laborals ja limitat; més enllà dels PQPI són ben poques les opcions de qualificació o activació que resten disponibles.

“Un altre problema és que som l'últim recurs: si a un noi no li agrada, veus que ho vol deixar... pots parlar amb ell, mirar de motivar-lo, animar-lo, però si finalment se'n va no hi ha res més per a ell. En teoria podria anar a una escola d'adults, i treure's la ESO, però la formació d'adults reglada no sol ser una opció realista per a aquest perfil de jove.” (C6)

En aquest sentit, i per tal de disminuir el nombre d'abandonaments, alguns informants plantegen la conveniència d'estendre la duració dels PQPI a dos anys, principalment considerant aquells perfils d'alumne als quals els resulta més difícil l'adaptació:

“La majoria de joves poden treballar tot el que s'ha de treballar a un PQPI en un any, però n'hi ha d'altres que no, que en necessitarien dos. Perquè no és un problema de conceptes, sinó de maduresa. El dia 2 de maig, quan comencen les pràctiques, que són 200 hores, alguns nois no estan preparats, encara.” (C2)

“És que ni tan sols per part de nosaltres hi ha hagut una consciència d’itinerari formatiu fins fa poc. És molt maco i molt bona idea, però de vegades, amb el que tens al davant, penses, ‘un moment!’ ‘com pretenem que aquests nois siguin capaços d’expressar-se oralment i per escrit, i que tot el que no han aconseguit fer en quatre anys ho aconseguim aquí en un de sol?’ S’ha de començar pel principi, i possiblement aquests cursos haurien de tenir dos anys si l’objectiu és que tornin al sistema educatiu. Si els deixes als CFGM alguns es frustraven perquè no estan preparats. Hi ha nanos que s’han despistat en un moment donat, i poden reprendre l’itinerari, però per molts altres no, necessiten més temps.” (C8)

4.4.5 Trencaments en les transicions

Ens referim aquí a l’abast de les discontinuïtats que es produeixen en aquells trànsits on es veuen implicats els PQPI, a la manera com aquestes són percebudes per part de les persones entrevistades.

- i) En sortir de l’ESO, si l’alumne no accedeix a un PQPI. El perfil dels alumnes que entren als PQPI és cada vegada més jove, entre 16 i 17 anys aproximadament, tant perquè els derivants de candidats són sovint els mateixos centres d’ESO, com per les preferències de selecció de les entitats que ofereixen els PQPI. Existeix, tanmateix, un perfil de nois i noies de més edat (abandonaren l’ESO fa més temps), per als quals resulta molt difícil entrar a un PQPI, i que no disposen d’un mecanisme alternatiu eficaç.

“S’hauria de fer una orientació tutelada amb aquests perfil de nois una mica més grans. Poder dir-los, ‘fes això i després això, i entremig, vine i et controlaré si t’has presentat a la prova d’accés’. Això és el que necessitem per a aquest grup.” (B1)

- ii) L’alumne acaba el PQPI, però no troba feina ni entra a un CFGM. El col·lectiu que es planteja una estratègia principalment orientada cap a l’ocupació, en cas de no trobar feina un cop acabat el PQPI, tendeix a orientar-se vers la realització de cursos de formació ocupacional de curta durada, segons refereixen els seus antics tutor (a qui els ex-alumnes visiten de tant en tant perquè els ajudin a orientar el seu futur).

“El percentatge que no entra als CFGM està buscant feina i fent algun curs de Barcelona Activa.” (C1)

“La resta, els que no aconsegueixen ni una cosa ni l’altra però acaben el curs, acaben sent cursetistes. Fan cursos curts. Alguns estan molt temps sense fer res. (C8)

De vegades, es tracta de joves amb situacions familiars o comunitàries força desfavorables, que se senten recolzats mentre fan el PQPI però que no acaben de trobar un espai de continuïtat un cop acabat el programa.

“Hi ha situacions personals i familiars molt complicades, i entorns fins i tot de delinqüència. Aquests nois, per moltes capacitats que tinguin, els resulta molt difícil sortir d'aquí. Mentre fan el curs, veuen coses, se senten capaços, però la seva realitat és una altra. Nosaltres aconseguim que s'ho creguin, però l'entorn pesa molt, moltíssim. Si hi hagués la mateixa dinàmica de seguiment individualitzat als cicles formatius, potser aconseguiríem més amb aquest perfil de noi, però no es poden fer miracles ara mateix.” (C8)

En alguns casos molt concrets la condició d'estranger sense permís de treball és la barrera que no permet accedir a la contractació laboral, tot i haver completat al PQPI.

“Una altra cosa que ens hem trobat és que un noi estranger va fer pràctiques i l'empresari el volia contractar. Però el nen tenia residència però no permís de treball. Finalment, després de preguntar a la Generalitat, li van dir que no es podia resoldre el tema i que aquest noi no podia ser contractat.” (B4) OTG

iii) L'alumne, gràcies al PQPI, supera les proves d'accés al CFGM, però no arriba a matricular-se a cap cicle. Aquesta situació es produeix sobretot per les restriccions en l'oferta de CFGM, i més específicament, quan l'alumne no troba plaça als cursos de l'especialitat que desitja.

“Tenim el problema d'aquells que aconseguim motivar i que volen seguir fent un grau mig. Nosaltres ens passem tres mesos preparant la prova d'accés, a nivell de continguts, psicològic i motivacional. I la majoria dels nanos la passen i ho viuen com una prova de superació personal. Però clar, llavors es matriculen a un gran mig en un institut públic i els hi diuen que no tenen plaça per què hi ha un excés de demanda. I la majoria són de famílies modestes que no poden pagar-se una escola concertada.” (C3)

4.4.6 Altres resultats percebuts, més enllà de les transicions: disposicions personals i aprenentatges socials

En efecte, els professionals del PQPI, i els mateixos alumnes, acostumen a destacar que els resultats dels PQPI s'estenen a dimensions socials i de desenvolupament personal, més enllà de la reintegració al sistema educatiu o la participació laboral. Entre aquestes dimensions, destaquen les millores en les actituds, comportaments, autoestima i maduresa dels joves; el benestar de les seves famílies, i el suport a la inclusió social per a alguns alumnes nouvinguts.

“L’altre dia anava a un institut i el professor ens explicava que una mare li deia ‘la meva filla no s’aixecava per anar a l’institut i ara s’aixeca cada dia a l’hora’, o ‘la meva filla mai havia estat en una biblioteca i ara se n’hi va dos hores’. Són aquestes coses que són molt complicades de mesurar. Si es fes una foto al principi del curs i una al final veuries el canvi reflectit en la seva cara, la manera de vestir, en tot. Aquest és l’èxit per a mi. És un resultat més de progrés personal, seguretat en ells mateixos i de saber gestionar els recursos que tenen a l’entorn. (A5)

“Veus canvis en les persones molts grans [...]. Els nois, quan comencen a fer pràctiques cap a l’abril, fan un canvi molt positiu. Ho viuen molt bé. Es veuen capaços, es creuen importants. Es reforça molt el fet de prendre consciència de la seva responsabilitat i la importància de l’autonomia. Estan més motivats quan acaben el curs, perquè agafen més autoconfiança” (C8)

5. Conclusions i recomanacions

Organització, gestió i finançament

- Les principals modalitats de PQPI, que inclouen els PQPI-Subvencionats (PQPI-S), els PQPI-FIAP i PQPI-PTT, no tant sols comparteixen formalment la consideració d'ensenyament reglat des de l'aprovació de la LEC, sinó que els agents que els porten a terme en descriuen els objectius estratègics de forma clarament coincident.
- Tanmateix, per raons d'índole diversa, les tres tipologies de programes s'organitzen, es gestionen i es financen mitjançant mecanismes força diferents. Aquestes diferències, si més no en el cas dels PQPI-S i els PQPI-FIAP, que són els programes tractats en aquesta avaluació, tenen conseqüències substantives: afecten el grau de cobertura territorial que ofereixen uns i altres, la selecció de participants, el moment d'inici de les activitats, etc.

Recomanacions

- **Repensar l'estructura global del PQPI i valorar la conveniència de continuar oferint un mateix programa amb tres tipus de configuracions alternatives.**
- **Caldria tendir a fusionar la gestió i el finançament dels PQPI en un sol programa, amb la participació dels agents que escaigui (SOC, Departament d'Ensenyament i corporacions locals). Aquest nou programa podria orientar-se en la direcció que apunten les conclusions i recomanacions que segueixen.**

La cobertura dels programes

- L'anomenada cobertura d'un programa admet dos nivells d'anàlisi igualment importants. D'una banda, la cobertura poblacional té a veure amb el percentatge que representa, per al conjunt de Catalunya, la població atesa pel programa respecte la població diana que, en el cas dels PQPI-S i PQPI-FIAP, inclou tots els joves aturats

sense títol d'ESO. En aquest sentit, la cobertura poblacional dels PQPI-S se situa, segons l'any, entre el 4,5% i el 5%, i entre el 2% i el 3% en el cas dels PQPI-FIAP.

- L'existència d'aquests desequilibris territorials, que s'observen tant en els PQPI-S com en els PQPI-FIAP, té a veure amb el rol que els anomenats factors d'oferta juguen en el procés. Pel que fa als PQPI-FIAP, segons declaren alguns dels entrevistats, el mapa actual de cobertures reflexa amb força fidelitat el desplegament territorial que tenien els antics PGS, ja que molts d'ells varen ser reconvertits en PQPI-FIAP. Al seu torn, amb relació als PQPI-S, el desplegament territorial dels programes consta d'una primera fase en què el SOC valora indicadors territorials de potencial necessitat (% de persones sense títol d'ESO), però el repartiment final ve determinat fonamentalment per la selecció dels projectes presentats d'acord amb la seva qualitat. Així doncs, ja sigui per inèrcia històrica (PQPI-FIAP) o pel major pes que s'atorga a la qualitat dels projectes (PQPI-S), les variables d'oferta acaben dominant les variables de necessitat, a la vista dels resultats obtinguts pel que fa a les cobertures municipals d'ambdós programes.

Recomanacions

- **S'ha de planificar l'oferta conjunta de PQPI-S, PQPI-FIAP i PQPI-PTT mitjançant un procediment que permeti generar cobertures territorials més equilibrades que les actuals. Tanmateix, és una qüestió oberta a discussió l'establiment de quina ha de ser la unitat territorial rellevant, que podria variar en funció de la grandària municipal.**
- **Aquesta planificació territorial sensible als factors de necessitat exigeix, però, el desenvolupament d'un sistema d'informació municipal que contingui, entre altres, les taxes d'atur juvenil i les de fracàs escolar. A tal efecte, n'hi hauria prou amb vincular el Padró Municipal amb les bases de dades del Departament d'Empresa i Ocupació (SICASS, BD d'Inserció Inserció del SOC i Registres de la SS) i del Departament d'Ensenyament, quelcom que tècnicament no implica grans dificultats.**
- **Finalment, proposem eliminar el mecanisme de concurrència competitiva que actualment s'utilitza en el cas dels PQPI-S i substituir-lo per l'establiment de convenis amb centres prèviament acreditats. Aquesta**

nova modalitat permetria preservar la qualitat de l'oferta, evitant els efectes negatius sobre l'equilibri territorial que genera l'actual sistema. De fet, aquest procés d'acreditació ex-ante i la regulació mitjançant convenis de l'activitat, podria realitzar-se mitjançant un procediment únic que regís tant pels centres educatius (PQPI-FIAP) com per als centres formatius (PQPI-S).

Selecció de participants

- Quan parlem del procés de selecció dels participants no ens estem referint als criteris d'accés als programes, que òbviament es compleixen perquè així ho estipula la normativa, sinó a tot allò que influeix sobre qui acaba participant i qui no, com ara la mateixa predisposició dels joves, els criteris dels responsables del curs, etc. En aquest sentit, segons han posat de relleu tant l'anàlisi qualitativa com la quantitativa, semblen existir indicis d'un cert descremat de la demanda (*creaming*) per part dels centres que imparteixen PQPI-S. Així, segons alguns dels entrevistats, en la selecció d'alumnes que fan els centres que imparteixen aquest programa es tenen en compte aspectes tals com el centre educatiu d'origen, el fet de ser immigrant, etc. L'anàlisi quantitativa, per la seva banda, corrobora una de les explicacions que els entrevistats mencionen per explicar aquest descremat: l'intent de maximitzar els ingressos per part dels centres, ja que el finançament que reben depèn del nombre d'alumnes que acaben completant el curs. En concret, les taxes d'abandonament dels PQPI-S són 20 punts percentuals inferiors a les dels PQPI-FIAP, on el finançament depèn del volum de la matrícula inicial, per la qual cosa cal pensar que, efectivament, hi ha un cert descremat per part dels centres que imparteixen PQPI-S.
- Tanmateix, malgrat tenir efectes qüestionables des del punt de vista de l'equitat, aquest presumpte descremat pot tenir avantatges des del punt de vista de l'eficiència, ja que únicament els alumnes amb una certa probabilitat d'acabar el curs l'acaben fent.

Recomanacions

- El gran repte passa per dissenyar un esquema d'incentius que permeti conciliar equitat i eficiència: d'una banda, proporcionar el programa a tothom que reuneixi els requisits d'entrada i, d'altra banda, maximitzar la probabilitat que els alumnes participants completin el curs. En aquest sentit, recomanem estudiar el desenvolupament d'un esquema que remuneri als centres d'acord al perfil de l'alumnat atès, atorgant un major finançament per als alumnes més "complicats", i simultàniament introduir un sistema de bonus ex-post vinculat al grau d'èxit aconseguit pels centres (retorn al sistema educatiu i/o inserció laboral). L'esquema no tant sols hauria d'utilitzar-se amb els PQPI-S, sinó que podria fer-se extensiu als PQPI-FIAP i PQPI-PTT, amb línia amb el que suggeríem a l'inici de crear un programa únic.

Efectivitat dels programes

- Un primer aspecte a destacar és que tant els PQPI-S com els PQPI-FIAP són efectius fomentant el retorn al sistema educatiu. Així doncs, tant pel que fa a la ESO com als CFGM, els dos programes aconsegueixen impactes positius en termes de matriculació. Tanmateix, la translació d'aquesta major matriculació en majors taxes de graduació només es produeix en el cas de la ESO, i de forma més intensa entre aquells que participen en PQPI-FIAP, però els impactes són inexistents pel que fa a la obtenció d'un títol en algun CFGM. En definitiva, sembla que les mesures d'incentivació al retorn educatiu que ambdós programes oferien, com ara el mòdul C per a la ESO o la flexibilització de les proves d'accés en el cas dels CFGM, acaben resultant efectives. Però en termes d'èxit real, un cop desapareixen els incentius, la majoria de joves que reprenen els estudis no són capaços de graduar-se.
- En qualsevol cas, val a dir que existeixen diferències importants entre els dos programes analitzats. D'una banda, els FIAP sembla que són més reeixits a l'hora de fomentar el retorn al sistema educatiu per a completar la ESO, mentre que els PQPI-S tenen impactes superiors pel que fa a la matriculació en CFGM. És probable que aquesta situació tingui a veure amb el fet que els IES són els encarregats de proveir els PQPI-FIAP, la qual cosa probablement assegurí un trànsit més fluid cap a la obtenció de la ESO, mentre que els centres formatius proveïdors de PQPI-S els hi resulta més natural apostar per els CFGM. D'altra banda, un altre aspecte a destacar

és la diferencia que existeix entre els impactes educatius per als joves que varen iniciar el programa i els que efectivament l'acaben, especialment acusada en el cas del FIAP. Així, en el cas d'aquest darrer programa, els impactes sobre les taxes de matriculació i graduació de la ESO es dupliquen quan considerem únicament els joves que varen completar la totalitat del programa. En aquest sentit, l'explicació més plausible es trobi en l'elevat abandonament que es produeix en el FIAP (superior al 40%), fruit d'un procés de selecció dels participants que, com veurem en el proper capítol, es molt més laxa que en el cas dels PQPI-S. Per aquest mateix motiu, en la mesura que els candidats menys motivats són descartats abans de començar el programa, les discrepàncies entre els impactes sobre els participants inicials i finals són molt menys acusades en el cas dels PQPI-S.

- D'altra banda, pel que fa als outcomes laborals, els resultats mostren que ambdós programes resulten inefectius quan considerem el conjunt de participants inicials, però que, en canvi, apareixen efectes positius uns dos anys després d'acabats els programes quan considerem únicament aquells joves que els varen completar íntegrament. De nou, aquesta pauta és més accentuada en el cas dels FIAP, la qual cosa corrobora que el procés de "selecció" en el cas d'aquest programa es produeix per "abandonament", i que els qui completen el programa veuen millorar tant els seus outcomes laborals com educatius.
- Finalment, tant per als PQPI-S com per als FIAP, l'anàlisi desagregada dels impactes palesa que els impactes educatius positius que s'observen es concentren en els joves d'entre 16 i 18 anys, ja que per a la resta de grups d'edat considerats els efectes són nuls o, fins i tot, negatius. De fet, en el cas dels PQPI-S, aquesta pauta també s'observa per als outcomes laborals, ja que els (modestos) impactes positius que es detecten només es produeixen entre els participants més joves.

Perspectives de futur: experimentar i avaluar

- En els apartats anteriors hem suggerit alguns canvis en la configuració dels PQPI-S i PQPI-FIAP que poden contribuir a millorar el funcionament d'aquest tipus de programes, com ara la planificació de l'oferta basada en necessitats o l'establiment de convenis amb els centres proveïdors que incorporin sistemes de finançament que evitin el descremat de la demanda i estimulin la obtenció de bons resultats. Així mateix, tal com revela l'experiència comparada, hi ha alguns exemples de programes

orientats a joves aturats amb baixa formació que han resultat força efectius a l'hora de facilitar-ne la inserció laboral.

- Tanmateix, si es vol estar realment segur que alguns d'aquests nous programes o els possibles re-dissenys dels ja existents resulten efectius, el millor que podem fer és portar a terme avaluacions d'impacte de cadascun d'ells. En aquest sentit, caldria tenir en compte els elements següents:

Recomanacions

- **Introduir l'avaluació des de l'inici del disseny de les innovacions i dotar-les d'un caràcter prospectiu. Les avaluacions que aporten evidències més rigoroses sobre els impactes d'una política acostumen a ser aquelles que es planifiquen ex-ante, és a dir, abans que s'implementi la nova política.**
- **Optar per proves pilot amb caràcter experimental. El disseny més robust per avaluar l'impacte d'una política es portar a terme un experiment on s'aleatoritza qui rep i qui no rep la intervenció que s'estigui avaluant. La idea de recórrer a experiències pilot no resulta aliena a la realitat del nostre país. Tanmateix, la gran novetat seria triar els territoris que participaran en el pilot seguint un criteri aleatori. Així mateix, en tots aquells casos en què el nombre d'individus elegibles que demanden participar en el programa supera el nombre de places disponibles (quelcom força habitual en el cas de les PAO), l'aleatorització de la participació resulta un mecanisme èticament inqüestionable, que, a més, facilita portar a terme una avaluació rigorosa de l'impacte real del programa pilot en qüestió.**

6. Bibliografia

Becker, Sascha O, and Marco Caliendo. 2007. "Mhbounds-sensitivity Analysis for Average Treatment Effects". IZA discussion paper 2542. <http://ftp.iza.org/dp2542.pdf>.

Casado, D. i F Todeschini. 2013. *Avaluar l'impacte de les polítiques actives d'ocupació*. Barcelona: Ivàlua. (Guies pràctiques sobre avaluació de polítiques públiques; 10).

Caliendo, M., S. Künn and R. Schmidl (2011). Fighting youth unemployment: The effects of active labor market policies. IZA Discussion Paper 6222.

Card, D., Ibarra, P., & Villa, J. (2011). Building and evaluation component for active labour market programs: a practitioner's guide. IZA. Retrieved from <http://goo.gl/yR1VM>

Vera, M. 2011. "Un Passeig Per Les Tècniques D'avaluació D'impacte." *Avaluació Per Al Bon Govern*. <http://www.avaluacio.cat/un-passeig-per-les-tecniques-davaluacio-dimpacte/>.

Avaluació dels Programes de Qualificació Professional Inicial (PQPI)

Annex A. Metodologia de l'avaluació

Octubre de 2013

Equip de Treball: Jaume Blasco (Coord.)
David Casado (Coord.)
Federico Todeschini
Lluís Ferrer
Carolina Costa

Índex

1. Notes metodològiques relatives a l'anàlisi qualitativa	1
1.1 Selecció de la mostra d'informants	1
1.2 Notes sobre el procediment	2
2. Mètodes per a la comparació entre grups (participants / no participants).....	3
3. Taules i Gràfics complementaris	4
3.1 Determinants de la participació, PQPI-S i PQPI-FIAP. Curs 2009-2010	4
3.2 Determinants de la participació, PQPI-S i PQPI-FIAP. Curs 2010-2011	5
3.3 Cobertura del PQPI-S i PQPI-FIAP, Cursos 2009-2010 i 2010-2011	6
3.4 Reducció del biaix de selecció mitjançant l'emparellament (matching) FIAP	8
3.5 Reducció del biaix de selecció mitjançant l'emparellament (matching) PQPI-S10	
4. Fonts d'informació per a l'anàlisi quantitativa	12

1. Notes metodològiques relatives a l'anàlisi qualitativa

1.1 Selecció de la mostra d'informants

La selecció final de la mostra s'ha realitzat en funció dels següents paràmetres (Taula A1):

- Representació dels aturats participants respecte al total dels participants i dels no participants als cursos de formació, en la selecció de serveis territorials.
- Representació de la grandària del municipi en dos grans grups: municipis de fins a 75.000 habitants i de més de 75.000 habitants, en la selecció de entitats beneficiàries.
- Representació dels següents territoris: Barcelona ciutat, Baix Llobregat, Vallès Occidental, Tarragona i Girona.
- Representació heterogènia de famílies professionals en la selecció d'entitats beneficiàries.
- Representació heterogènia d'usuaris finals en funció de la condició en la què es troba: 1) ha trobat feina, 2) no ha trobat feina ni s'ha incorporat a la formació reglada, 3) s'ha incorporat a la formació reglada, i 4) ha deixat el curs "per altres causes" (no ha acabat el curs de formació).

Taula 1: Mostra d'informants

Serveis Centrals	Serveis Territorials d'Ensenyament o SOC	Organitzacions beneficiàries (PQPI-S) – centres de formació	Organitzacions beneficiàries (PQPI-FIAP) – instituts	Beneficiaris finals (alumnes)
6 entrevistes	6 entrevistes	5 entrevistes	5 entrevistes	7 estudis de cas
Ensenyament (3)	Barcelona ciutat (entrevista conjunta ST Ensenyament i OTG)	Aleatori (1)	Recomanat com a bona pràctica (1)	Ha trobat feina (PQPI-FIAP)
SOC (3)	Baix Llobregat (entrevista ST Ensenyament)	Aleatori (1): municipi de més de 75.000 habitants	Aleatori (1): municipi de menys de 75.000 habitants	No ha trobat feina ni ha deixat el curs (PQPI-S) (1) / torna al sistema educatiu reglat (PQPI-FIAP) (1)
	Vallès Occidental (entrevista ST Ensenyament) + (entrevista OTG)	Aleatori (1): municipi de menys de 75.000 habitants	Aleatori (1): municipi de més de 75.000 habitants	No ha trobat feina ni ha deixat el curs (PQPI-FIAP)
	Tarragona (entrevista conjunta ST Ensenyament i ST SOC)	Aleatori (1): municipi de més de 75.000 habitants	Aleatori (1): municipi de menys de 75.000 habitants	Torna al sistema educatiu reglat (PQPI-S)
	Girona (entrevista conjunta ST Ensenyament i ST SOC)	Aleatori (1): municipi de menys de 75.000 habitants	Aleatori (1): municipi de més de 75.000 habitants	Torna al sistema educatiu reglat (PQPI-S) (1) / no ha trobat feina ni ha deixat el curs (PQPI-FIAP) (1)

1.2 Notes sobre el procediment

Les tècniques emprades per a l'anàlisi qualitativa han estat dos: entrevistes en profunditat i estudis de casos.

Les entrevistes es van realitzar en cascada: per a cada servei territorial seleccionat, s'escolliran algunes entitats beneficiàries. S'han fet guions d'entrevista diferenciats segons grups d'entrevistats:

- Qüestionari introductor (Serveis Centrals).
- Qüestionari dirigit a Serveis Territorials i OTG (responsables de programa, coordinadors i tècnics).
- Qüestionari dirigit a entitats beneficiàries.

Els estudis de casos són un mètode que contribueix especialment a esbrinar la relació entre programes, les vivències dels alumnes durant l'any escolar i les causes que el porten a prendre decisions, les conseqüències de les "interferències" dels procediments erronis en la gestió dels programes, etc. S'estructuren en grans ítems temàtics, no hi ha un guió més detallat ja que es tracta de deixar que la persona vagi destacant allò que té més sentit per ella (fent èmfasi en el significat de les decisions preses):

- Com arriba la persona al curs (itineraris anteriors al curs, reflexions entorn a la seva situació anterior al curs, factors que porten a prendre la decisió de formar-se),
- Itinerari formatiu i de pràctiques (com viu el curs, causes de les seves decisions),
- Salt al món laboral.
- Reflexió sobre la situació actual.

La recerca de l'alumnat s'ha fet mitjançant un procés estadístic i previ contacte directe amb els alumnes per part del SOC. Aquesta via assegura que la persona escollida tingui les característiques demanades i, a més, evita el biaix que suposa la recomanació de les entitats dels usuaris a entrevistar (per evitar una tendència a contactar amb les persones més "exitoses" del programa).

2.Mètodes per a la comparació entre grups (participants / no participants)

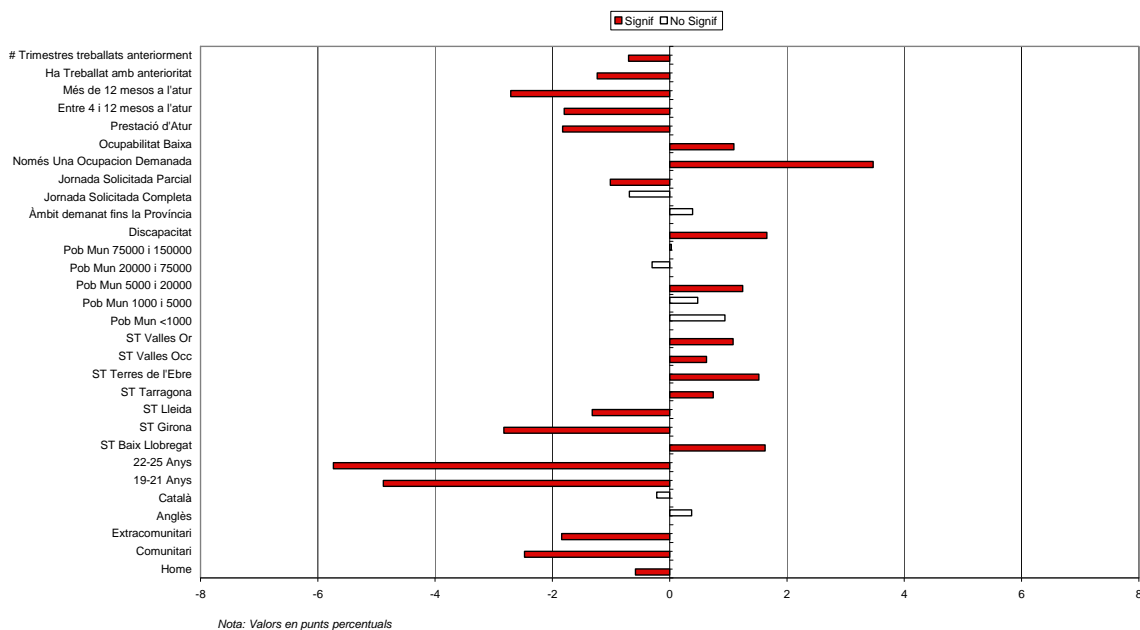
Els mètodes emprats per portar a terme aquesta anàlisi han estat de dos tipus. En primer lloc, s'han fet servir tests de diferències de mitjanes (TDM), un instrument que permet contrastar fins a quin la diferència entre les mitjanes d'una determinada variable (p.e. el sexe) resulta estadísticament significativa entre dos grups d'individus (p.e. participants en PQPI vs. no participants). En segon lloc, per tal de realitzar l'anàlisi comparativa considerant simultàniament totes les variables sociodemogràfiques, hem emprat el que s'anomenen models lògit. Aquests tipus de models s'utilitzen quan es pretén analitzar la influència de diversos factors sobre la probabilitat que els individus es decantin per l'alternativa "A" (p.ex. participar en un FIAP) i no per l'alternativa "B" (p.ex. no participar-hi).

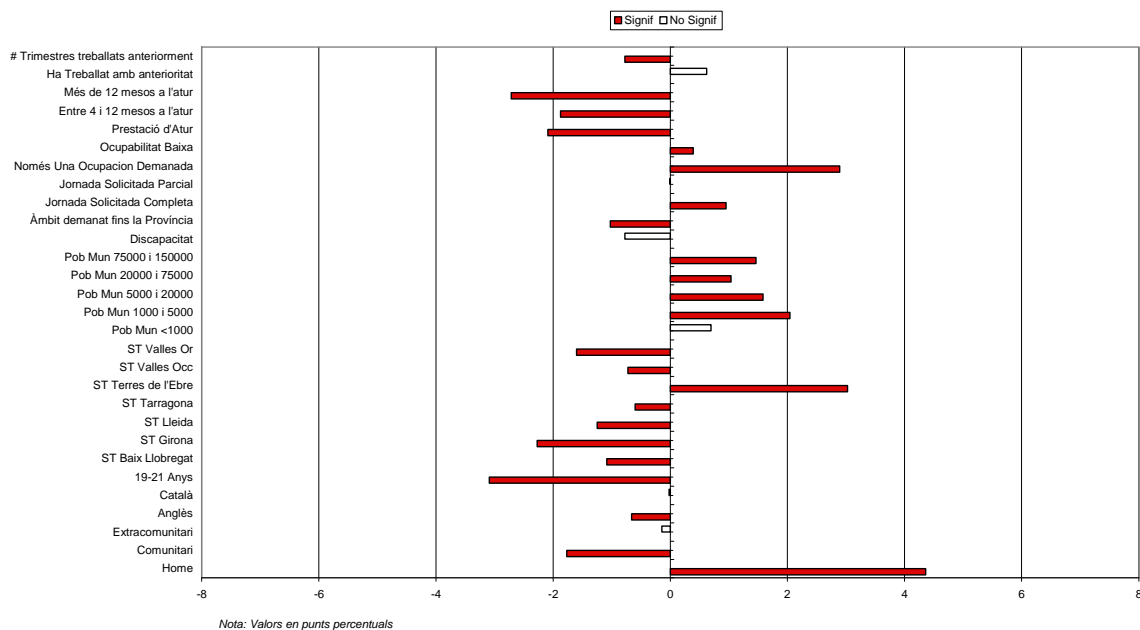
3.Taules i Gràfics complementaris

3.1 Determinants de la participació, PQPI-S i PQPI-FIAP. Curs 2009-2010

Gràfic 1: Determinants de la participació en els PQPI-S, 2009-2010

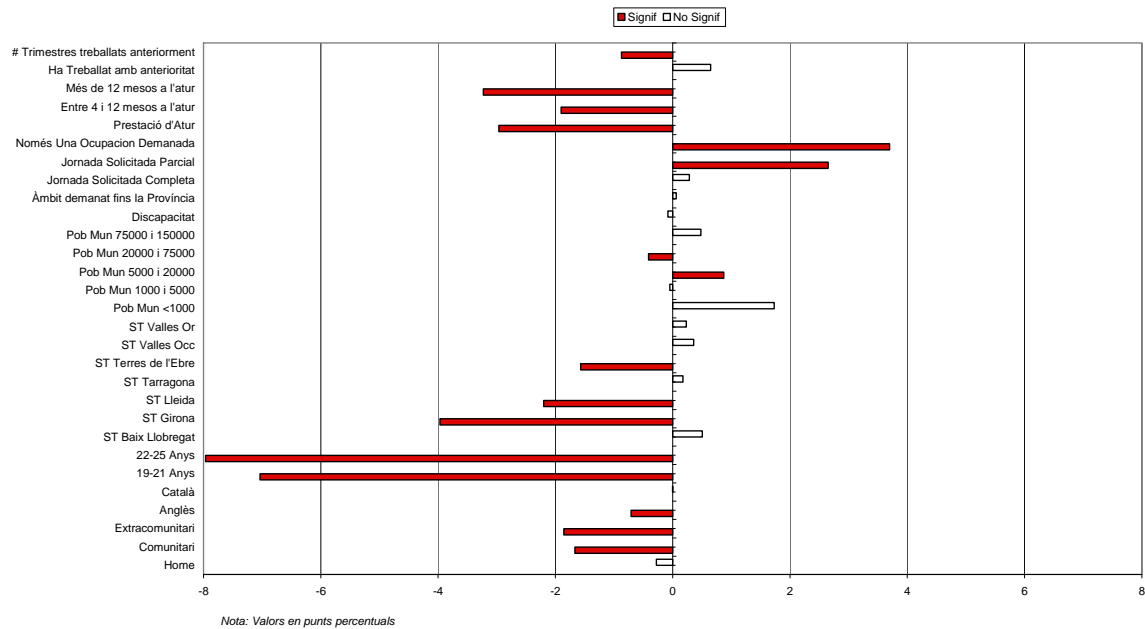
Gràfic 2: Determinants de la participació en els PQPI-FIAP, 2009-2010

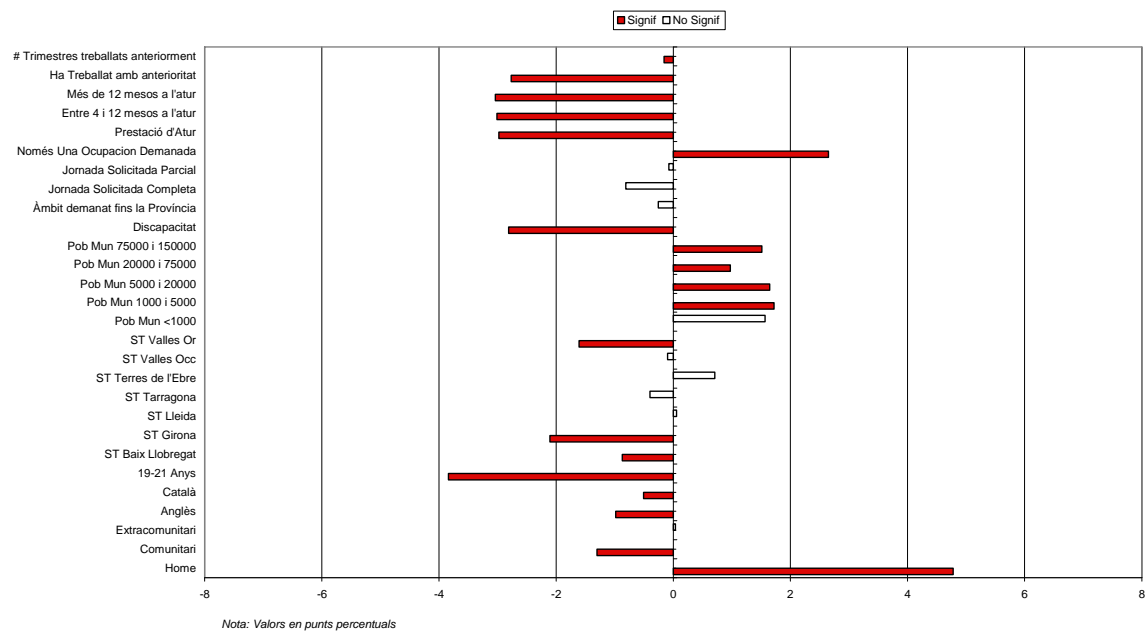

3.2 Determinants de la participació, PQPI-S i PQPI-FIAP. Curs 2010-2011

Gràfic 3: Determinants de la participació en els PQPI-S, 2010-2011

Gràfic 4: Determinants de la participació en els PQPI-FIAP, 2010-2011

3.3 Cobertura del PQPI-S i PQPI-FIAP, Cursos 2009-2010 i 2010-2011

Taula 2: Cobertura del PQPI-S i PQPI-FIAP, per Servei Territorial del SOC. Curs 2009-2010

Servei Territorial	Població entre 16 i 24 anys (A)	Població diana (B)	Índex d'atur (C)= (A)/(B)	Total Participants (D)	Cobertura (E)=(C)/(B)	Participants		Cobertura	
						PQPI-S (F)	PQPI-FIAP (G)	PQPI-S (H)= (F)/(B)	PQPI-FIAP (I)= (G)/(B)
Baix Llobregat	131369	6717	5,1%	582	8,7%	412	170	6,1%	2,5%
BCN-Ciutat	139689	4270	3,1%	471	11,0%	292	179	6,8%	4,2%
Girona	63460	3829	6,0%	105	2,7%	57	48	1,5%	1,3%
Lleida	41238	2116	5,1%	88	4,2%	45	43	2,1%	2,0%
Tarragona	59296	3829	6,5%	312	8,1%	193	119	5,0%	3,1%
Terres de l'Ebre	19548	886	4,5%	83	9,4%	32	51	3,6%	5,8%
Vallès Occidental	103820	5734	5,5%	510	8,9%	339	171	5,9%	3,0%
Vallès Oriental	127915	6936	5,4%	595	8,6%	434	161	6,3%	2,3%
Catalunya	686335	34317	5,0%	2746	8,0%	1804	942	5,3%	2,7%

Taula 3: Cobertura del PQPI-S i PQPI-FIAP, per Servei Territorial del SOC. Curs 2010-2011

Servei Territorial	Població entre 16 i 24 anys (A)	Població diana (B)	Índex d'atur (C)= (A)/(B)	Total Participants (D)	Cobertura (E)=(C)/(B)	Participants		Cobertura	
						PQPI-S (F)	PQPI-FIAP (G)	PQPI-S (H)= (F)/(B)	PQPI-FIAP (I)= (G)/(B)
Baix Llobregat	128890	6778	5,3%	594	8,8%	439	155	6,5%	2,3%
BCN-Ciutat	135740	4345	3,2%	459	10,6%	319	140	7,3%	3,2%
Girona	62044	3753	6,0%	122	3,3%	65	57	1,7%	1,5%
Lleida	40949	2168	5,3%	113	5,2%	58	55	2,7%	2,5%
Tarragona	57808	3929	6,8%	335	8,5%	224	111	5,7%	2,8%
Terres de l'Ebre	18684	902	4,8%	50	5,5%	25	25	2,8%	2,8%
Vallès Occidental	101714	5396	5,3%	526	9,7%	366	160	6,8%	3,0%
Vallès Oriental	124877	6868	5,5%	577	8,4%	453	124	6,6%	1,8%
Catalunya	670706	34139	5,1%	2776	8,1%	1949	827	5,7%	2,4%

3.4 Reducció del biaix de selecció mitjançant l'emparellament (matching)

FIAP

Variable	Mostra	Mitjana		%biaix	%reducció biaix absolut	t-test	
		Trectats	Controls			t	p>t
Home	Unmatched	0.93895	0.67269	71.5	16.09	0	
	Matched	0.93895	0.93296	1.6	97.8	0.49	0.621
Edat=16	Unmatched	0.46154	0.0866	92.6	34.55	0	
	Matched	0.46154	0.45408	1.8	98	0.3	0.762
Edat=17	Unmatched	0.28083	0.12129	40.6	13.14	0	
	Matched	0.28083	0.26488	4.1	90	0.72	0.469
Edat=18	Unmatched	0.1453	0.16272	-4.8	-1.31	0.19	
	Matched	0.1453	0.14648	-0.3	93.2	-0.07	0.946
Edat=19	Unmatched	0.05495	0.18718	-41.4	-9.59	0	
	Matched	0.05495	0.06057	-1.8	95.7	-0.49	0.626
Edat=20	Unmatched	0.03907	0.20474	-52.3	-11.66	0	
	Matched	0.03907	0.03765	0.4	99.1	0.15	0.881
Edat=21	Unmatched	0.01832	0.23747	-69.5	-14.69	0	
	Matched	0.01832	0.03635	-5.7	91.8	-2.24	0.025
Discapacitat	Unmatched	0.00855	0.01065	-2.2	-0.57	0.568	
	Matched	0.00855	0.01015	-1.6	24	-0.34	0.737
Espanyol	Unmatched	0.50549	0.71258	-43.4	-12.57	0	
	Matched	0.50549	0.51	-0.9	97.8	-0.18	0.856
Comunitari	Unmatched	0.01465	0.03827	-14.8	-3.48	0.001	
	Matched	0.01465	0.01402	0.4	97.3	0.11	0.914
Extracomunitari	Unmatched	0.47985	0.24915	49.4	14.6	0	
	Matched	0.47985	0.47598	0.8	98.3	0.16	0.876
Àmbit Demanda Provincial	Unmatched	0.884	0.88706	-1	-0.27	0.79	
	Matched	0.884	0.88405	0	98.7	0	0.998
Prestació d'atur	Unmatched	0.00733	0.28418	-85.3	-17.54	0	
	Matched	0.00733	0.01628	-2.8	96.8	-1.68	0.094
Antiguitat d'atur baixa	Unmatched	0.91453	0.74625	46	10.91	0	
	Matched	0.91453	0.90936	1.4	96.9	0.37	0.713
Antiguitat d'atur mitja	Unmatched	0.0696	0.23031	-46.2	-10.79	0	
	Matched	0.0696	0.07501	-1.6	96.6	-0.42	0.673
Antiguitat d'atur alta	Unmatched	0.01587	0.02344	-5.5	-1.4	0.162	

	Matched	0.01587	0.01563	0.2	96.8	0.04	0.968
Nº d'ocupacions demanades=1	Unmatched	0.76923	0.36439	89.5	23.45	0	
	Matched	0.76923	0.75899	2.3	97.5	0.49	0.626
Jornada Indiferent	Unmatched	0.96947	0.96923	0.1	0.04	0.969	
	Matched	0.96947	0.9645	2.9	-1926.6	0.56	0.574
Ocupabilitat baixa	Unmatched	0.67766	0.45159	46.8	12.62	0	
	Matched	0.67766	0.64824	6.1	87	1.26	0.209
Treballat	Unmatched	0.15018	0.7113	-137.5	-34.69	0	
	Matched	0.15018	0.16644	-4	97.1	-0.9	0.368
Nº de trimestres treballats	Unmatched	0.43712	4.3808	-126.8	-26.92	0	
	Matched	0.43712	0.58912	-4.9	96.1	-1.94	0.053
Treballat amb contracte indefinit	Unmatched	0.01954	0.23406	-68.1	-14.44	0	
	Matched	0.01954	0.03084	-3.6	94.7	-1.46	0.145
Treballat I-2008	Unmatched	0.04274	0.40266	-95.9	-20.88	0	
	Matched	0.04274	0.06304	-5.4	94.4	-1.84	0.067
Treballat II-2008	Unmatched	0.04274	0.37922	-90.5	-19.73	0	
	Matched	0.04274	0.05605	-3.6	96	-1.24	0.214
Treballat III-2008	Unmatched	0.02076	0.17772	-54.4	-11.69	0	
	Matched	0.02076	0.02761	-2.4	95.6	-0.9	0.367
Ciutat gran	Unmatched	0.52259	0.43113	18.4	5.11	0	
	Matched	0.52259	0.50364	3.8	79.3	0.77	0.444
ST BCN Ciutat	Unmatched	0.19292	0.10808	23.9	7.41	0	
	Matched	0.19292	0.13631	15.9	33.3	3.09	0.002
ST Baix Llobregat	Unmatched	0.16972	0.19144	-5.6	-1.53	0.126	
	Matched	0.16972	0.17452	-1.2	77.9	-0.26	0.797
ST Girona	Unmatched	0.08425	0.13459	-16.2	-4.13	0	
	Matched	0.08425	0.0859	-0.5	96.7	-0.12	0.905
ST Lleida	Unmatched	0.04762	0.05992	-5.5	-1.44	0.149	
	Matched	0.04762	0.06545	-7.9	-44.9	-1.56	0.119
ST Tarragona	Unmatched	0.13553	0.10612	9	2.62	0.009	
	Matched	0.13553	0.13238	1	89.3	0.19	0.852
ST Terres de l'Ebre	Unmatched	0.05739	0.02702	15.1	5.01	0	
	Matched	0.05739	0.05438	1.5	90.1	0.26	0.791
ST Vallès Occidental	Unmatched	0.14164	0.17439	-9	-2.4	0.016	
	Matched	0.14164	0.17723	-9.8	-8.7	-1.97	0.049
ST Vallès Oriental	Unmatched	0.17094	0.19843	-7.1	-1.91	0.056	
	Matched	0.17094	0.17383	-0.7	89.5	-0.15	0.877

3.5 Reducció del biaix de selecció mitjançant l'emparellament (matching)

PQPI-S

Variable	Mostra	Mitjana		%biaix	%reducció biaix absolut	t-test	
		Trectats	Controls			t	p>t
Home	Unmatched	0.59901	0.66142	-13	-5.42	0	
	Matched	0.59901	0.62319	-5	61.3	-1.49	0.135
Edat=16	Unmatched	0.57811	0.04849	139	89.52	0	
	Matched	0.57811	0.57703	0.3	99.8	0.07	0.947
Edat=17	Unmatched	0.24972	0.0679	51.4	27.99	0	
	Matched	0.24972	0.24766	0.6	98.9	0.14	0.886
Edat=18	Unmatched	0.08141	0.09169	-3.7	-1.47	0.141	
	Matched	0.08141	0.03957	14.9	-307	5.31	0
Edat=19	Unmatched	0.0297	0.1036	-30	-10.23	0	
	Matched	0.0297	0.029	0.3	99	0.13	0.9
Edat=20	Unmatched	0.022	0.11185	-36.5	-12.06	0	
	Matched	0.022	0.02908	-2.9	92.1	-1.35	0.177
Edat=21	Unmatched	0.0165	0.12802	-44.1	-14.16	0	
	Matched	0.0165	0.03001	-5.3	87.9	-2.7	0.007
Edat=22	Unmatched	0.01045	0.13576	-49.6	-15.55	0	
	Matched	0.01045	0.01444	-1.6	96.8	-1.08	0.278
Edat=23	Unmatched	0.0077	0.14814	-54.3	-16.82	0	
	Matched	0.0077	0.01579	-3.1	94.2	-2.26	0.024
Edat=24	Unmatched	0.0044	0.16456	-60.1	-18.4	0	
	Matched	0.0044	0.01744	-4.9	91.9	-3.79	0
Discapacitat	Unmatched	0.02035	0.00923	9.2	4.61	0	
	Matched	0.02035	0.017	2.8	69.9	0.75	0.456
Espanyol	Unmatched	0.72882	0.64986	17.1	6.85	0	
	Matched	0.72882	0.73248	-0.8	95.4	-0.25	0.804
Comunitari	Unmatched	0.24917	0.29301	-9.9	-3.98	0	
	Matched	0.24917	0.2478	0.3	96.9	0.1	0.923
Extracomunitari	Unmatched	0.94444	0.88721	20.7	7.57	0	
	Matched	0.94444	0.94449	0	99.9	-0.01	0.995
Àmbit Demanda Provincial	Unmatched	0.0198	0.32047	-87.3	-27.38	0	
	Matched	0.0198	0.03642	-4.8	94.5	-3.03	0.002
Prestació d'atur	Unmatched	0.82948	0.69022	33	12.55	0	
	Matched	0.82948	0.78825	9.8	70.4	3.16	0.002

Antiguitat d'atur baixa	Unmatched	0.16007	0.27999	-29.3	-11.13	0	
	Matched	0.16007	0.1876	-6.7	77	-2.19	0.029
Antiguitat d'atur mitja	Unmatched	0.01045	0.02979	-13.8	-4.79	0	
	Matched	0.01045	0.02415	-9.8	29.2	-3.17	0.002
Antiguitat d'atur alta	Unmatched	0.78438	0.34154	99.8	38.78	0	
	Matched	0.78438	0.56414	49.6	50.3	14.57	0
Nº d'ocupacions demanades=1	Unmatched	0.9593	0.97404	-8.2	-3.75	0	
	Matched	0.9593	0.94765	6.5	21	1.67	0.096
Jornada Indiferent	Unmatched	0.13476	0.80029	-179	-69.19	0	
	Matched	0.13476	0.15208	-4.7	97.4	-1.49	0.137
Ocupabilitat baixa	Unmatched	0.4736	5.7036	-153.3	-49.41	0	
	Matched	0.4736	0.72717	-7.4	95.2	-3.74	0
Treballat	Unmatched	0.0286	0.30252	-79.3	-25.31	0	
	Matched	0.0286	0.04534	-4.8	93.9	-2.68	0.007
Nº de trimestres treballats	Unmatched	0.53135	0.43496	19.4	8	0	
	Matched	0.53135	0.52646	1	94.9	0.3	0.768
Treballat amb contracte indefinit	Unmatched	0.19417	0.11039	23.5	10.8	0	
	Matched	0.19417	0.14647	13.4	43.1	3.83	0
Ciutat gran	Unmatched	0.20902	0.19079	4.6	1.91	0.057	
	Matched	0.20902	0.2125	-0.9	80.9	-0.26	0.797
ST BCN Ciutat	Unmatched	0.03685	0.13631	-35.9	-12.23	0	
	Matched	0.03685	0.04309	-2.3	93.7	-0.96	0.338
ST Baix Llobregat	Unmatched	0.01485	0.06707	-26.6	-8.83	0	
	Matched	0.01485	0.05022	-18	32.3	-6.04	0
ST Girona	Unmatched	0.10671	0.10802	-0.4	-0.17	0.862	
	Matched	0.10671	0.09954	2.3	-447.4	0.71	0.477
ST Lleida	Unmatched	0.0176	0.02679	-6.2	-2.37	0.018	
	Matched	0.0176	0.02442	-4.6	25.8	-1.43	0.152
ST Tarragona	Unmatched	0.18317	0.1644	5	2.08	0.038	
	Matched	0.18317	0.19186	-2.3	53.7	-0.67	0.502
ST Terres de l'Ebre	Unmatched	0.23762	0.19624	10.1	4.27	0	
	Matched	0.23762	0.23189	1.4	86.1	0.41	0.684
ST Vallès Occidental	Unmatched	0.59901	0.66142	-13	-5.42	0	
	Matched	0.59901	0.62319	-5	61.3	-1.49	0.135
ST Vallès Oriental	Unmatched	0.57811	0.04849	139	89.52	0	
	Matched	0.57811	0.57703	0.3	99.8	0.07	0.947

4. Fonts d'informació per a l'anàlisi quantitativa

La figura 1 conté una representació esquemàtica de les fonts dades utilitzades, així com les preguntes d'avaluació que hem intentat respondre amb llur utilització.

Les fonts d'informació més importants són les aportades pel Departament d'Empresa i Ocupació i pel Servei d'Ocupació i pel SOC. En concret, les bases de dades emprades són les següents:

1. **Base de dades d'integració del SOC.** Identifica els participants dels dos programes per a joves analitzats (PQPI i FIAP), d'altres programes dirigits en exclusiva a aquest col·lectiu (ET, CO i Suma't), així com els d'altres polítiques actives d'ocupació "generals" en les quals també participen joves (Formació ocupacional i Plans d'ocupació). Igualment, identifica el tipus d'entitat beneficiària en què es desenvolupa cadascun dels programes (ens local, organisme de la Generalitat o entitat sense ànim de lucre), la data d'inici i finalització de la participació en el programa per part dels beneficiaris i, finalment, si els responsables de l'activitat valoren o no positivament l'aprofitament que cadascun dels beneficiaris n'ha tret.
2. **Base de dades SICAS-SISPE.** És la base de dades general dels demandants d'ocupació de Catalunya. Els registres històrics corresponen al darrer dia laborable de cada mes, des del maig de 2005. Conté informació socio-demogràfica bàsica (sexe, any de naixement, edat, nacionalitat, població de residència i nivell formatiu), sobre les preferències i disposició a treballar (restriccions de jornada, disposició a treballar fora del municipi o comarca, número d'ocupacions diferents demanades i tipus d'ocupació demanada), història d'atur (data d'inici del període d'atur actual), història laboral (declaració del temps total treball i declaració del sector de la darrera ocupació) i altres atributs rellevants per a l'ocupació (percepció de la prestació activa, coneixement d'idiomes, declaració de discapacitats, etc.). No conté informació sobre algunes característiques rellevants, com ara l'estructura de la llar (fills menors, edat del fill més petit, monoparentalitat, etc.), la història completa d'atur (número i durada dels períodes anteriors d'atur), història laboral anterior a 2005 o el temps que manca per l'exhauriment de la prestació o subsidi d'atur.

3. **Base de dades d'afiliació a la Seguretat Social.** Estructurada en arxius trimestrals, corresponents al darrer dia laborable de cada trimestre, conté informació sobre les altes a la Seguretat Social, incloent el tipus de contracte (la qual cosa permet identificar si és indefinit o temporal) i el DNI de l'entitat contractant (que permet discriminar si és privada, pública o entitat sense ànim de lucre). Com succeeix amb les altres bases de dades, els registres històrics estan disponibles des de 2005 i abasten fins el segon trimestre de 2011.

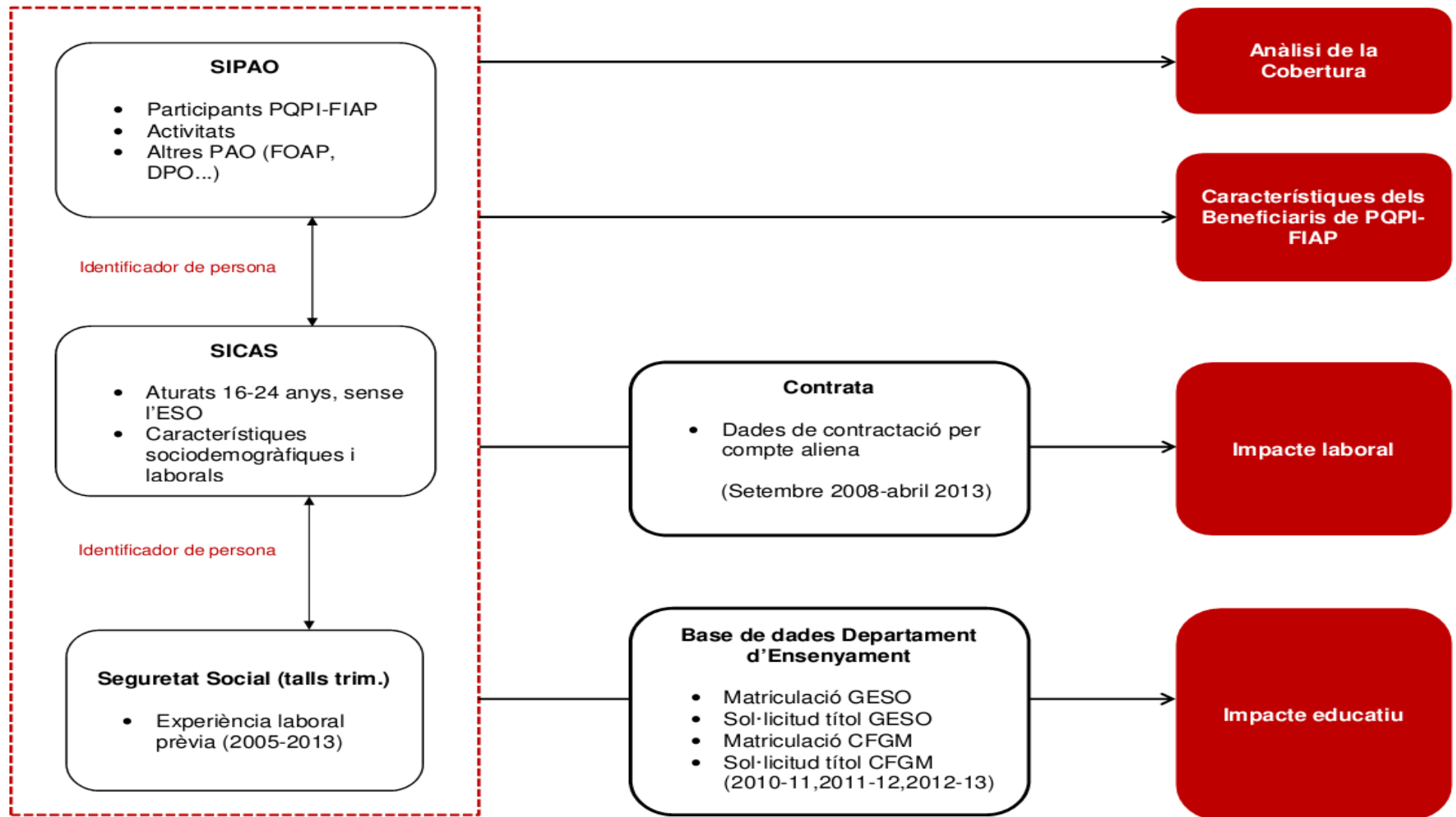
4. **Base de dades de contractes laborals (Contrata).** Conté els contractes i les pròrrogues donats d'alta en el mes de referència. Aporta informació tant de les característiques sociodemogràfiques bàsiques de la persona contractada, com de l'entitat contractant, la ocupació, l'activitat econòmica, la localització del lloc de treball i el tipus de contracte. No conté informació sobre els treballadors autònoms ni sobre l'extinció dels contractes

Adicionalment, per tal de valorar els impactes educatius dels PQPI-FIAP, s'ha utilitzat la informació següent facilitada pel **Departament d'Ensenyament**:

- Relació de persones matriculades en cursos de formació de persones adultes per obtenir el Graduat en Educació Secundària Obligatoria (GESO).
- Relació de persones matriculades en Cicles Formatius de Grau Mig (CFGM)
- Relació de persones que han sol·licitat el títol de GESO
- Relació de persones que han obtingut el títol de tècnic – CFGM

Figura 1: Fonts d'informació i preguntes d'avaluació

Avaluació dels Programes de Qualificació Professional Inicial

Annex B. Avaluació d'impacte: resultats detallats

Octubre de 2013

Equip de Treball: Jaume Blasco (Coor.)
David Casado (Coord.)
Federico Todeschini
Lluís Ferrer
Carolina Costa

Índex de continguts

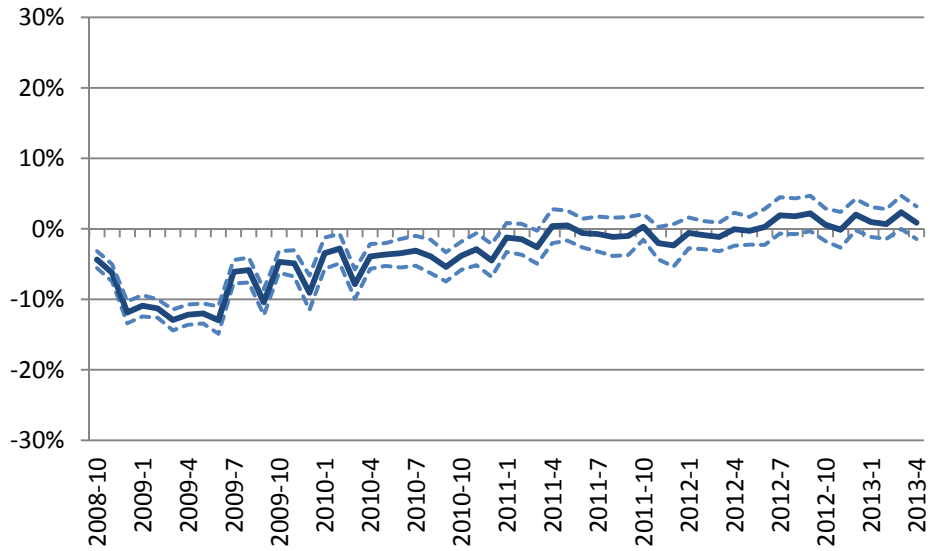
PQPI 2008/2009	1
<i>Tots els participants (Intention to treat)</i>	<i>1</i>
Impactes educatius.....	2
<i>16-18 anys</i>	<i>5</i>
Impactes laborals.....	5
Impactes educatius.....	6
<i>19-21 anys</i>	<i>9</i>
Impactes laborals.....	9
Impactes educatius.....	10
<i>22 o més anys.....</i>	<i>13</i>
Impactes laborals.....	13
Impactes educatius.....	14
<i>Homes.....</i>	<i>17</i>
Impactes laborals.....	17
Impactes educatius.....	18
<i>Dones.....</i>	<i>21</i>
Impactes laborals.....	21
Impactes educatius.....	22
<i>Average treatment Effect on the treated.....</i>	<i>25</i>
Impactes laborals.....	25
Impactes educatius.....	26
PQPI-FIAP 2008/2009	29
<i>Tots els participants</i>	<i>29</i>
Impactes laborals.....	29
Impactes educatius.....	30
<i>Participants de 16 a 18 anys</i>	<i>32</i>
Impactes laborals.....	32
Impactes educatius.....	33
<i>Participants de 19 a 21 anys</i>	<i>37</i>
Impactes laborals.....	37
Impactes educatius.....	38
<i>Efecte en els que van acabar el programa</i>	<i>42</i>
Impactes laborals.....	42
Impactes educatius.....	43

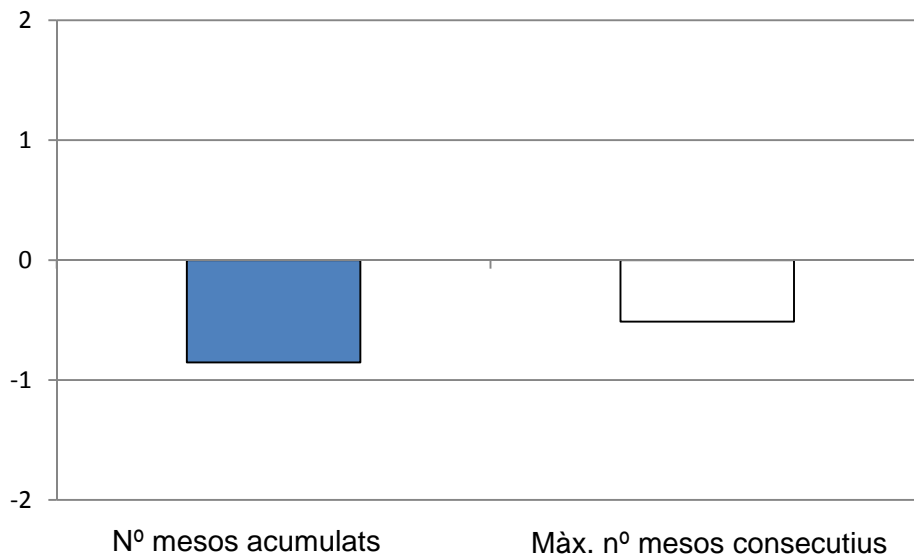
PQPI 2008/2009

Tots els participants (Intention to treat)

Inserció laboral mensual

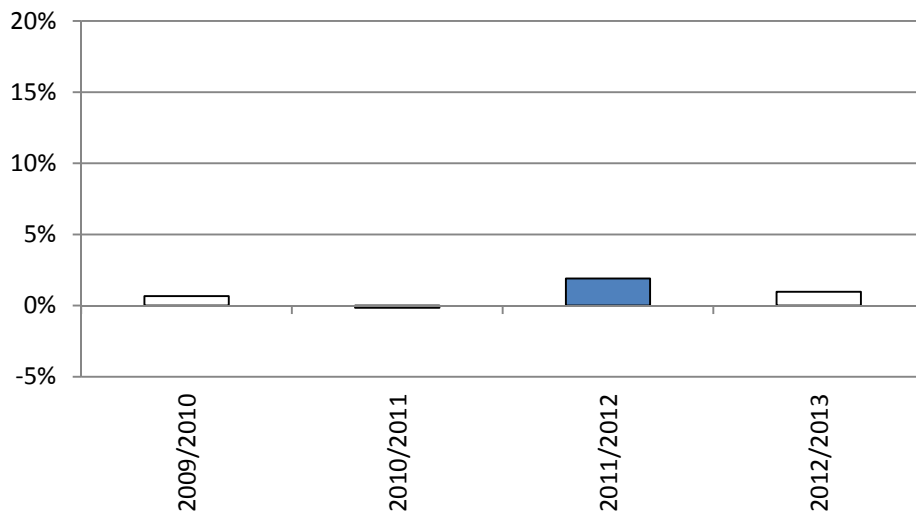
Inserció laboral acumulada post programa

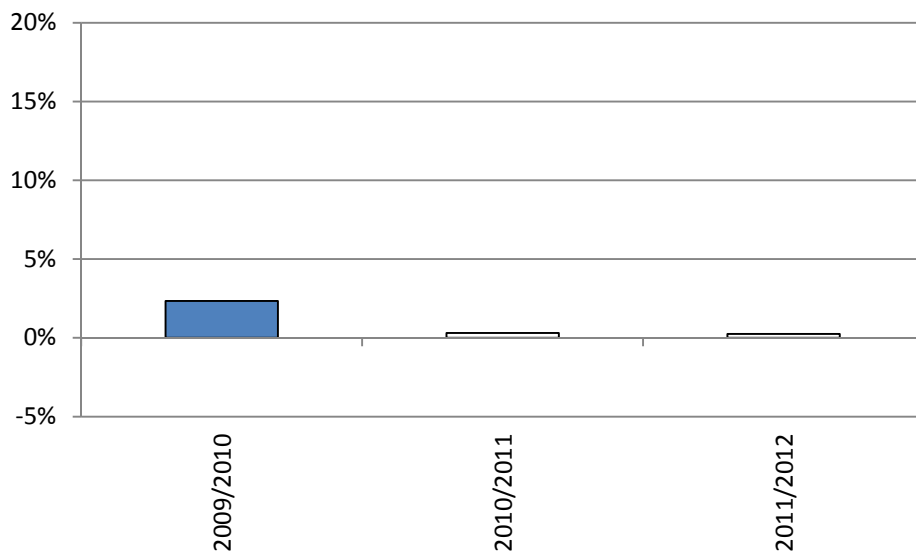

Impactes educatius

Matriculació ESO per any escolar

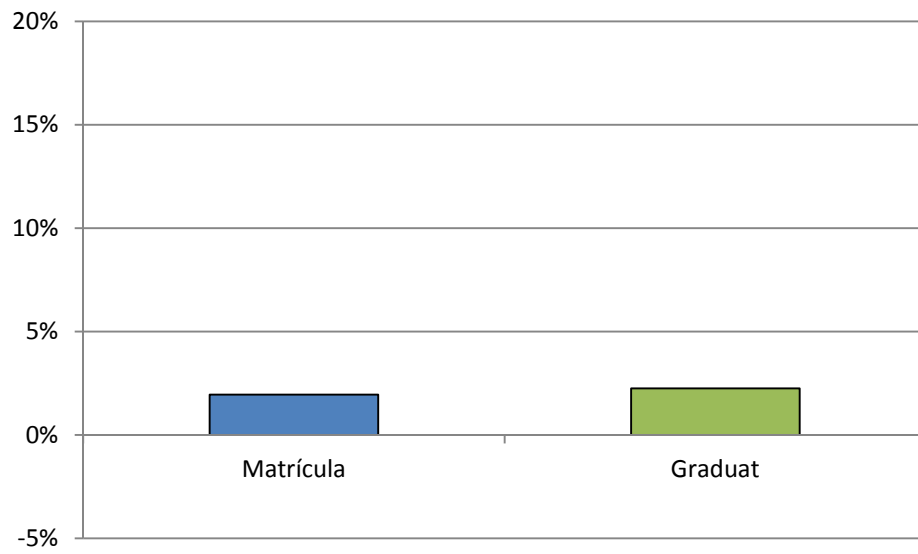

Graduació ESO per any escolar

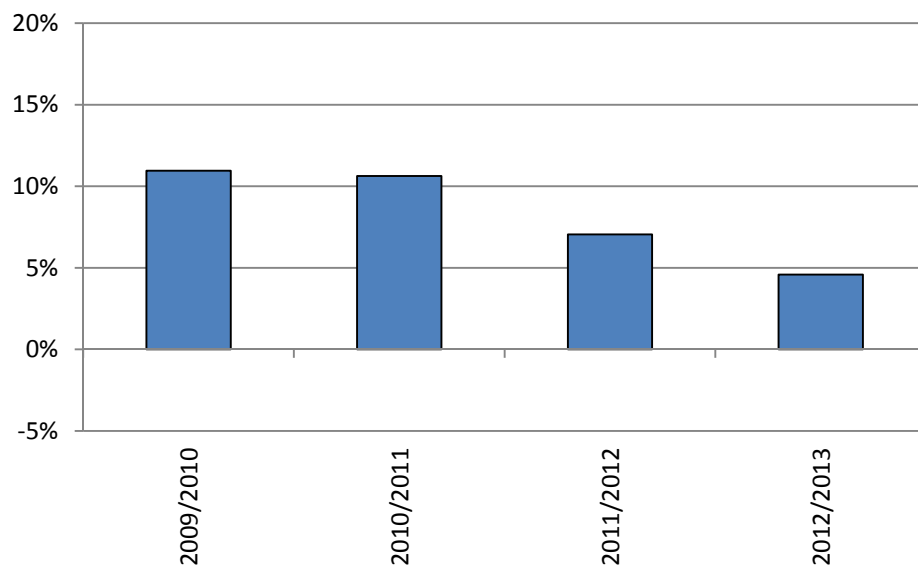

Matriculació i graduació acumulades ESO

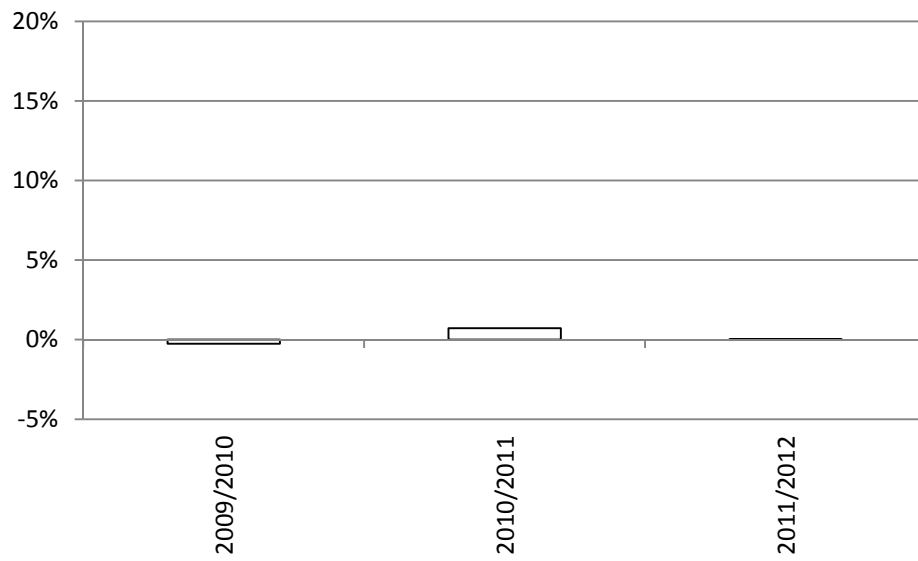

Matriculació CFPM per any escolar

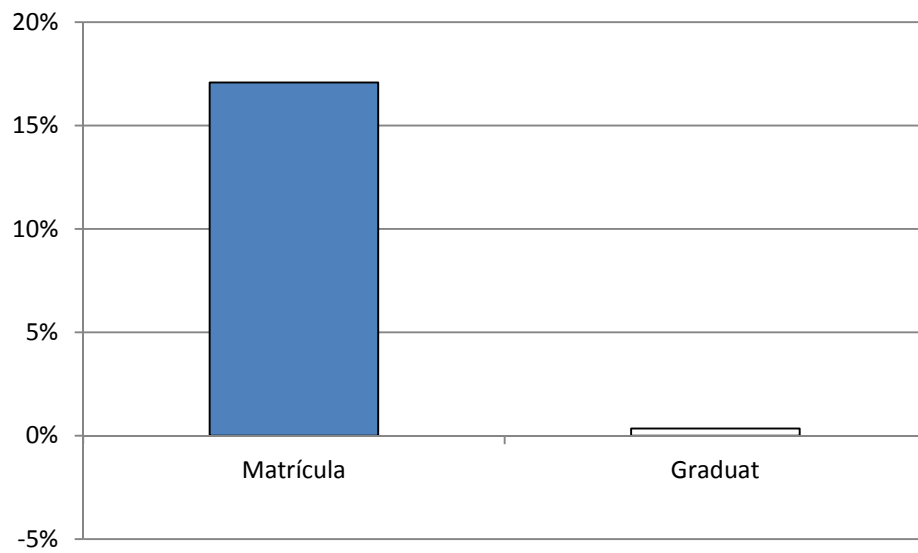

Graduació CFPM per any escolar

Matriculació i graduació acumulades CFGM

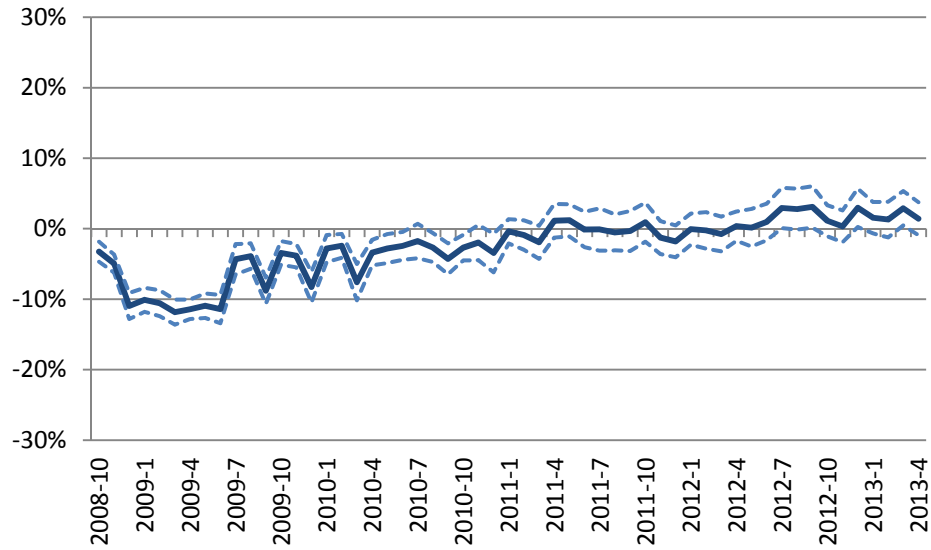

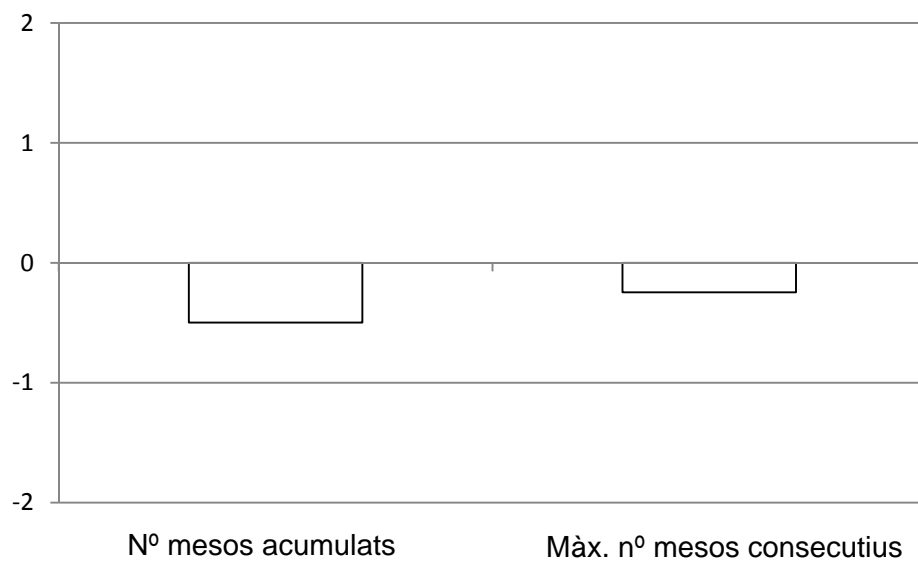
16-18 anys

Impactes laborals

Inserció laboral mensuals

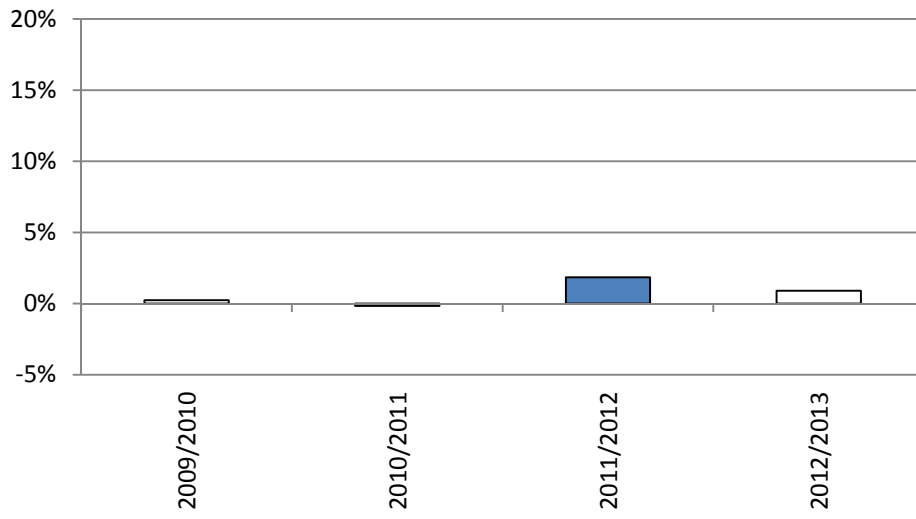
Inserció laboral acumulada post programa

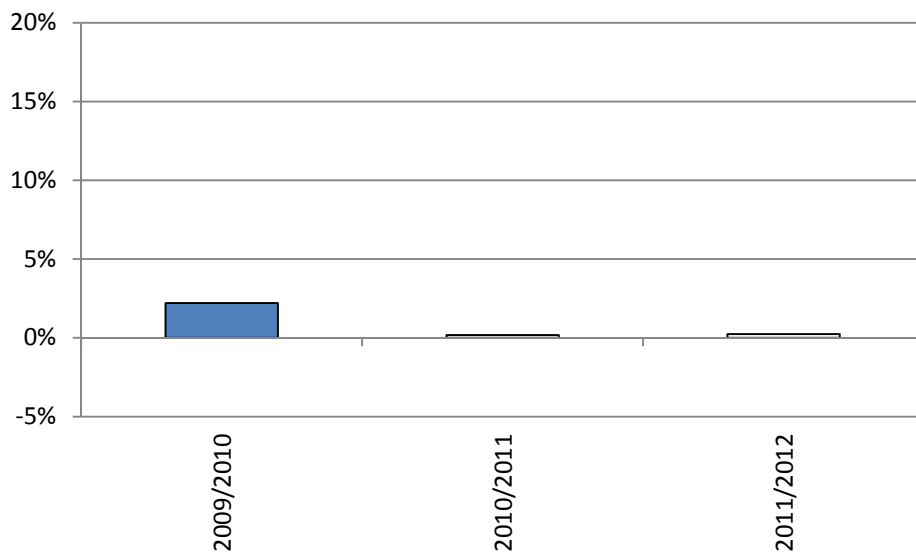

Impactes educatius

Matriculació ESO per any escolar

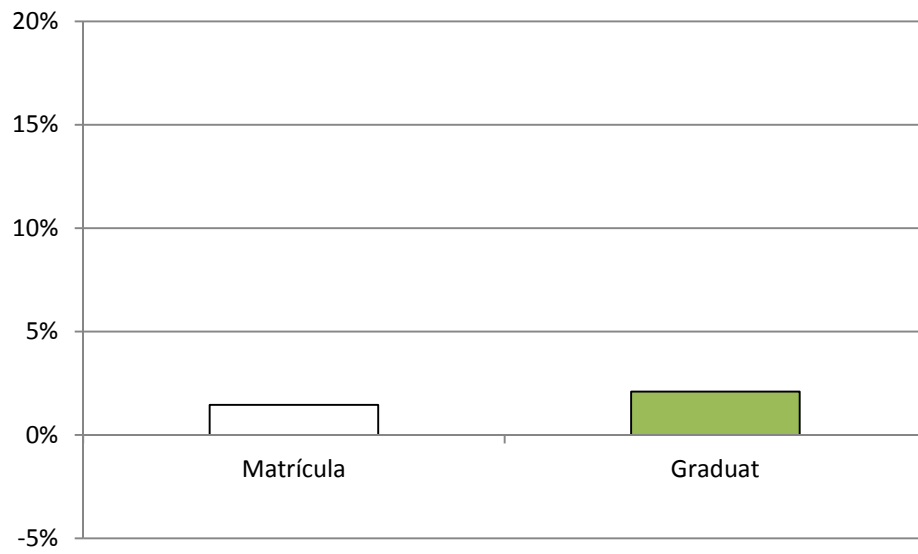

Graduació ESO per any escolar

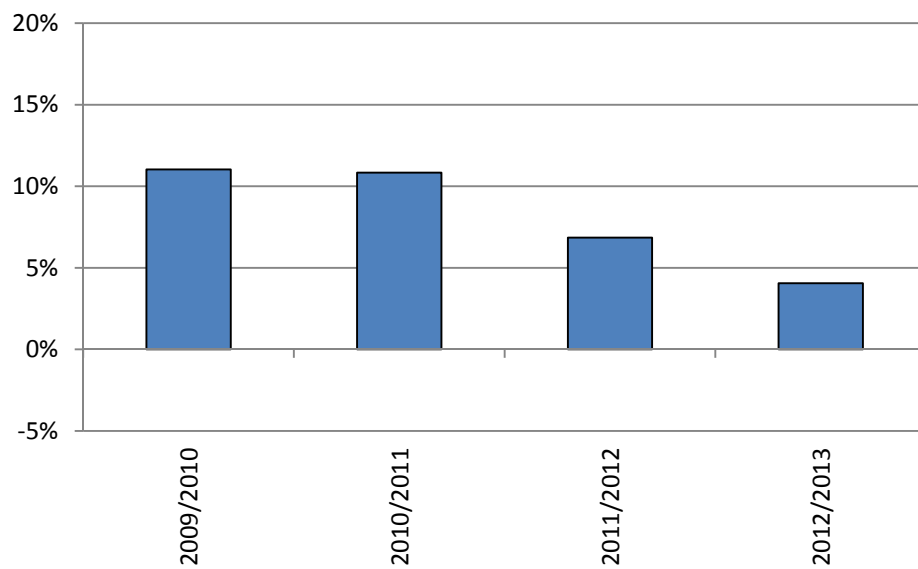

Matriculació i graduació acumulades ESO

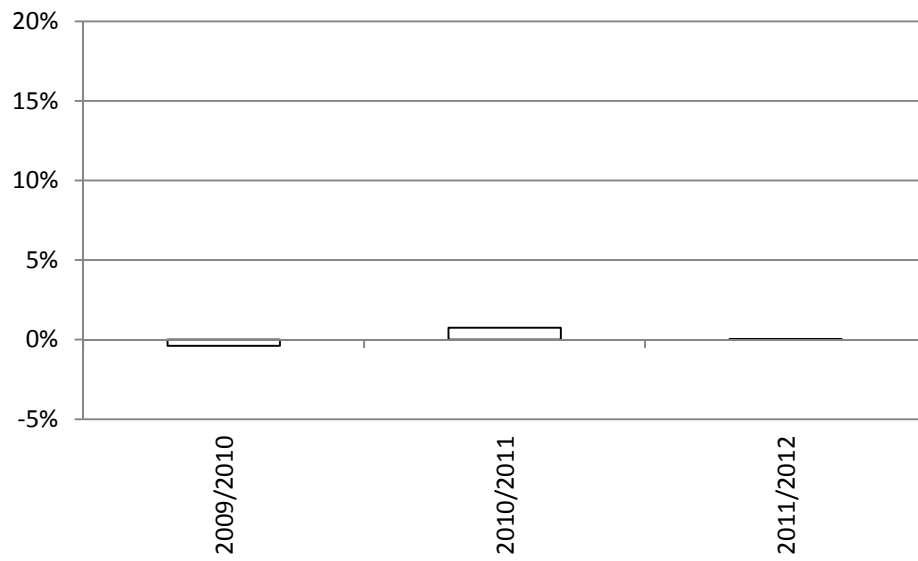

Matriculació CFPM per any escolar

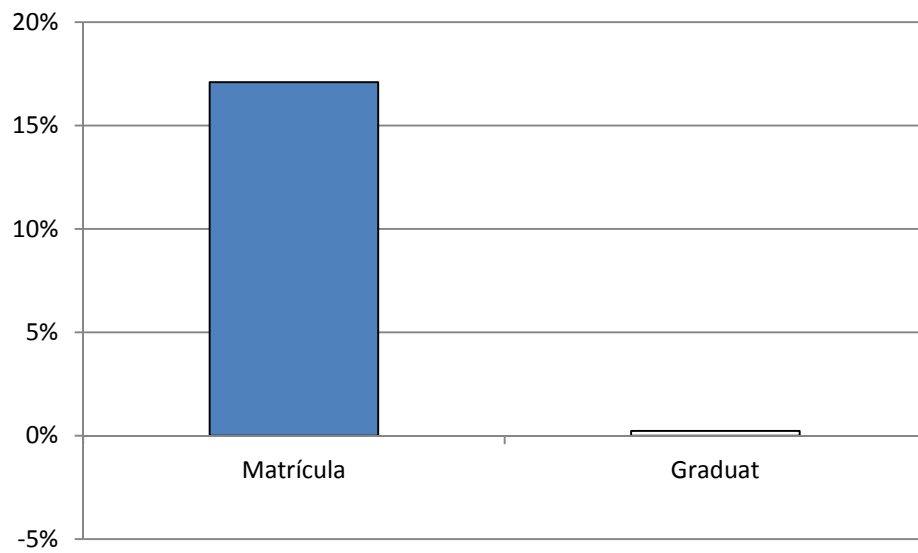

Graduació CFPM per any escolar

Matriculació i graduació acumulades CFGM

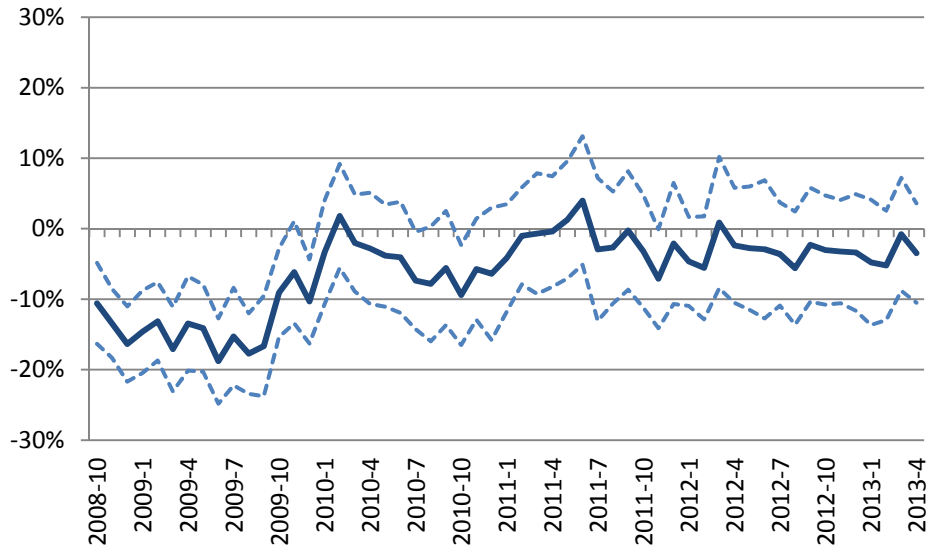

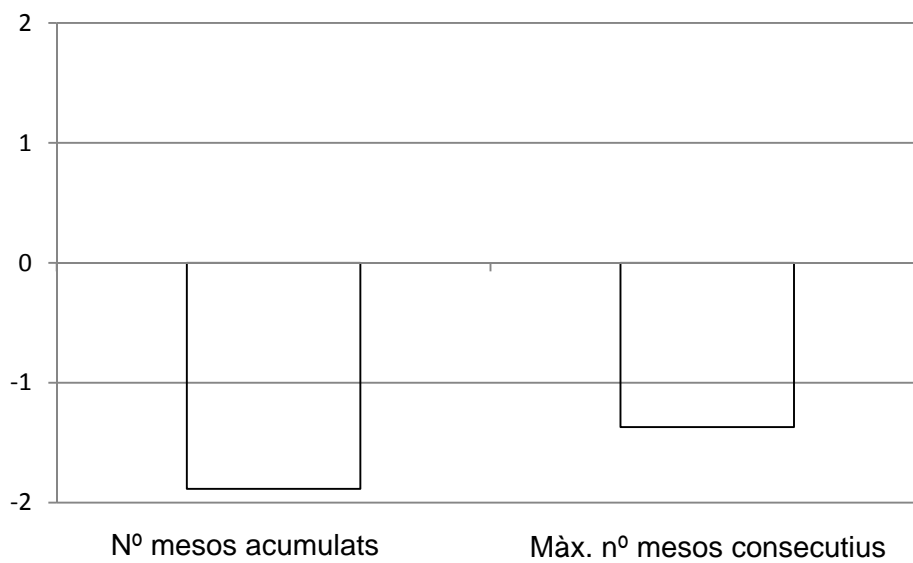
19-21 anys

Impactes laborals

Inserció laboral mensual

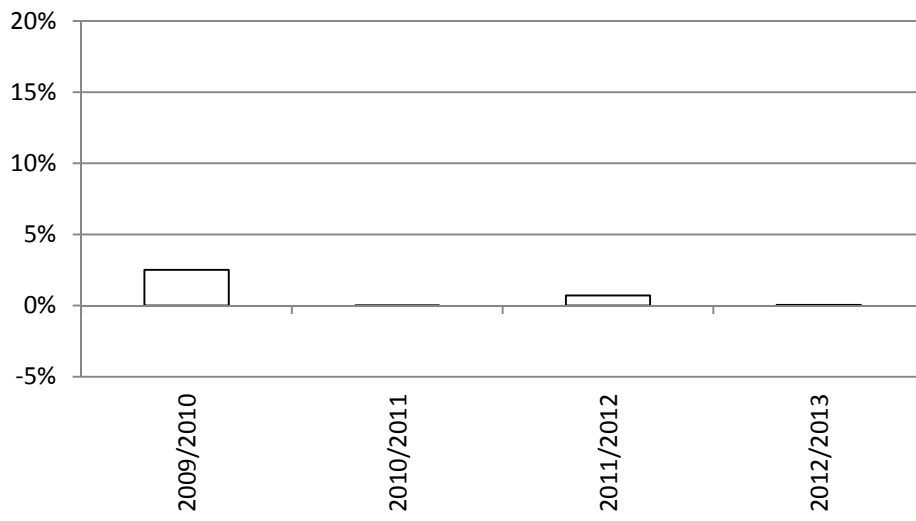
Inserció laboral acumulada post programa

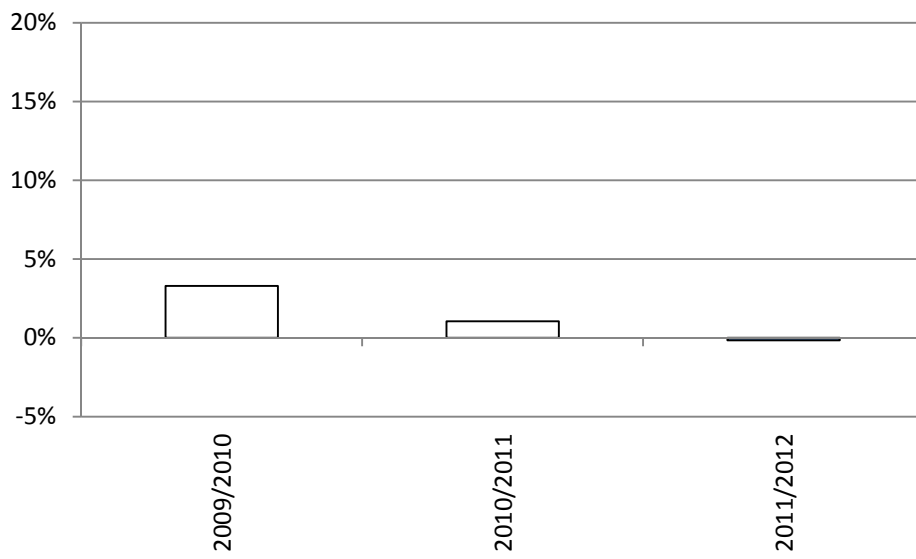

Impactes educatius

Matriculació ESO per any escolar

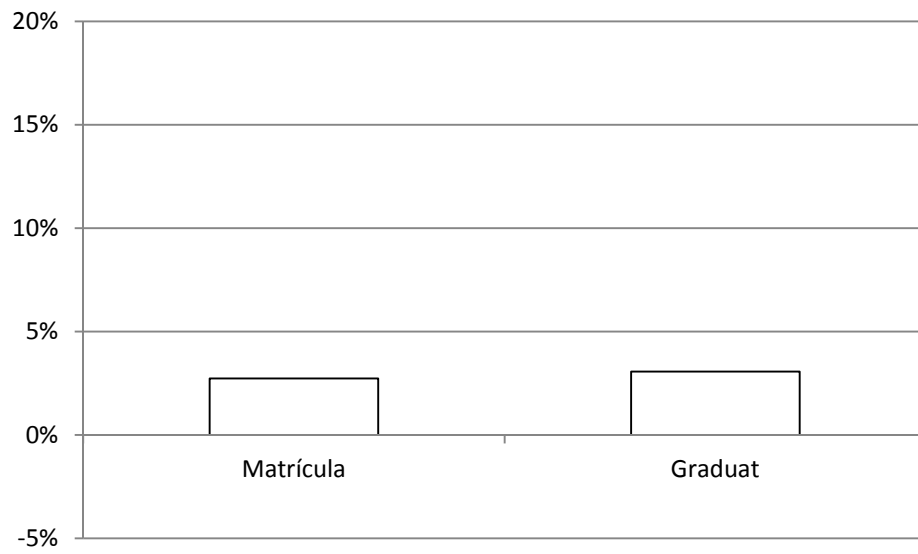

Graduació ESO per any escolar

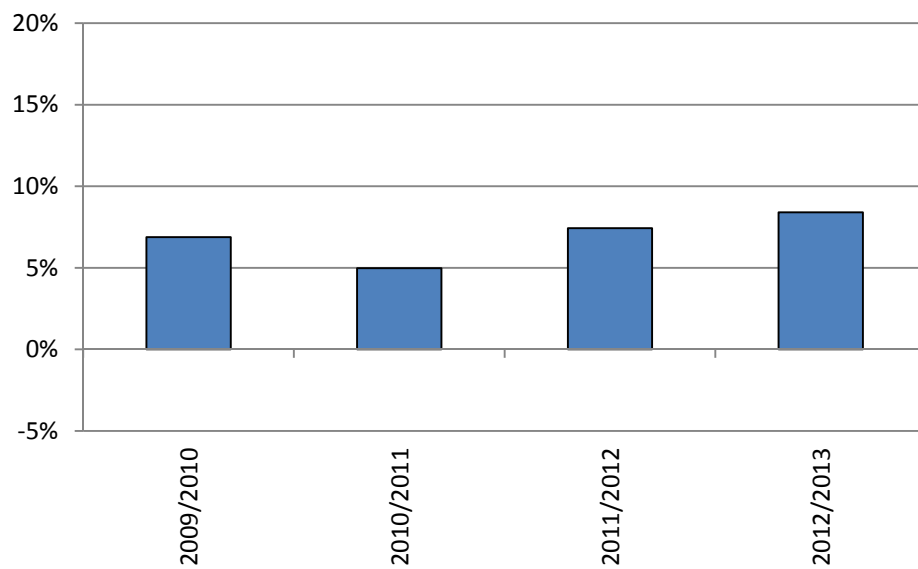

Matriculació i graduació acumulades ESO

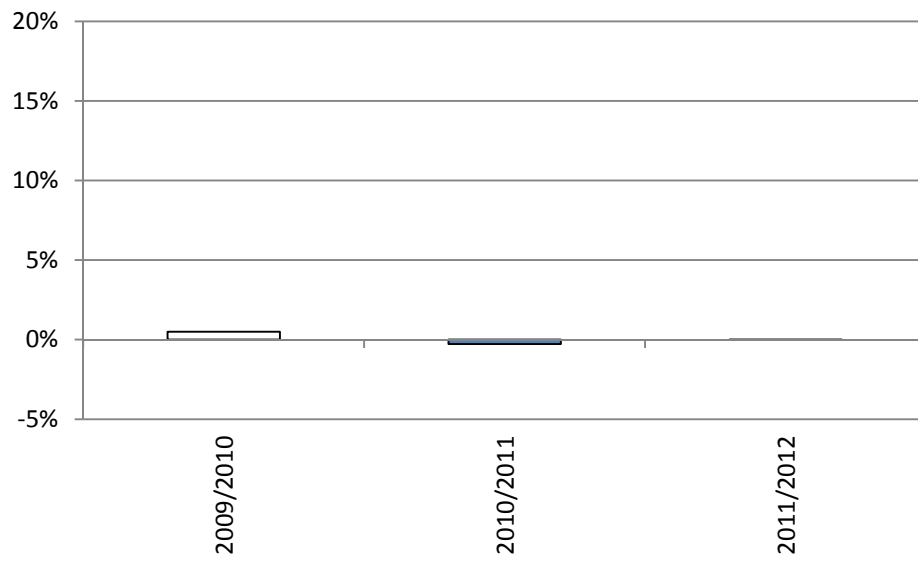

Matriculació CFPM per any escolar

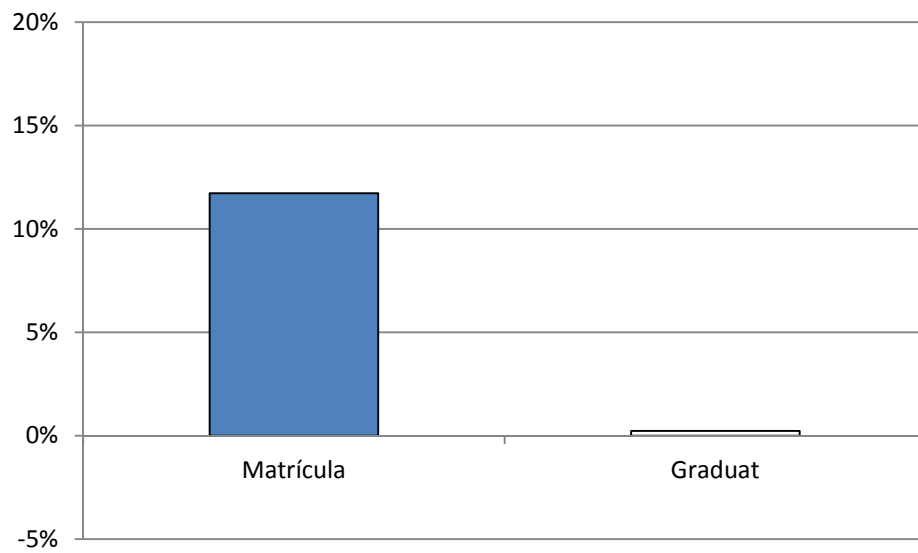

Graduació CFPM per any escolar

Matriculació i graduació acumulades CFPM

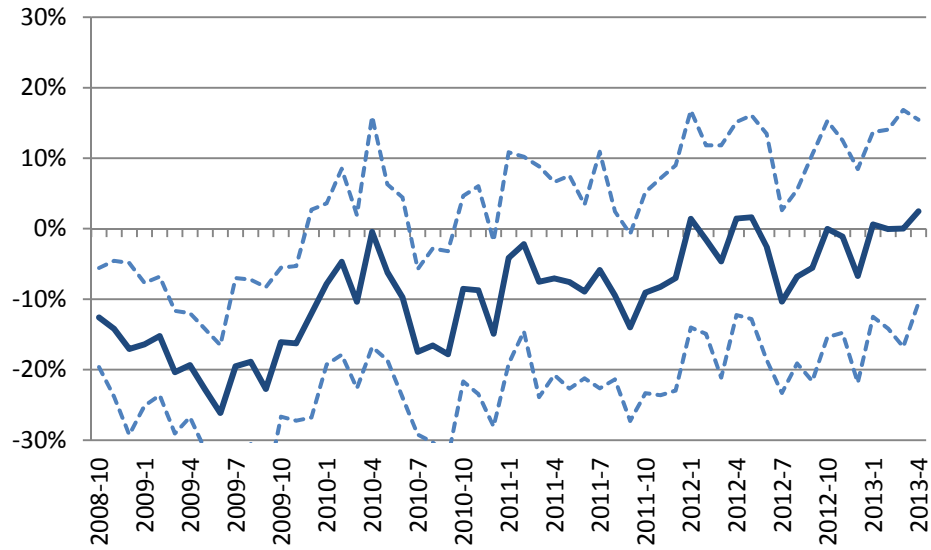

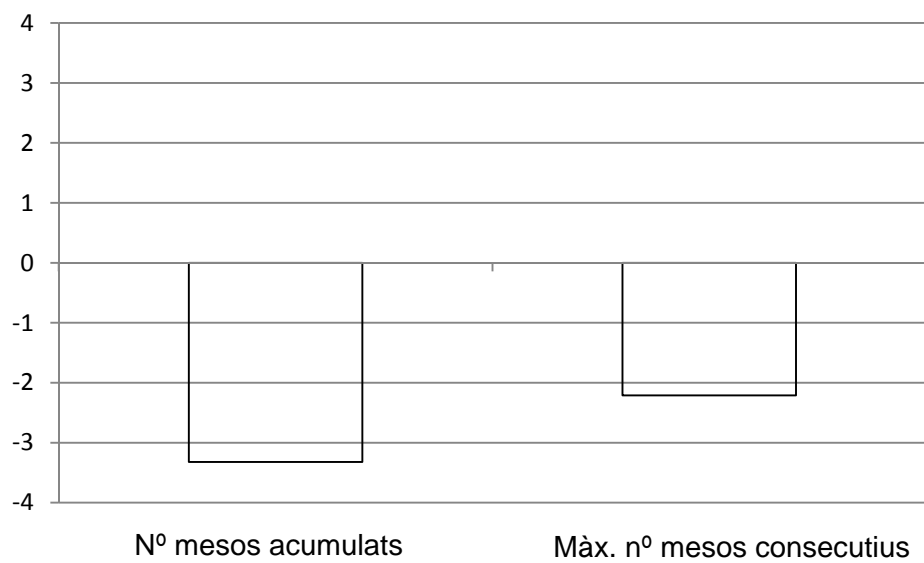
22 o més anys

Impactes laborals

Inserció laboral mensuals

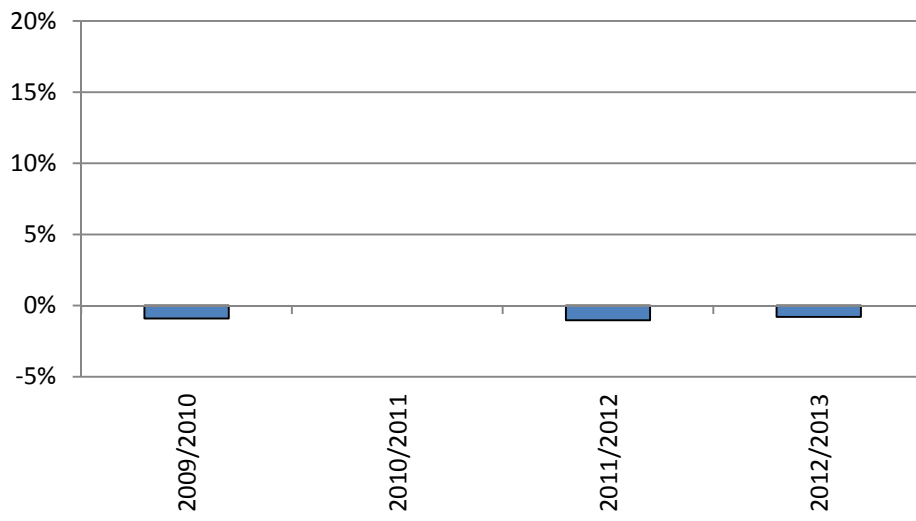
Inserció laboral acumulada post programa

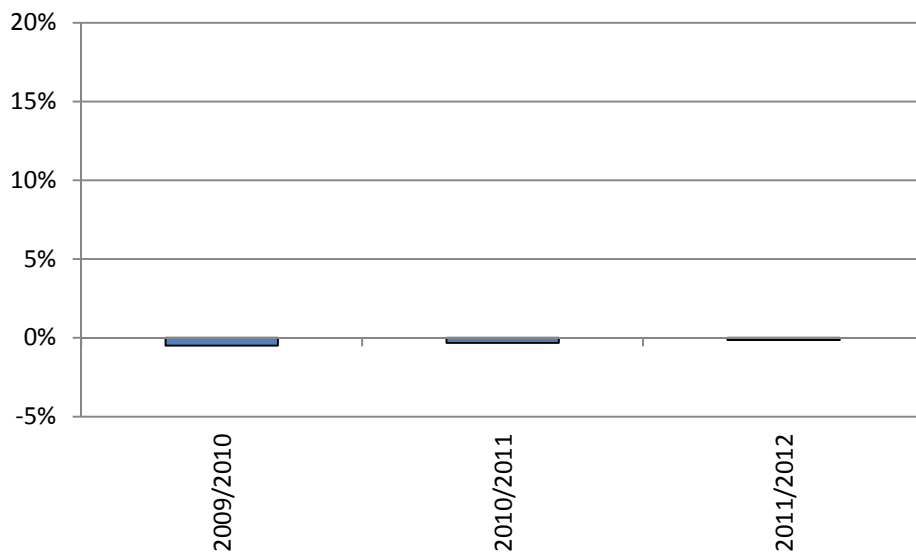

Impactes educatius

Matriculació ESO per any escolar

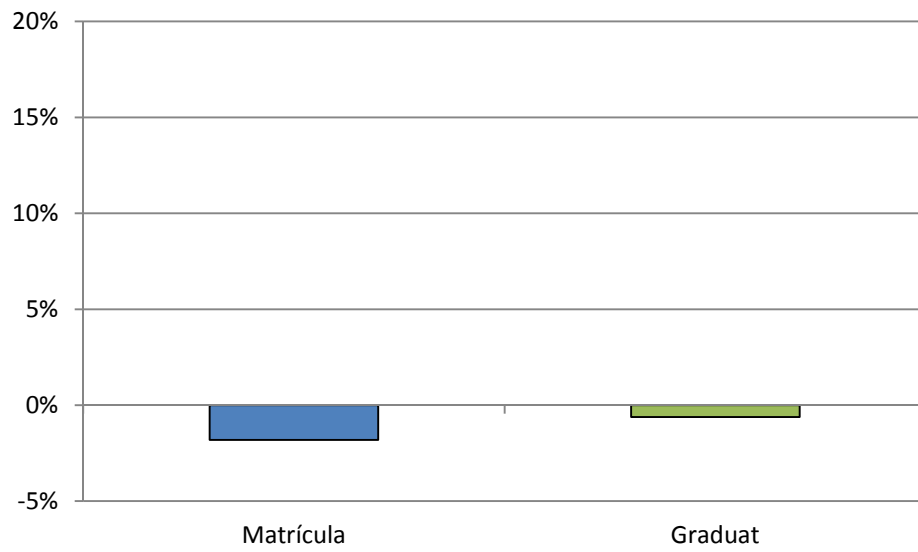

Graduació ESO per any escolar

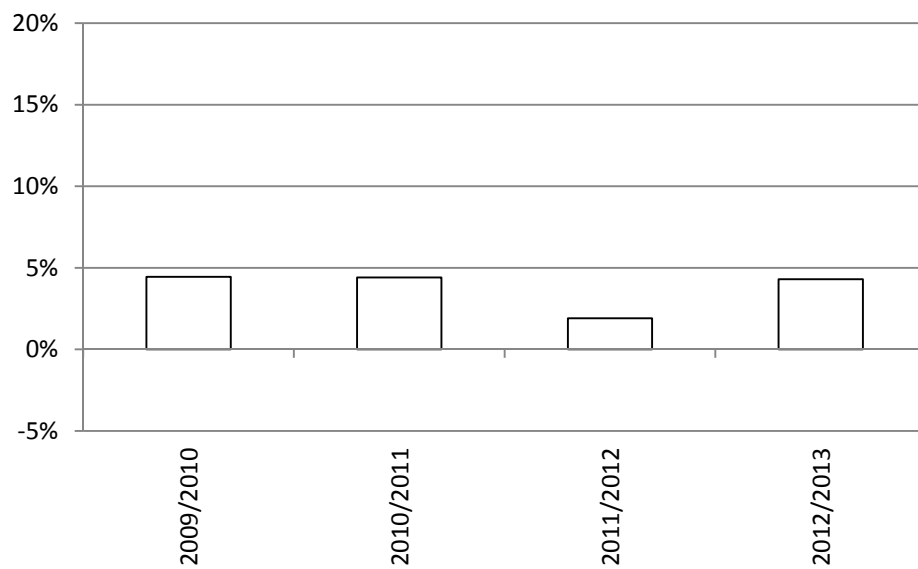

Matriculació i graduació acumulades ESO

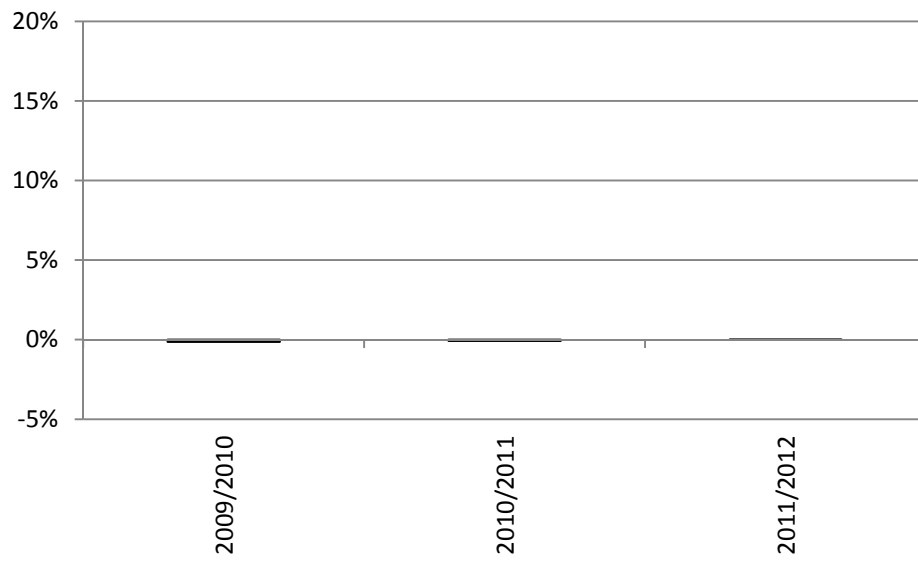

Matriculació CFPM per any escolar

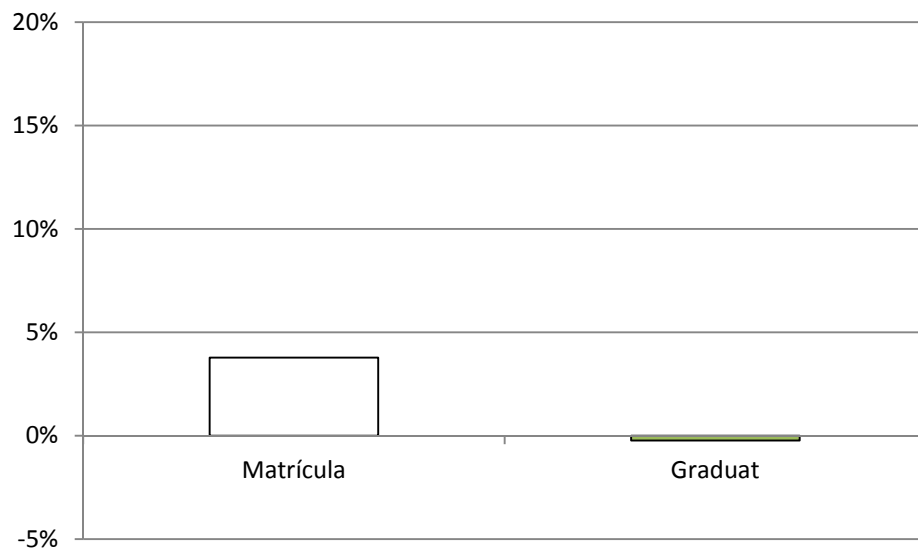

Graduació CFPM per any escolar

Matriculació i graduació acumulades CFGM

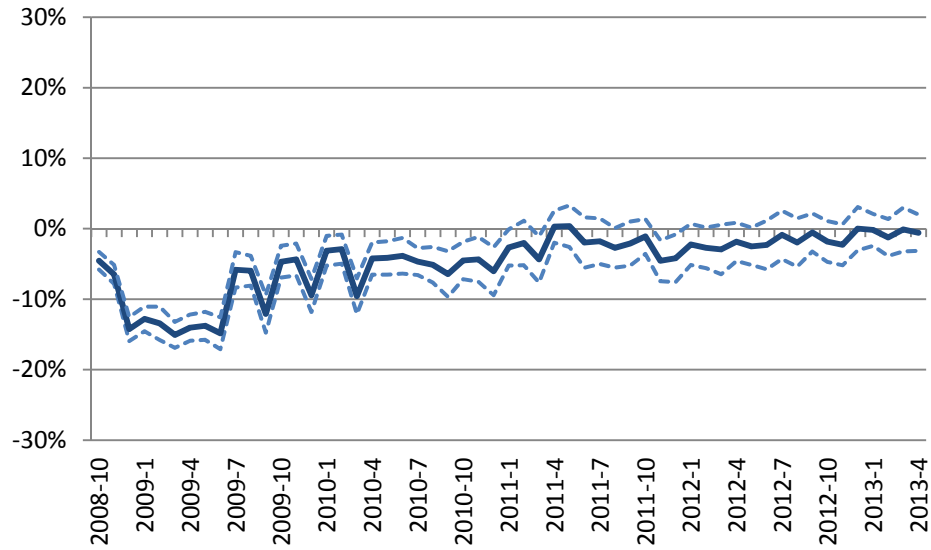

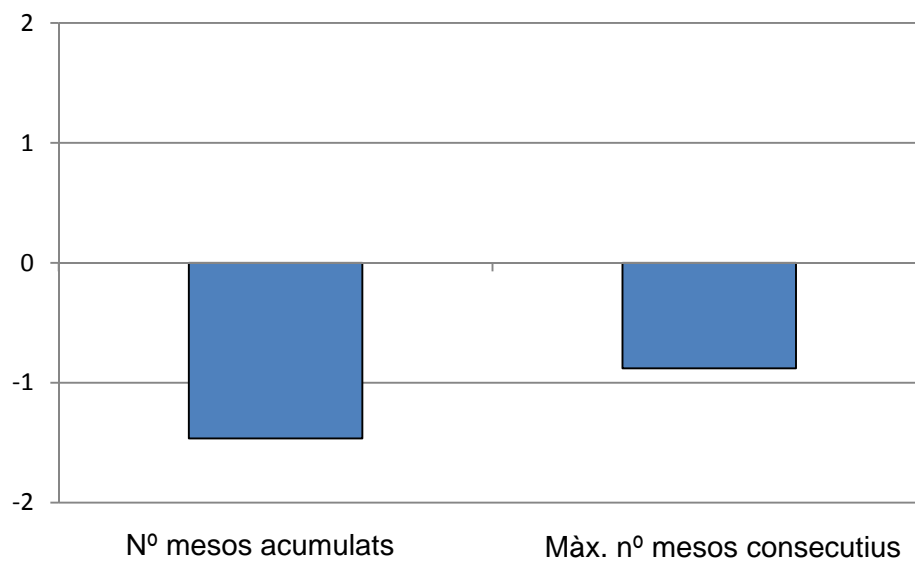
Homes

Impactes laborals

Inserció laboral mensuals

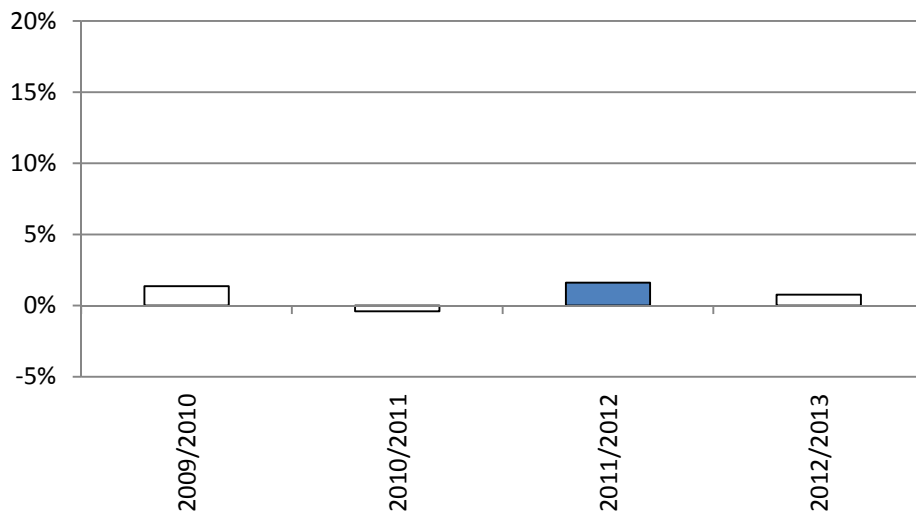
Inserció laboral acumulada post programa

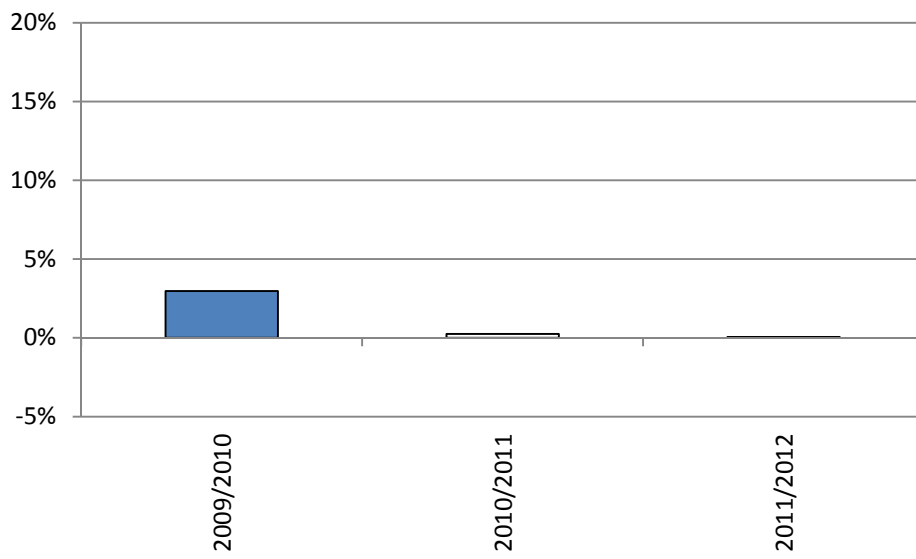

Impactes educatius

Matriculació ESO per any escolar

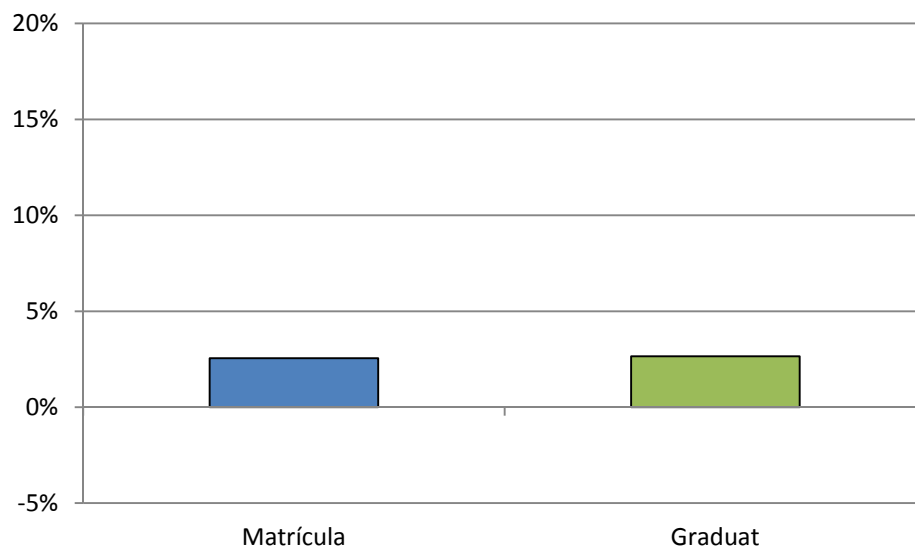

Graduació ESO per any escolar

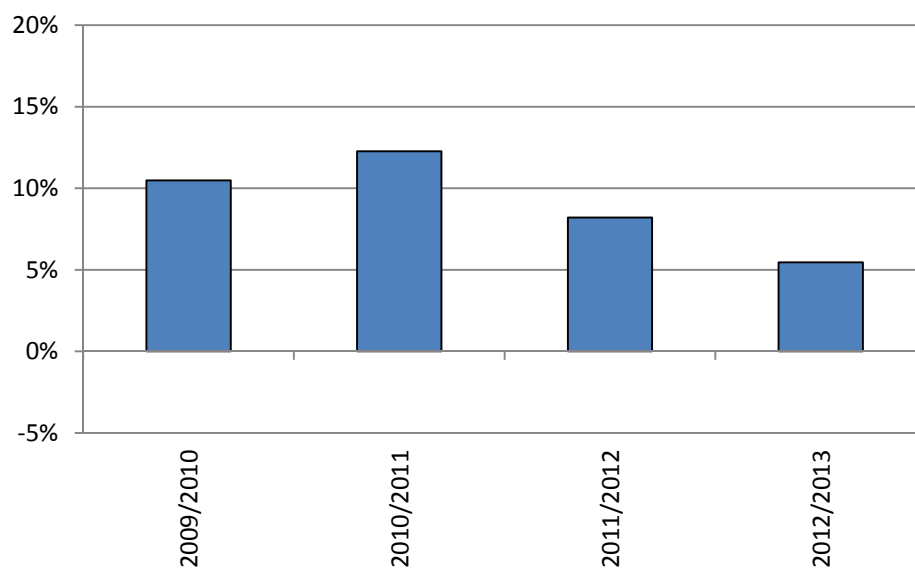

Matriculació i graduació acumulades ESO

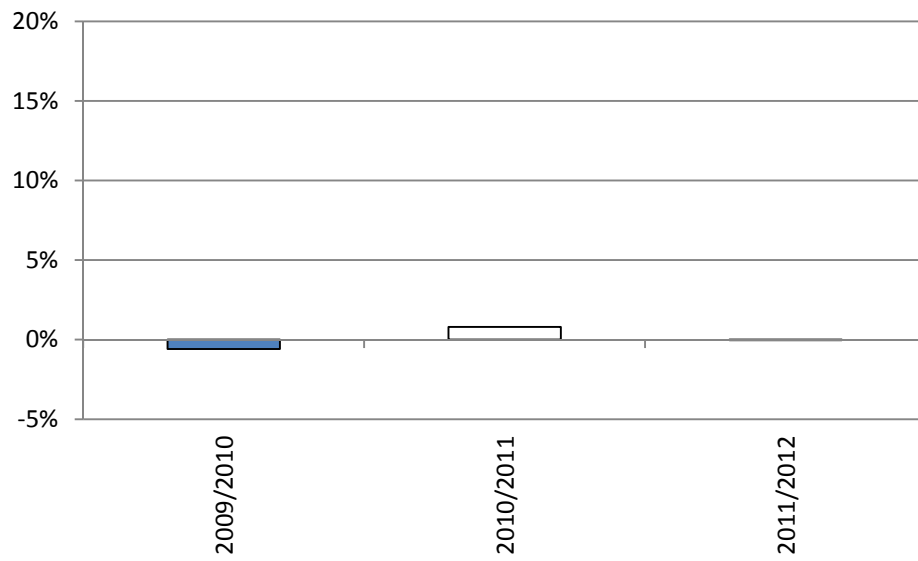

Matriculació CFPM per any escolar

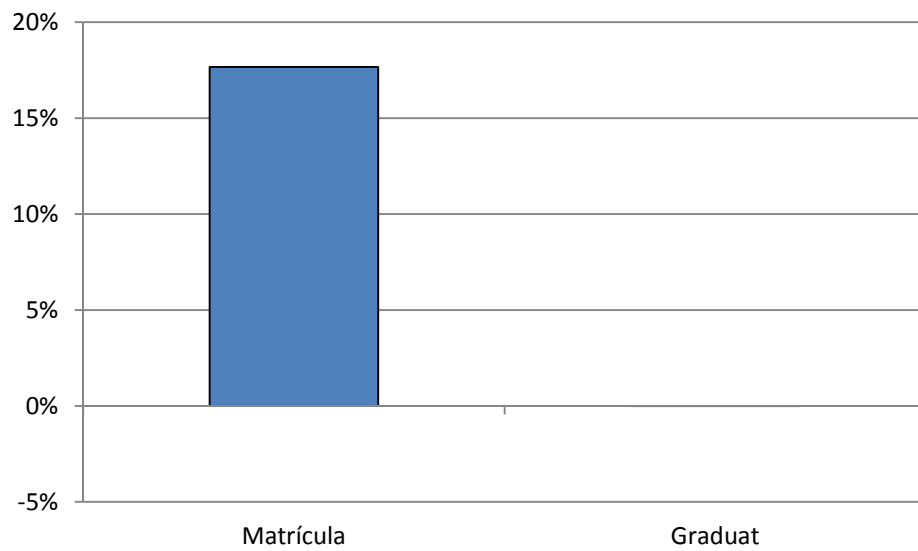

Graduació CFPM per any escolar

Matriculació i graduació acumulades CFGM

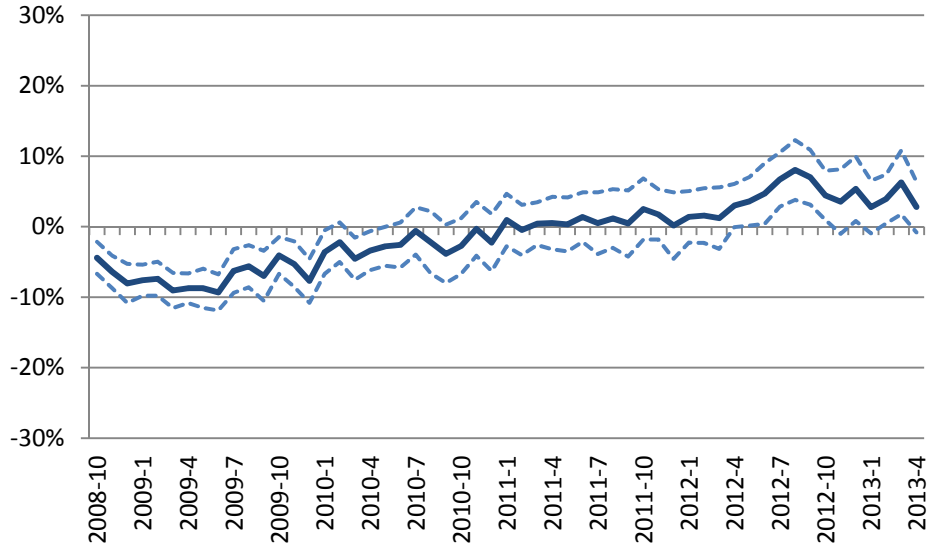

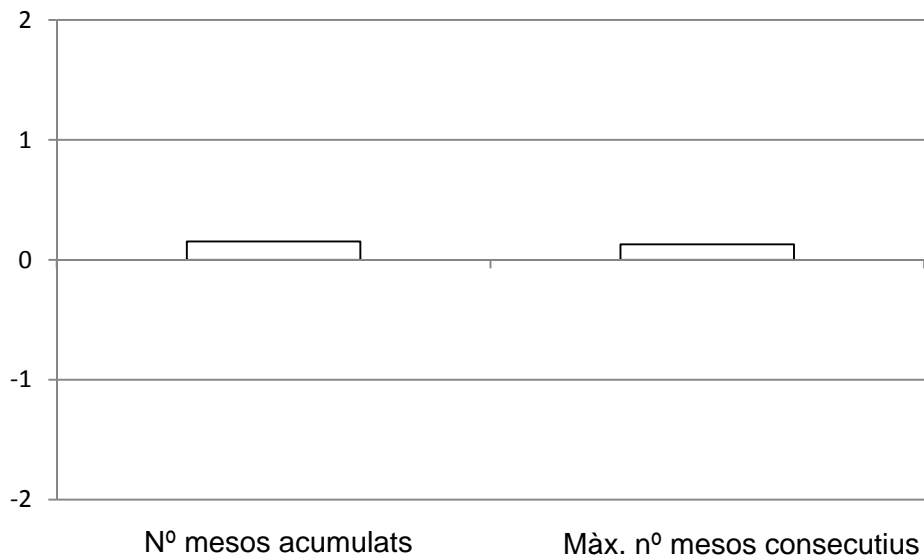
Dones

Impactes laborals

Inserció laboral mensuals

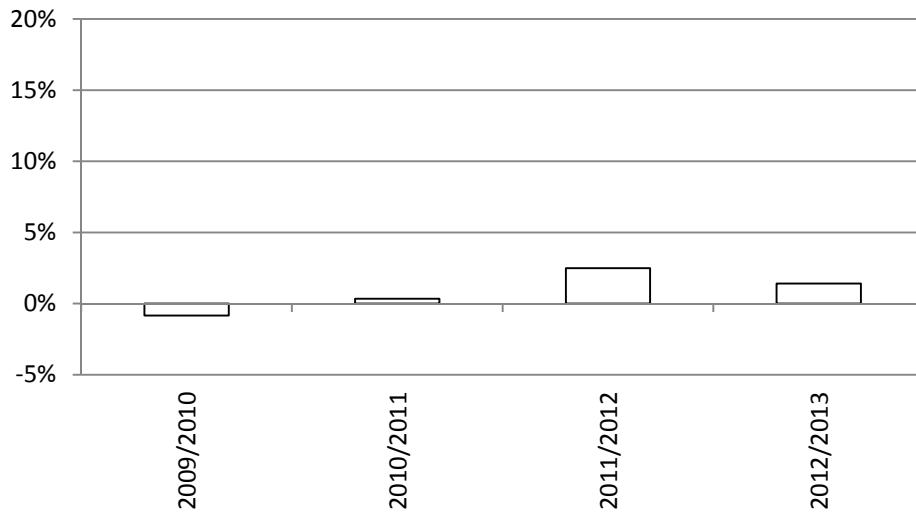
Inserció laboral acumulada post programa

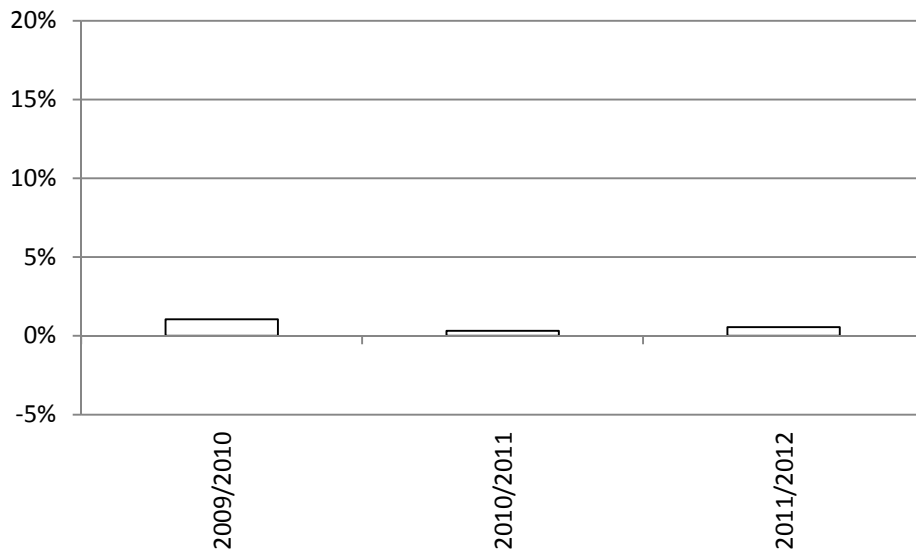

Impactes educatius

Matriculació ESO per any escolar

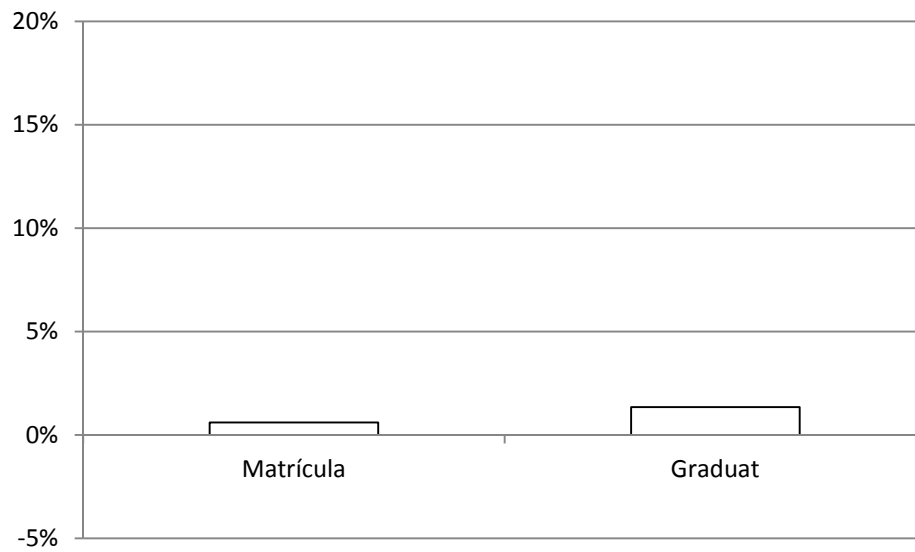

Graduació ESO per any escolar

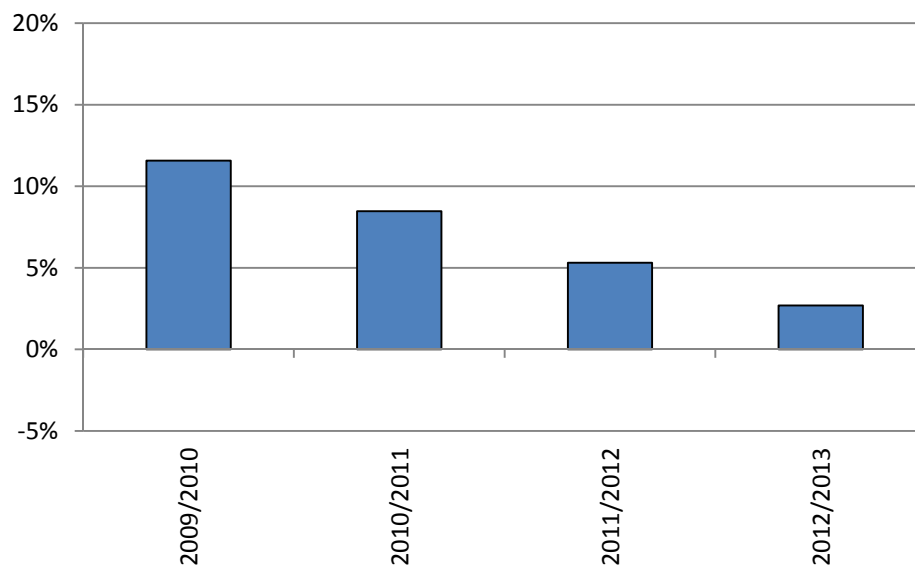

Matriculació i graduació acumulades ESO

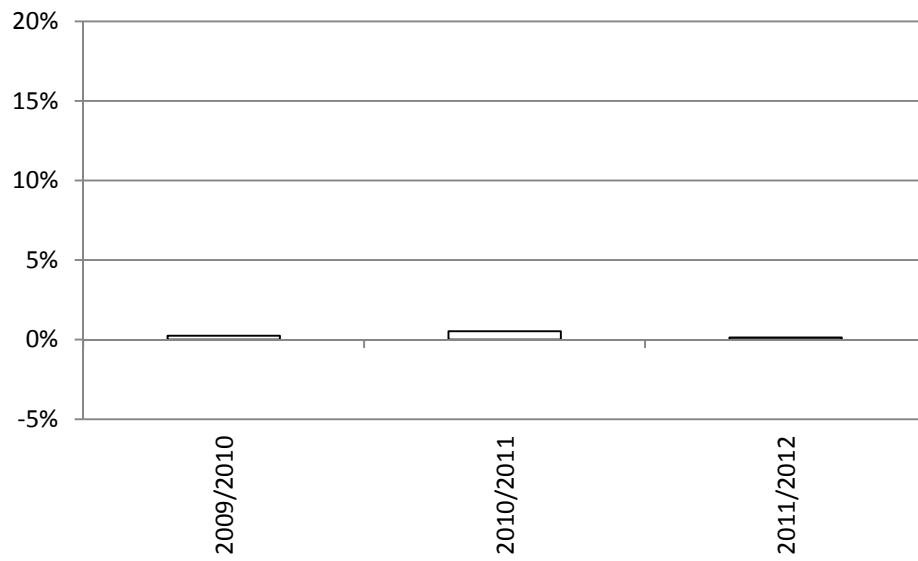

Matriculació CFPM per any escolar

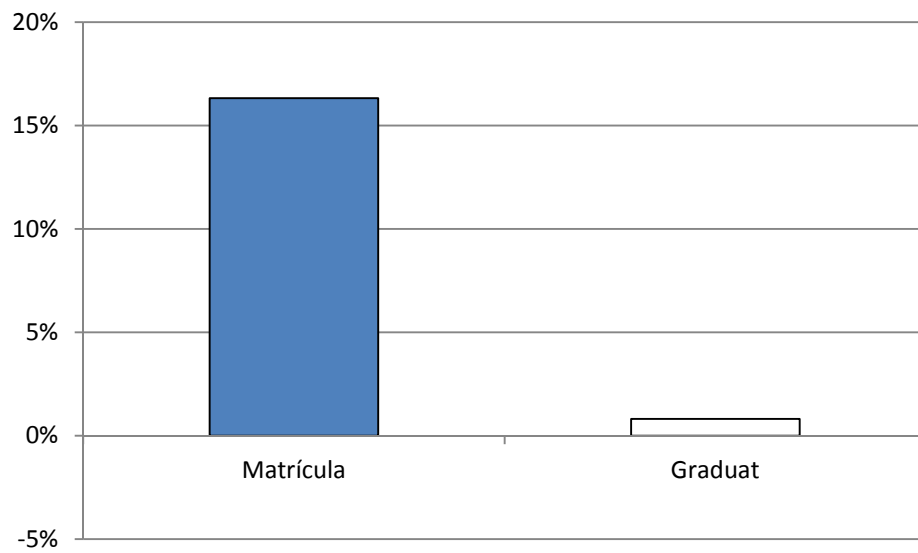

Graduació CFPM per any escolar

Matriculació i graduació acumulades ESO

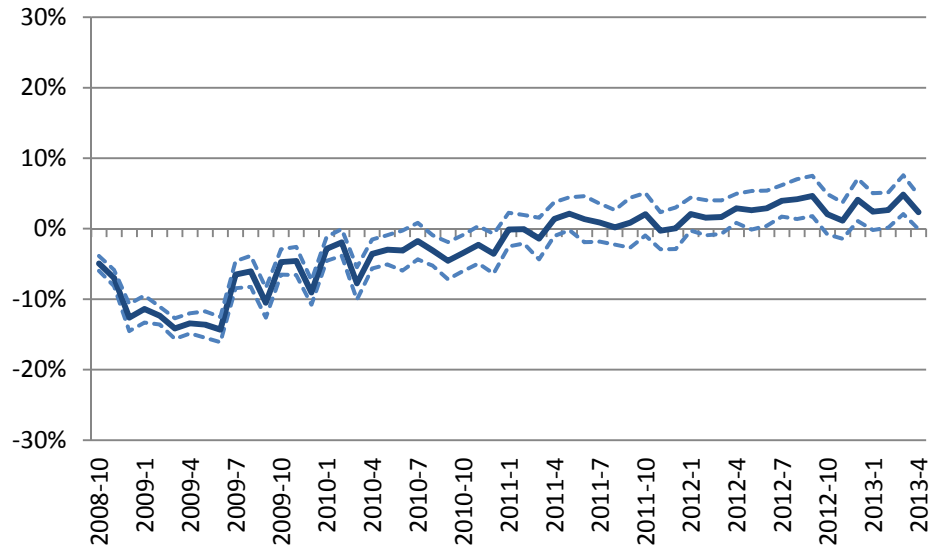

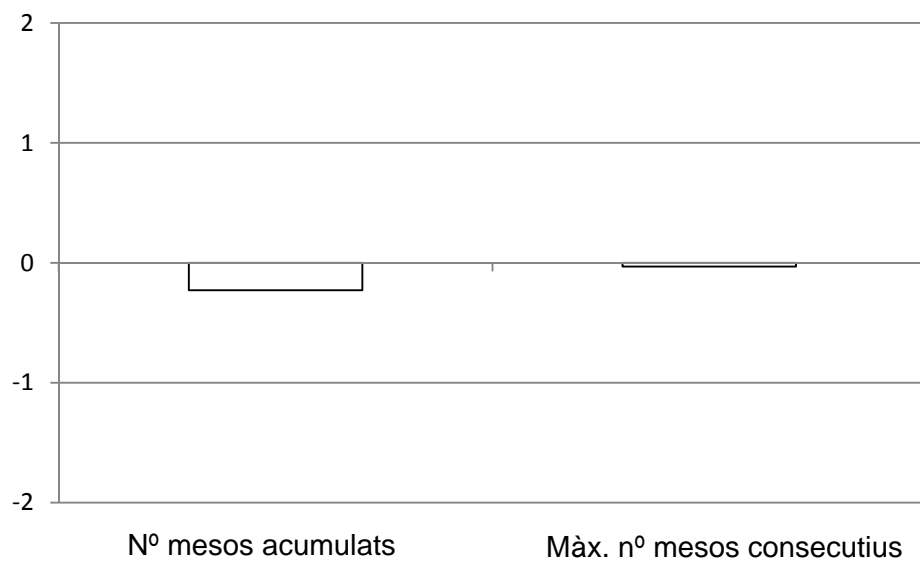
Average treatment Effect on the treated

Impactes laborals

Inserció laboral mensuals

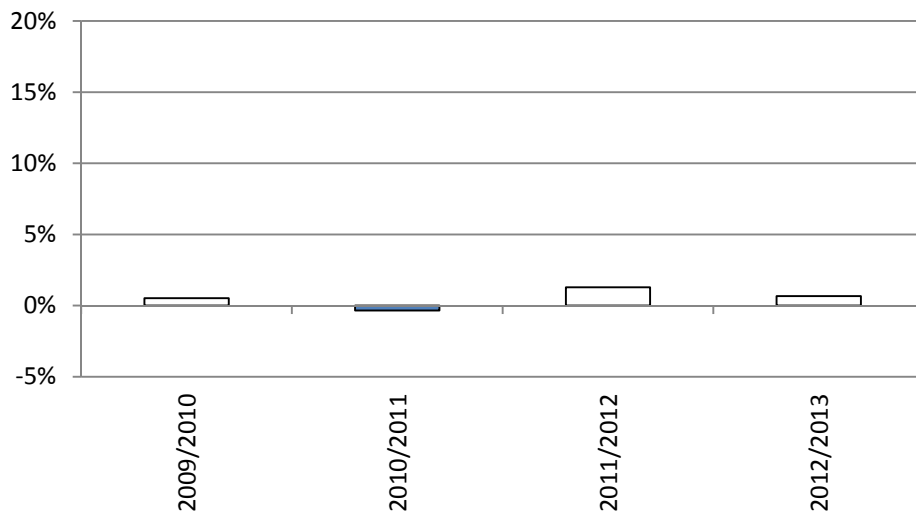
Inserció laboral acumulada post programa

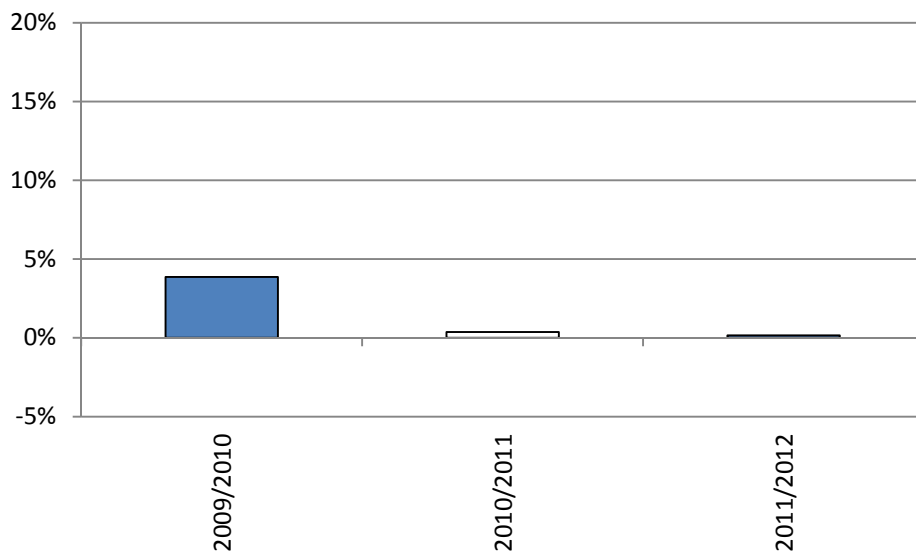

Impactes educatius

Matriculació ESO per any escolar

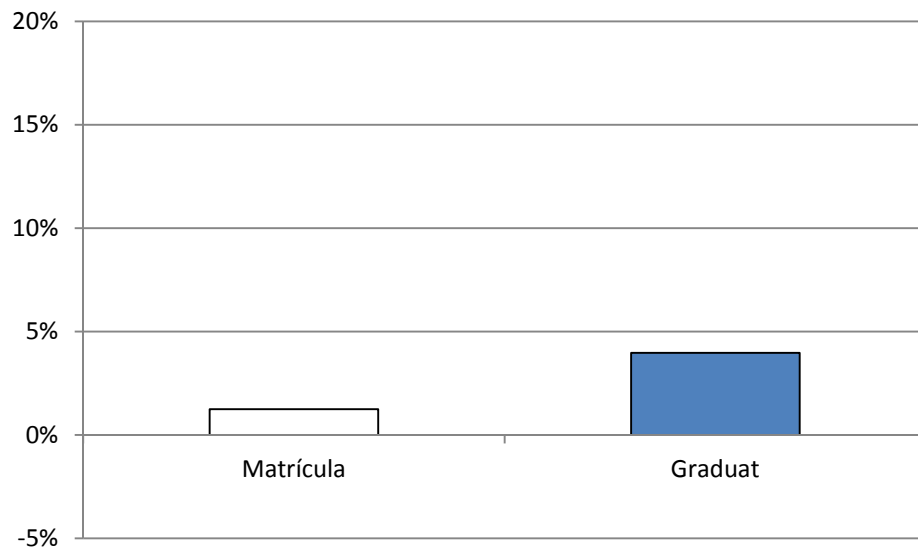

Graduació ESO per any escolar

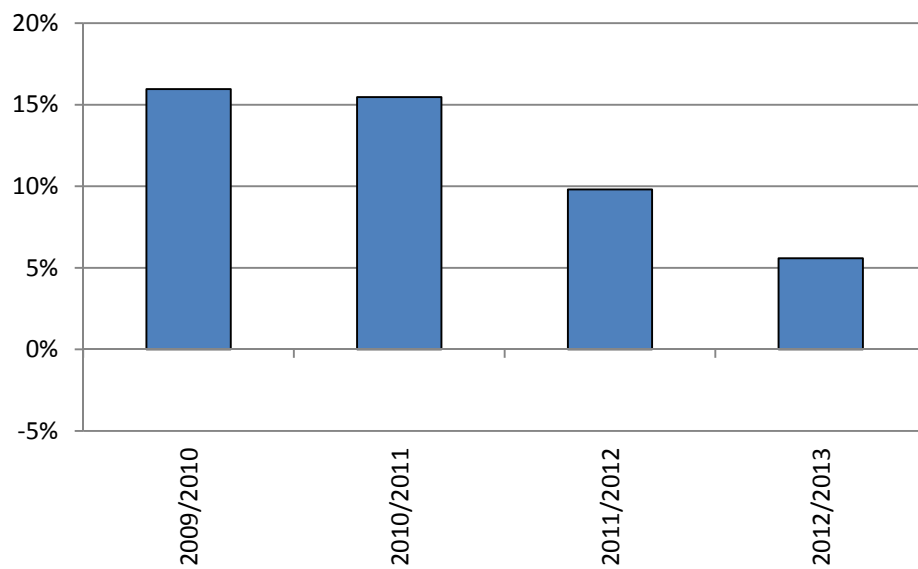

Matriculació i graduació acumulades ESO

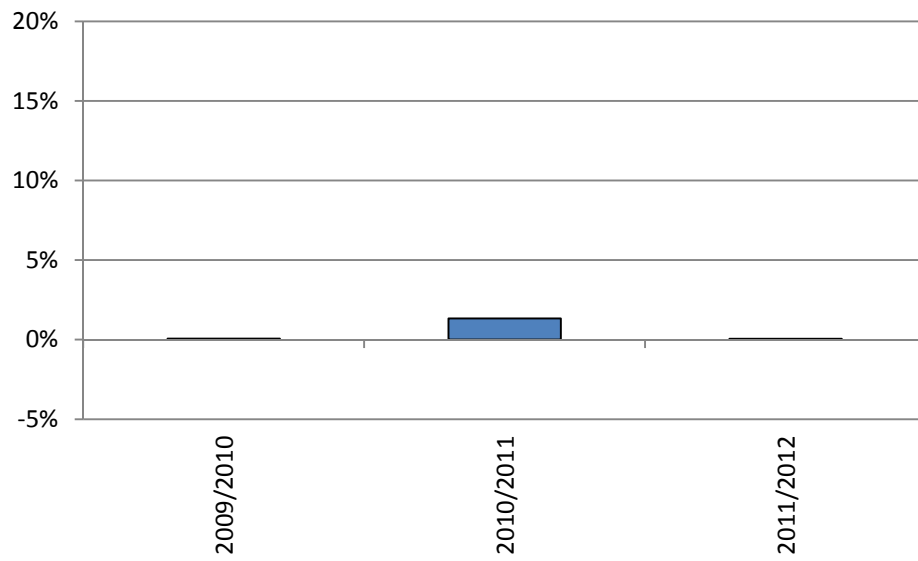

Matriculació CFPM per any escolar

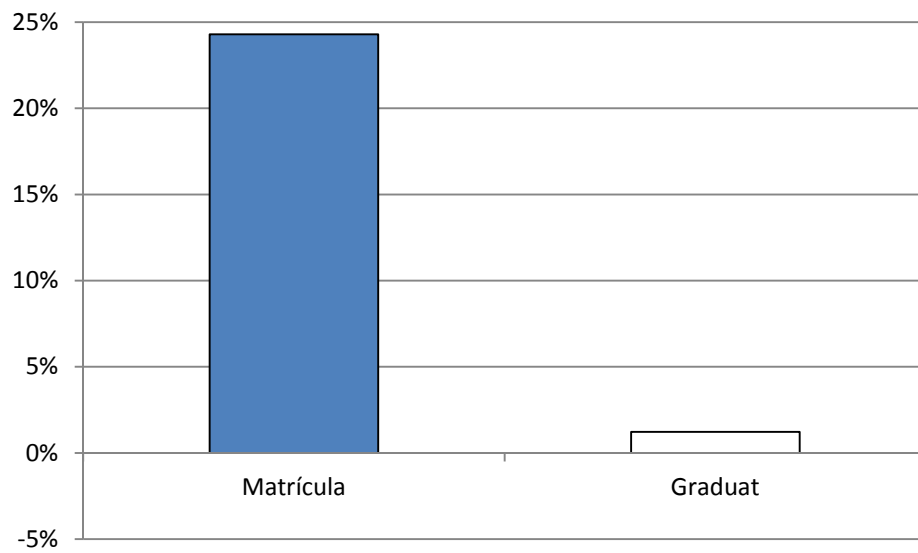

Graduació CFPM per any escolar

Matriculació i graduació acumulades CFGM

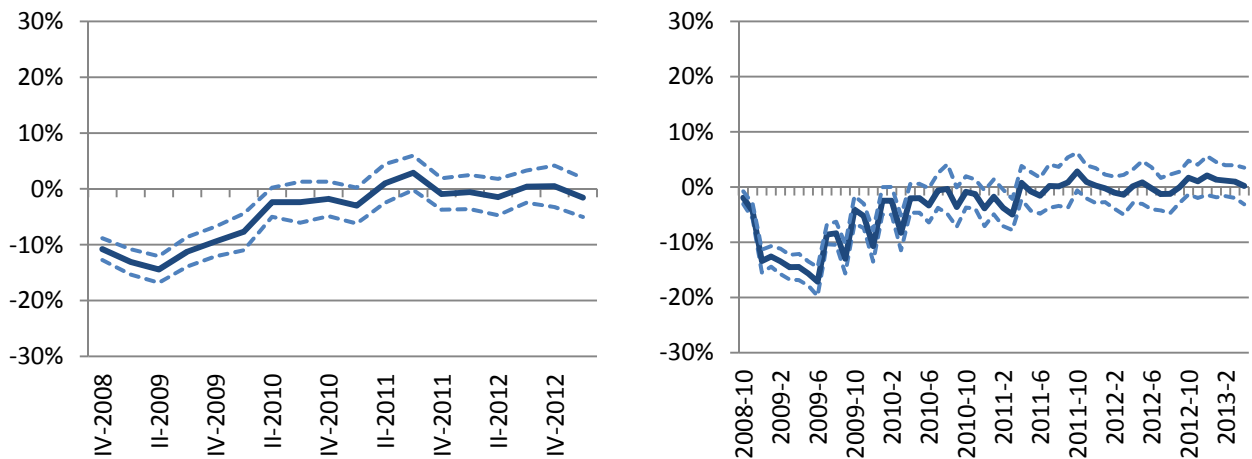

PQPI-FIAP 2008/2009

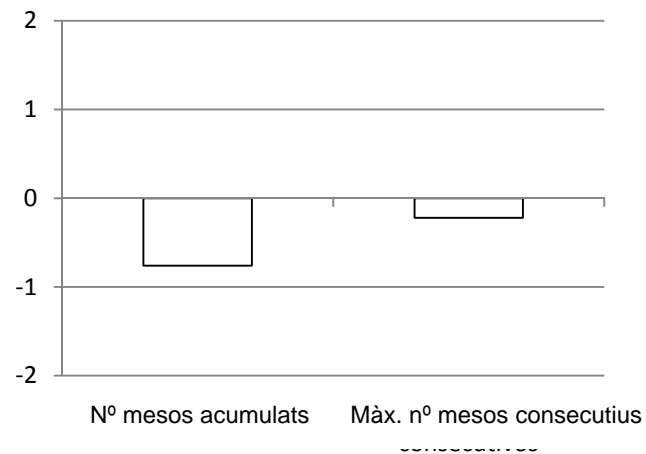
Tots els participants

Impactes laborals

Gràfic 0.1 – Trimestral (Seg Social) i mensual (Contrat)

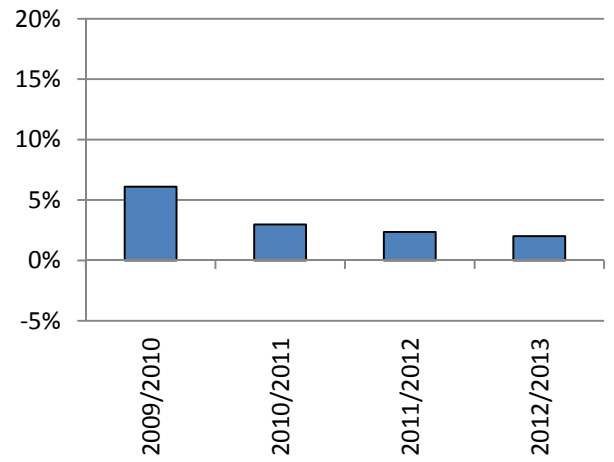
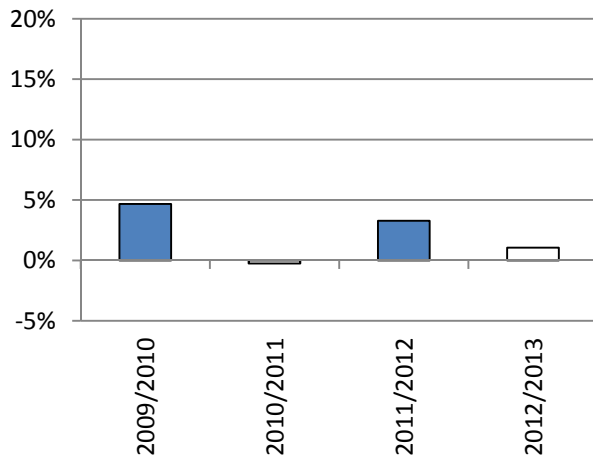
Gràfic 0.2 – N° de mesos treballats acumulats i màxim nombre de mesos treballats un cop acabat el programa

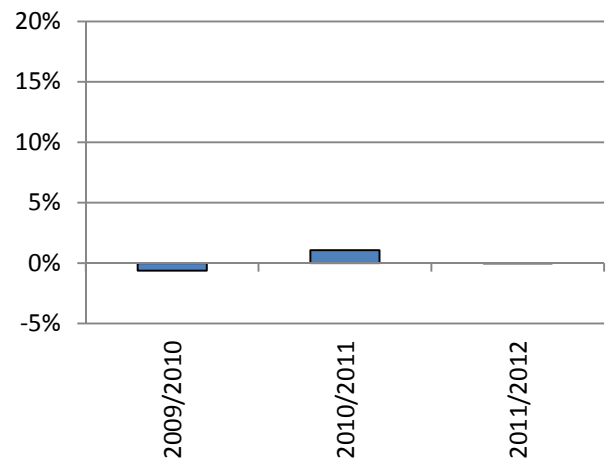
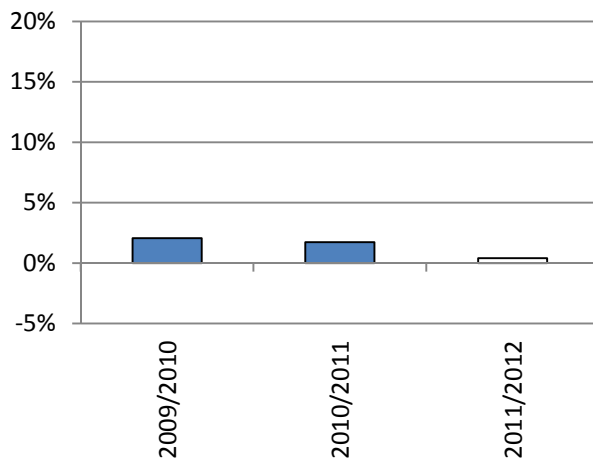

Impactes educatius

Gràfic 0.3- Matriculacions a l'ESO (esquerra) i als Cicles Formatius de Grau Mitjà (dreta)

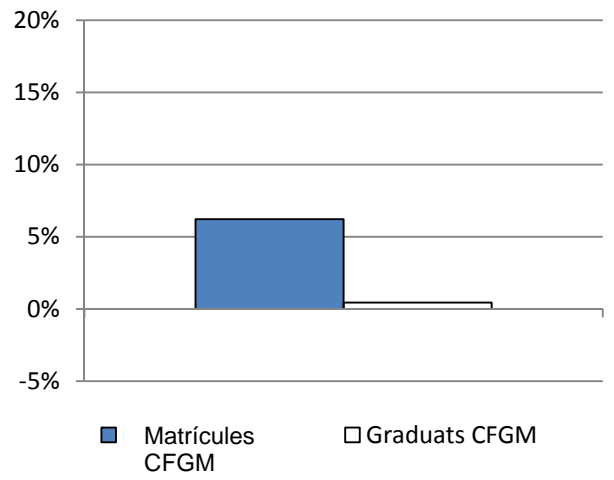
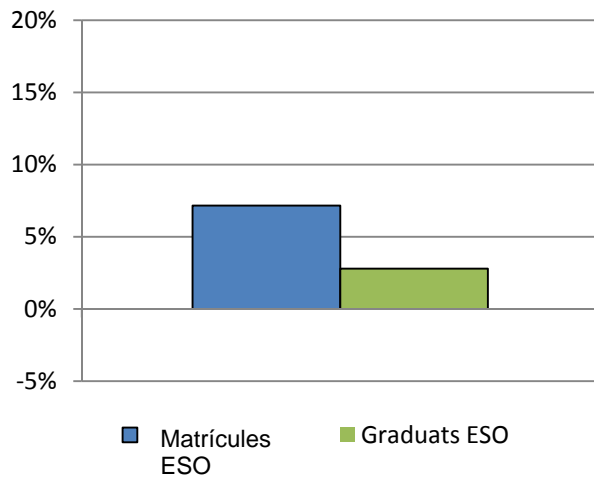

Gràfic 0.4 – Graduacions de l'ESO (esquerra) i dels Cicles Formatius de Grau Mitjà (dreta)

Gràfic 0.5 – Matriculats i Graduats de l'ESO (esquerra) i d'un CFGM (dreta) en algun moment des del la fi del PQPI – FIAP 2008/2009

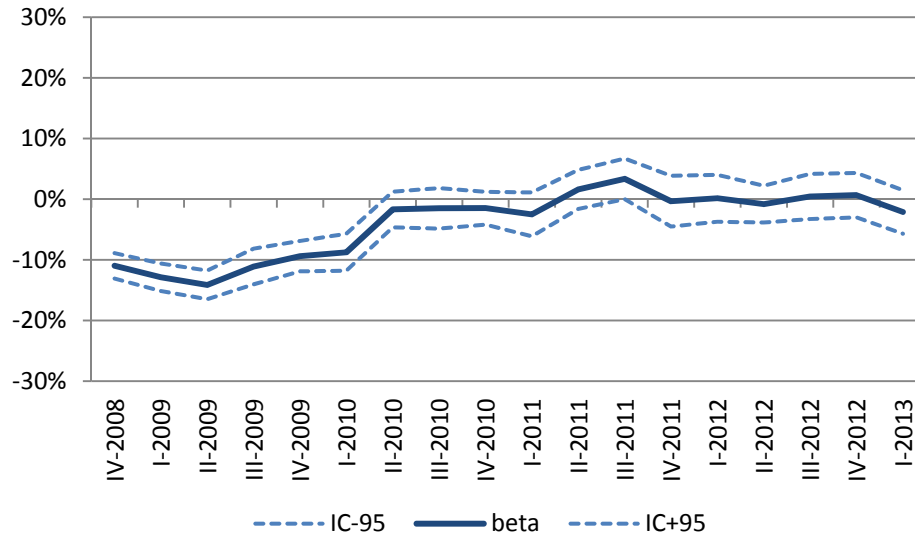

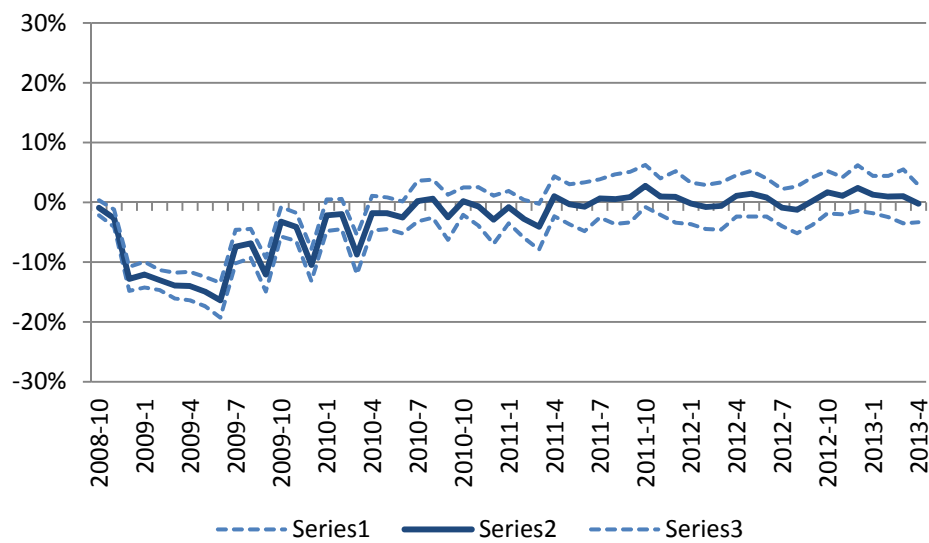
Participants de 16 a 18 anys

Impactes laborals

Inserció laboral trimestral (Seg Social)

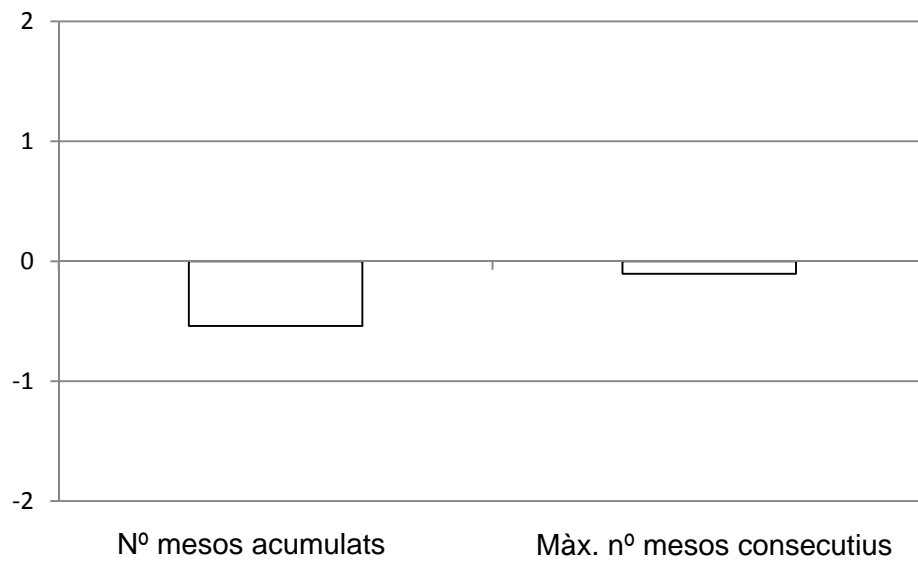

Inserció laboral mensual (Contrata)

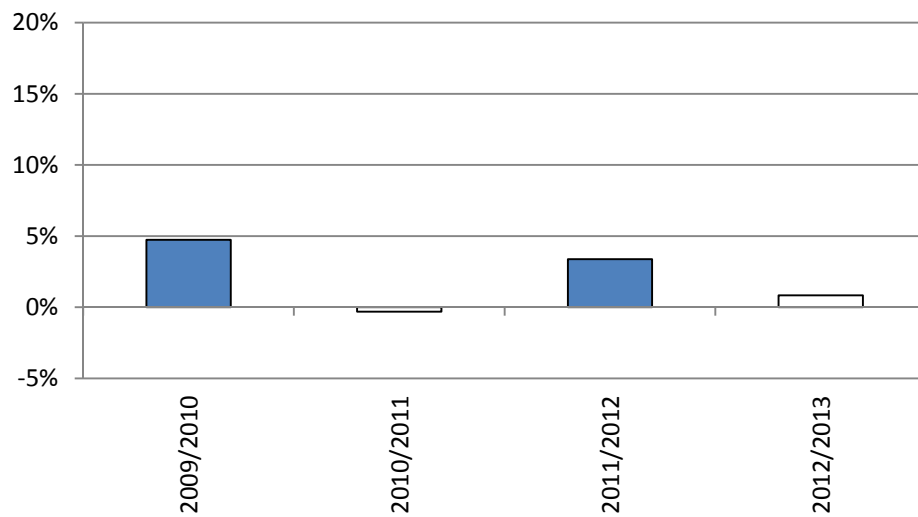

Inserció laboral acumulada

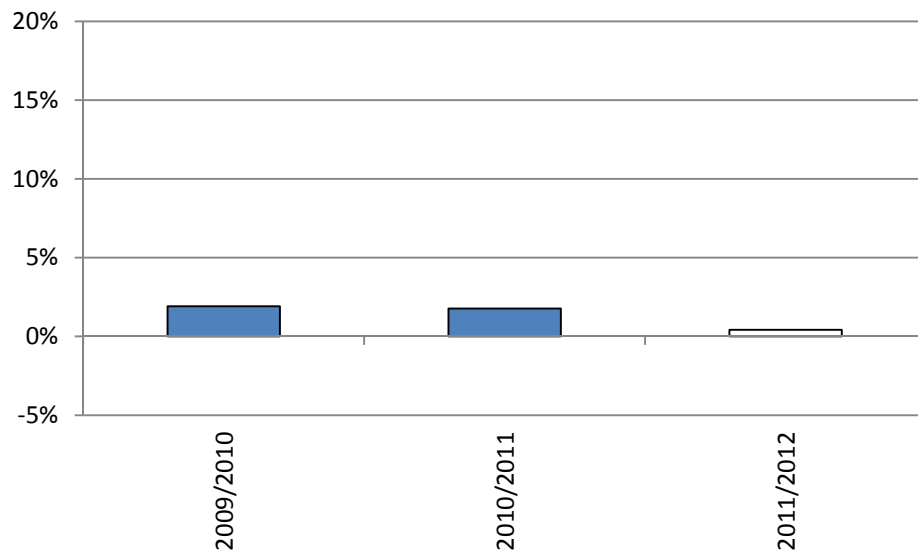
Impactes educatius

Matriculacions ESO

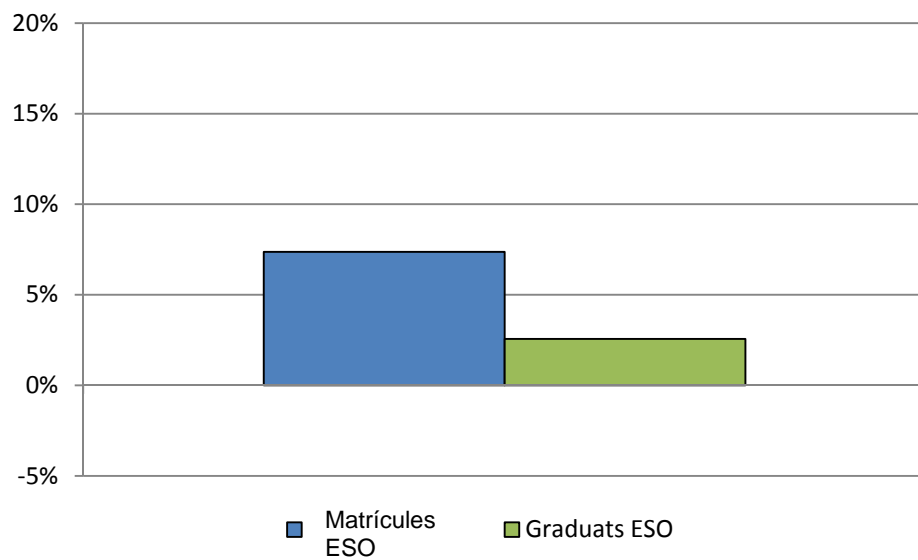

Graduacions ESO

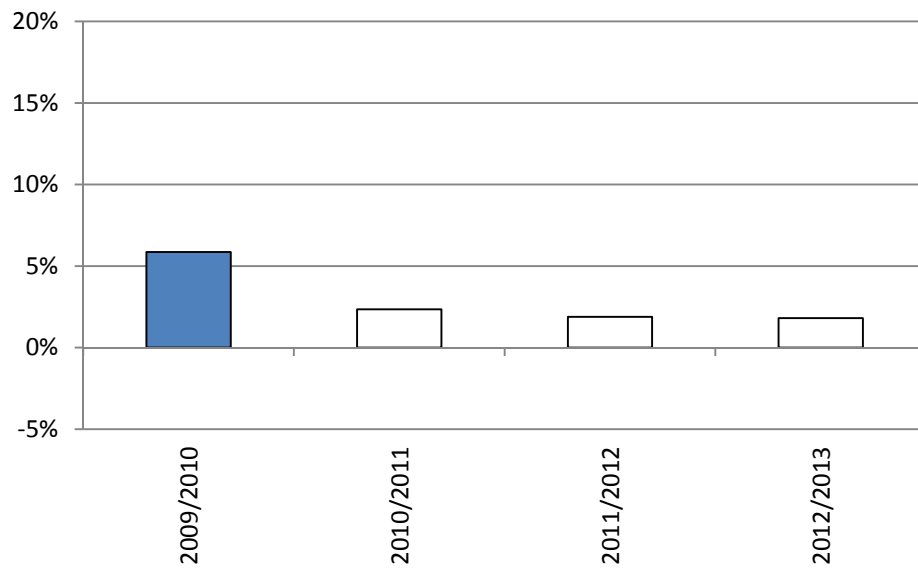

Matriculacions i graduacions ESO

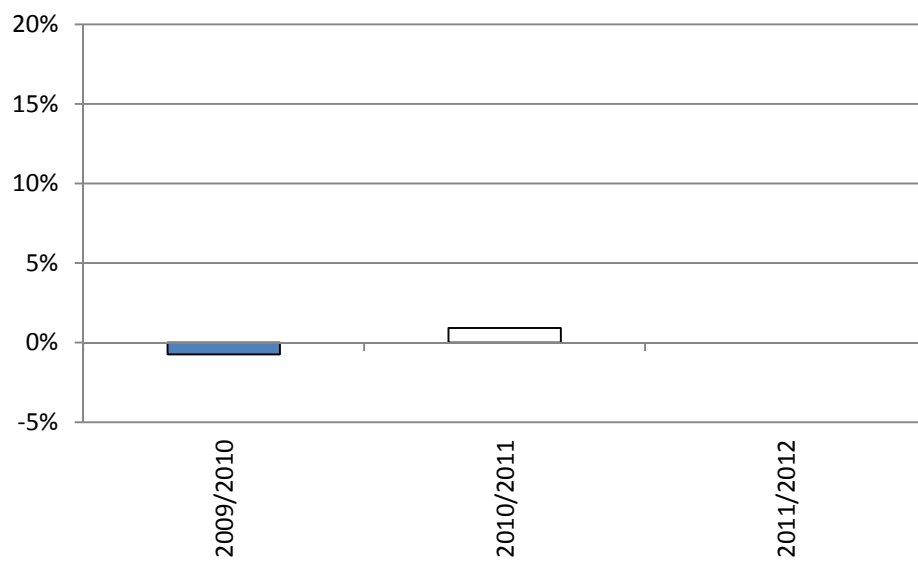

Matriculacions CFGM

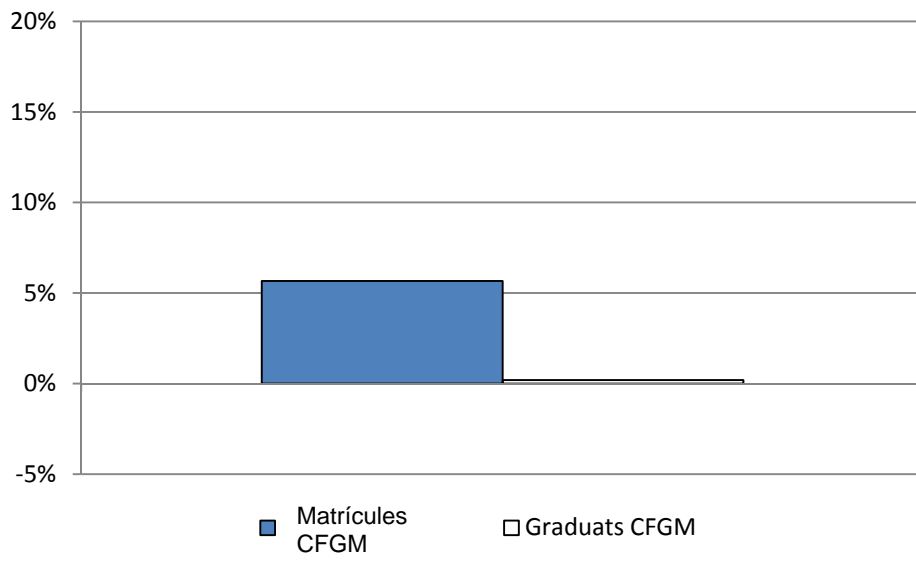

Graduacions CFGM

Matriculacions i graduacions CFGM

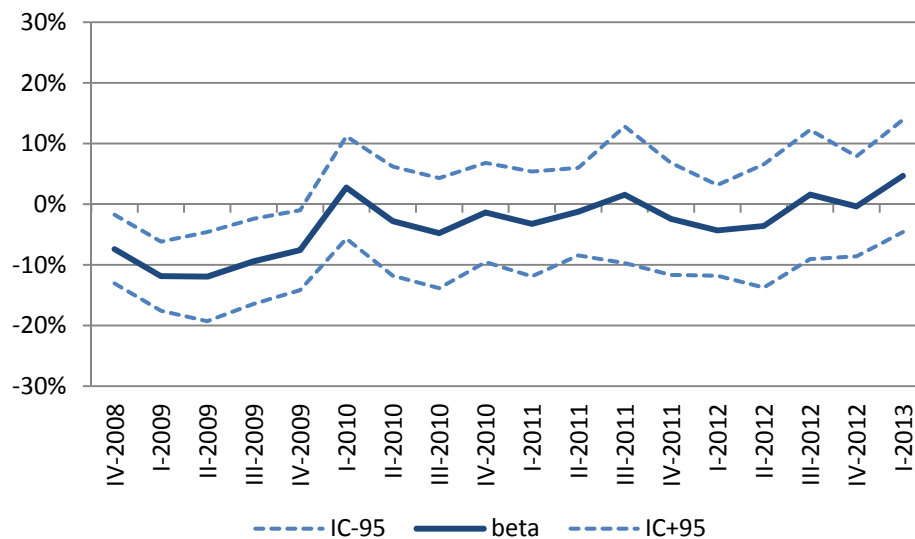

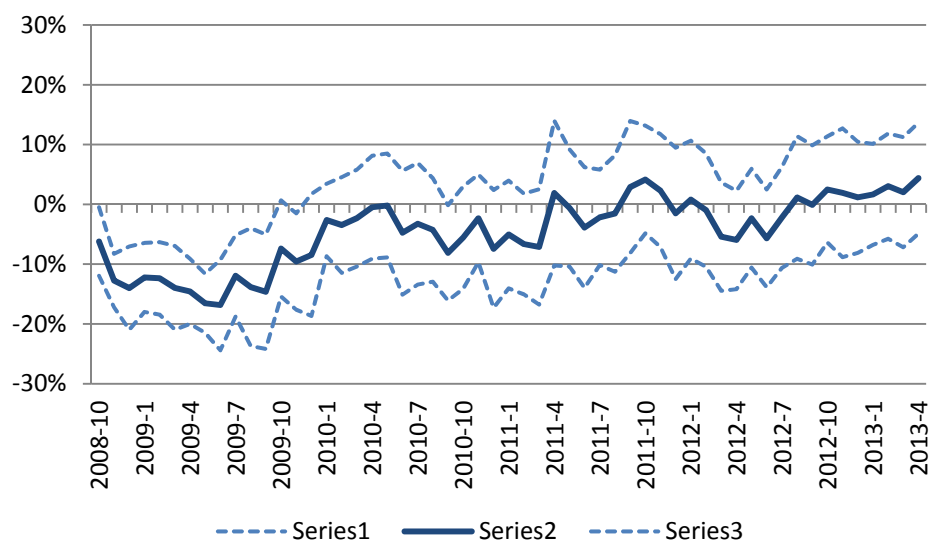
Participants de 19 a 21 anys

Impactes laborals

Inserció laboral trimestral (Seg Social)

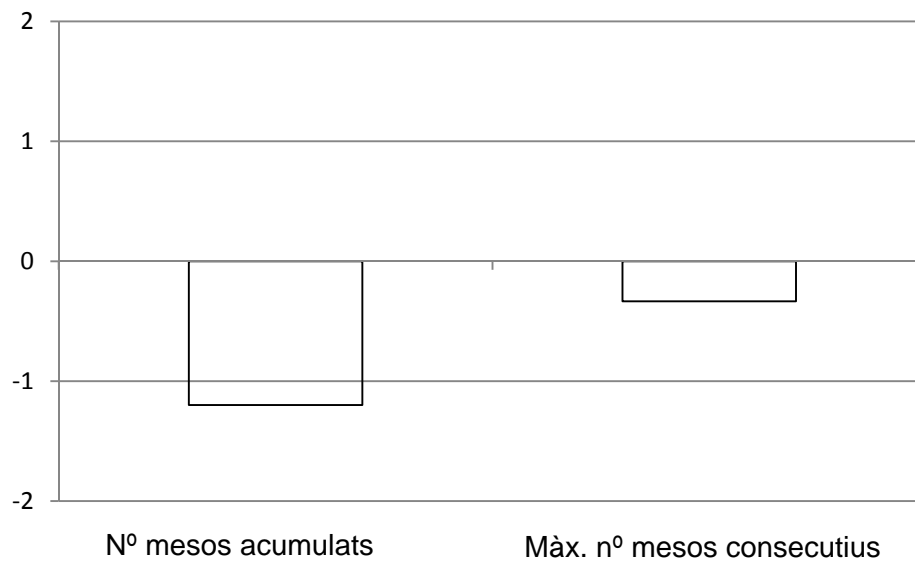

Inserció laboral mensual (Contrata)

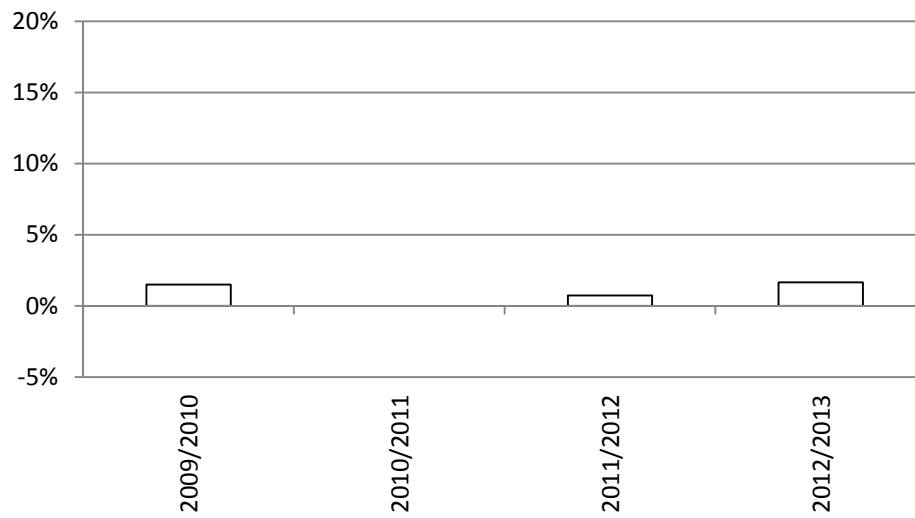

Inserció laboral acumulada

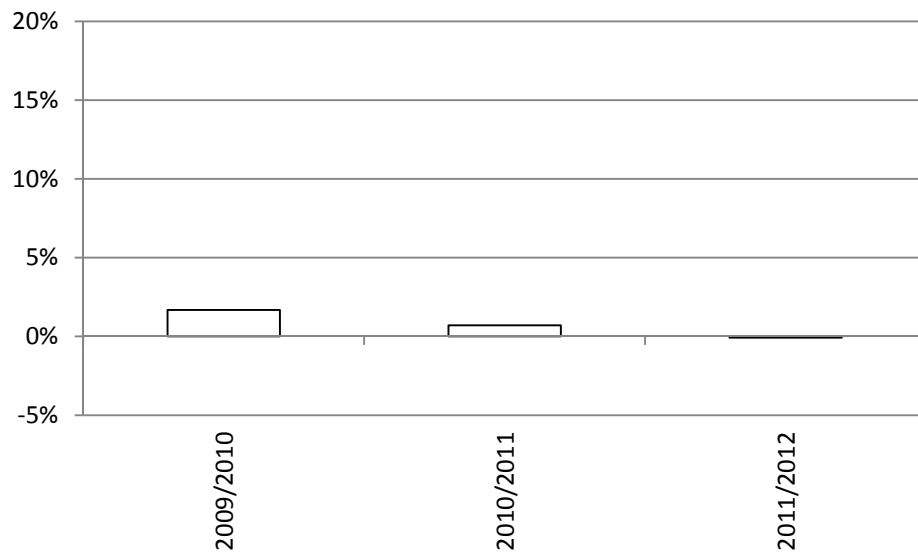
Impactes educatius

Matriculacions ESO

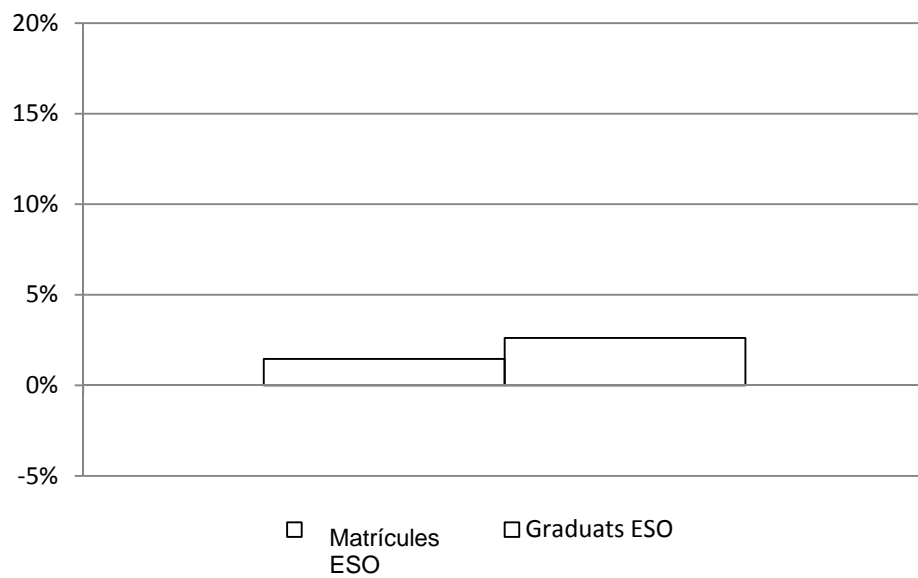

Graduacions ESO

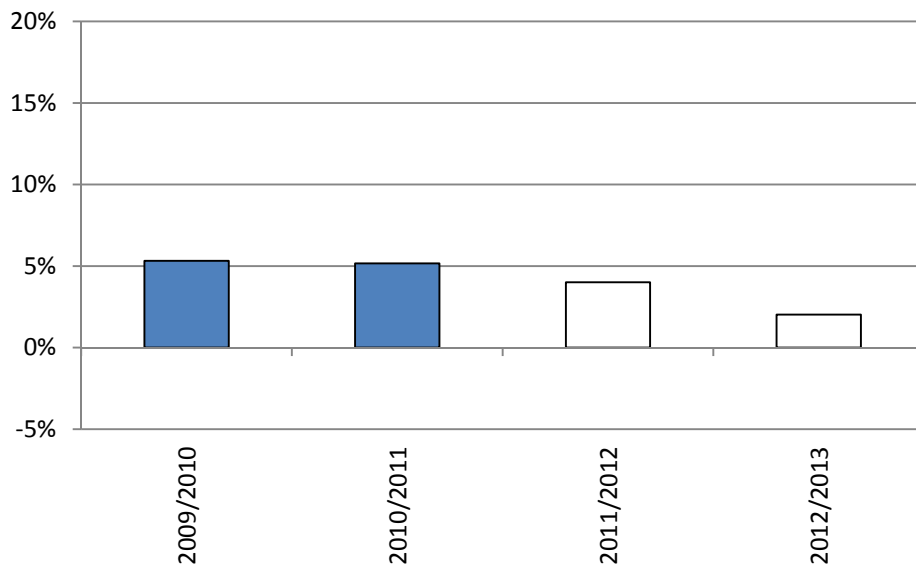

Matriculacions i graduacions ESO

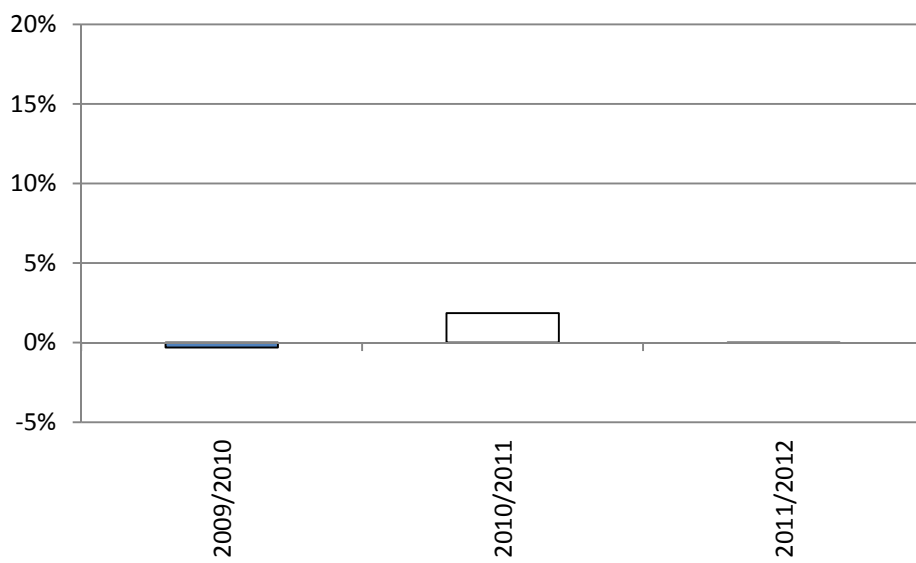

Matriculacions CFGM

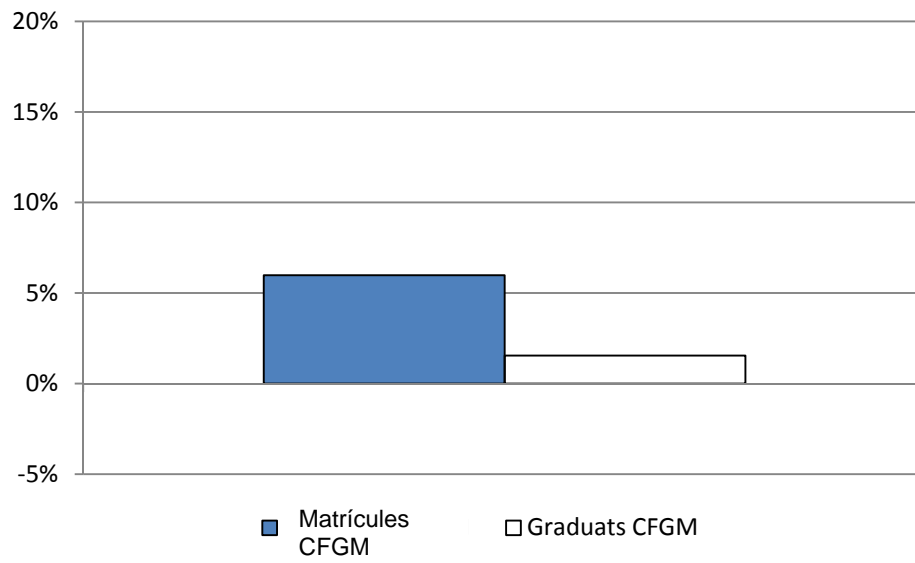

Graduacions CFGM

Matriculacions i graduacions CFGM

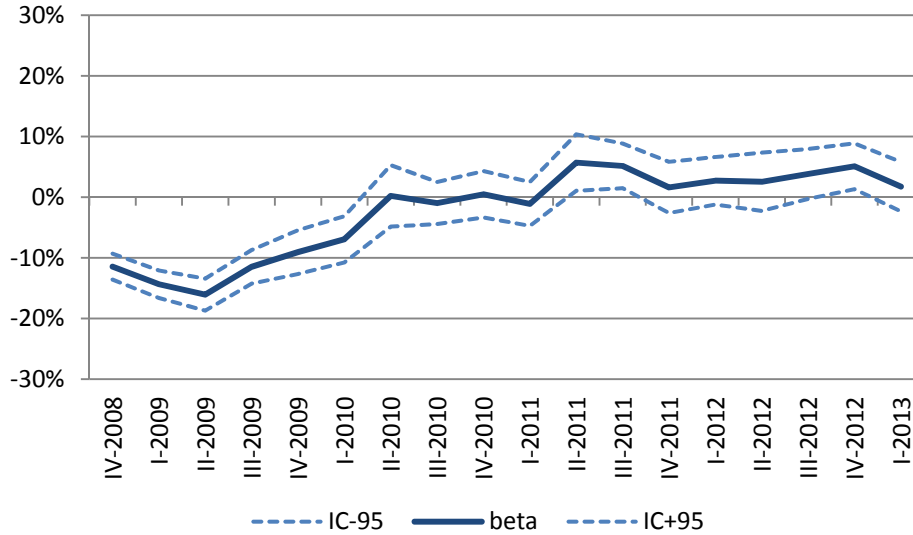

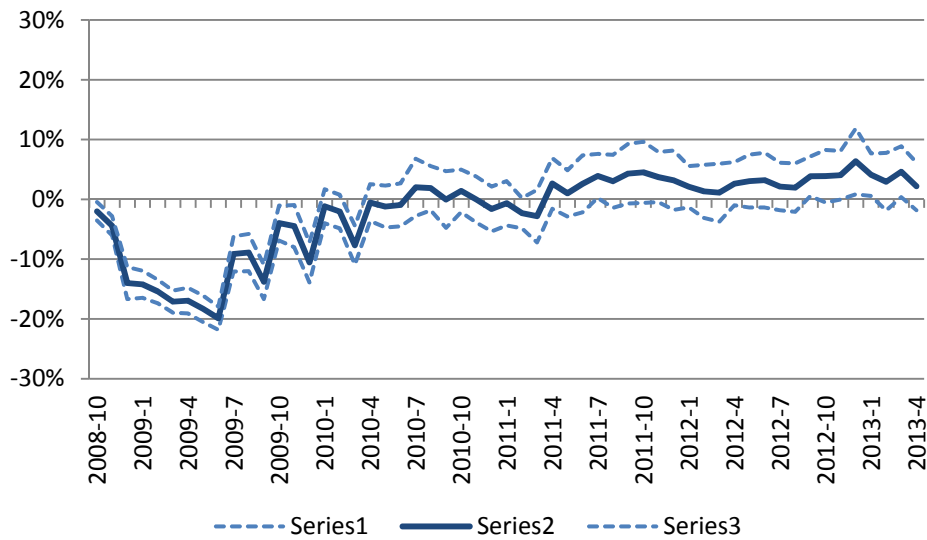
Efecte en els que van acabar el programa

Impactes laborals

Inserció laboral trimestral (Seg Social)

Inserció laboral mensual (Contrata)

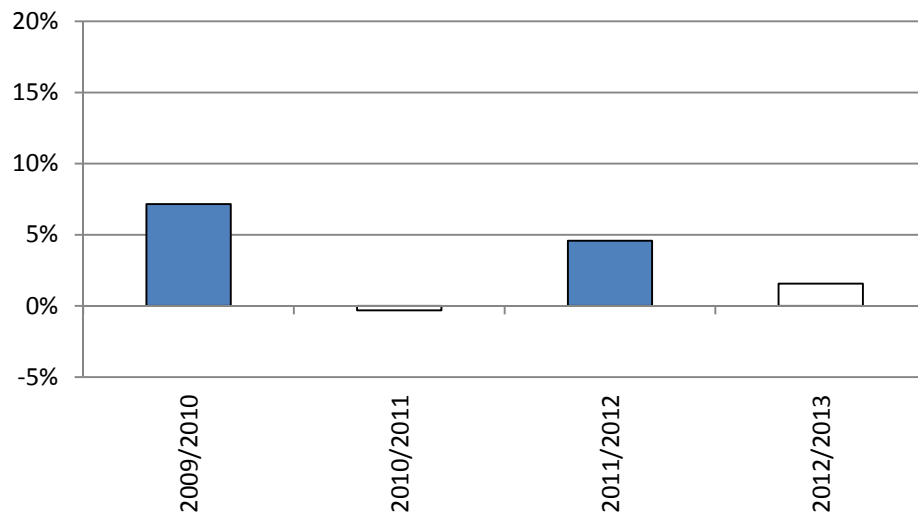

Inserció laboral acumulada

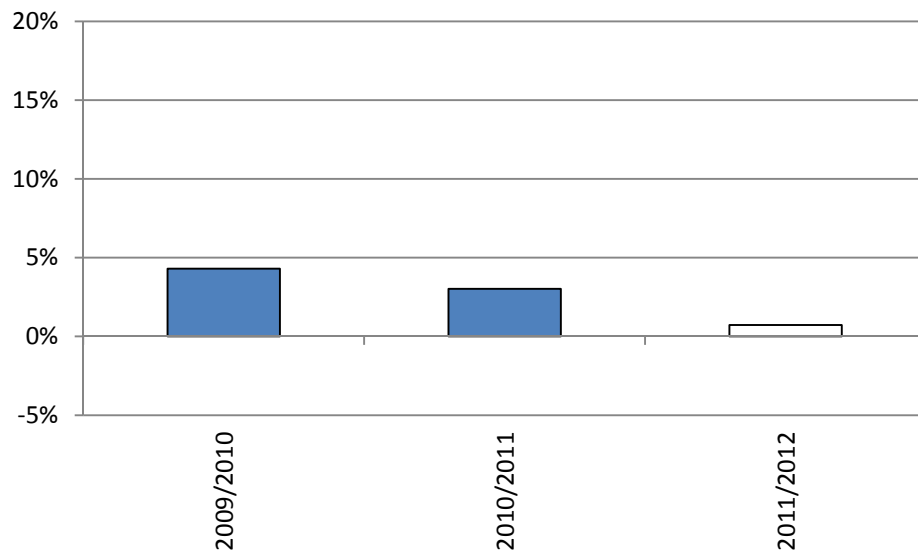
Impactes educatius

Matriculacions ESO

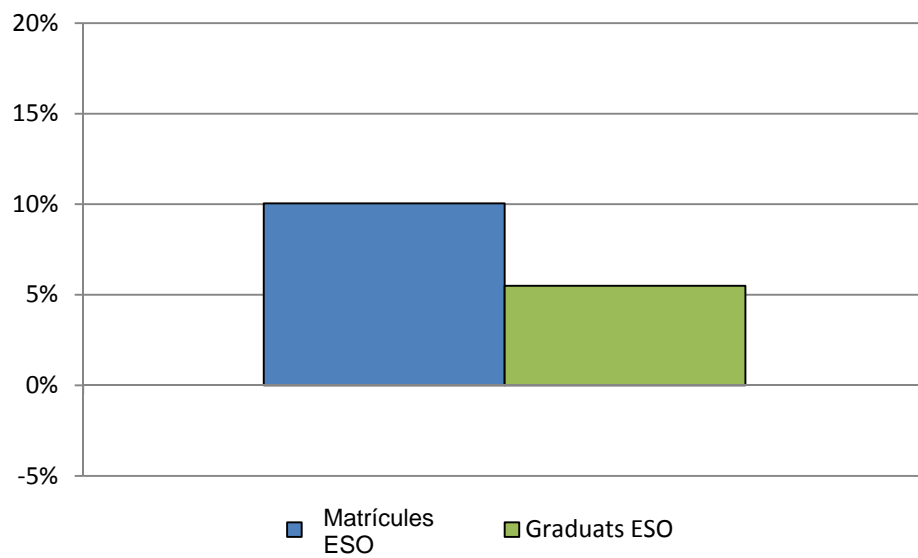

Graduacions ESO

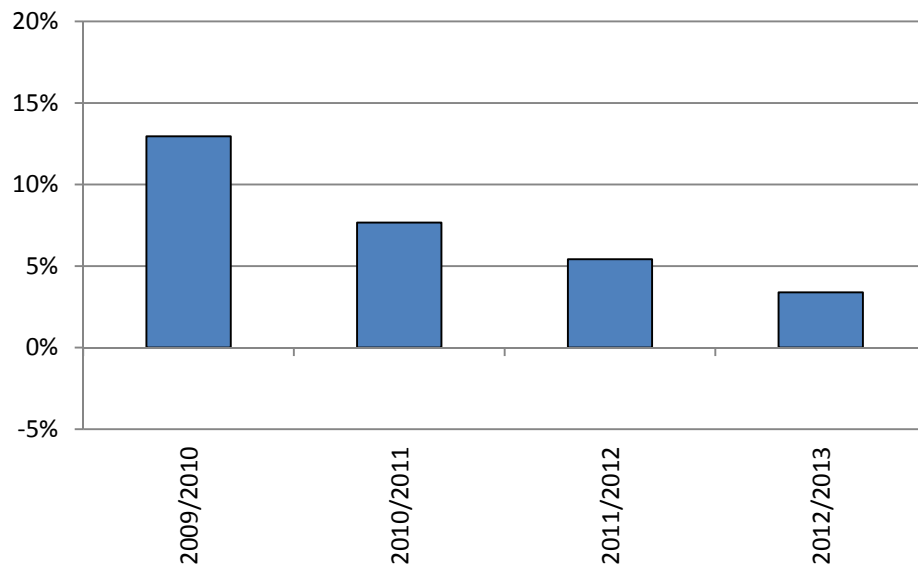

Matriculacions i graduacions ESO post programa

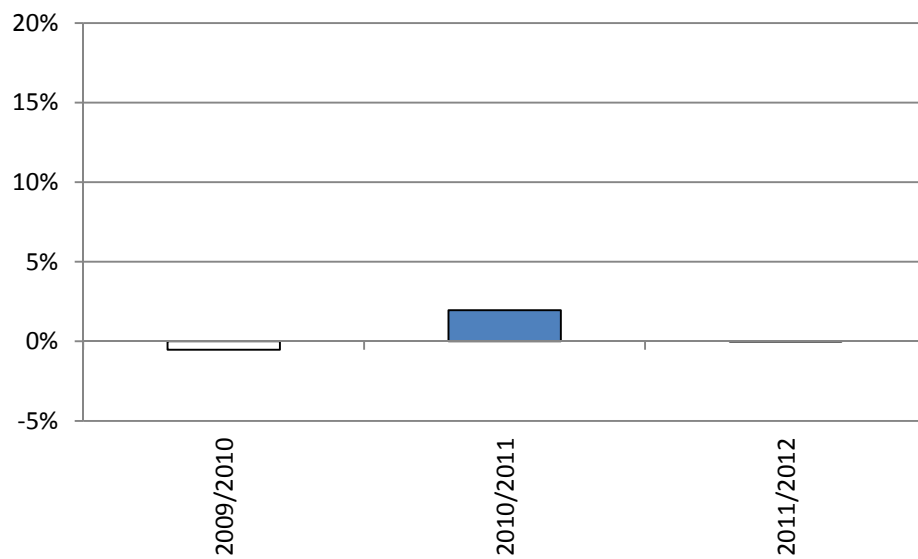

Matriculacions CFGM

Graduacions CFGM

Matriculacions i graduacions CFGM post programa

